

Gorenjski Glas

PETEK, 16. APRILA 2021

LETO LXXIV, ŠT. 30, CENA 1,85 EUR

ODGOVORNA UREDNICA: MARIJA VOLČJAK

ČASOPIS IZHAJA OB TORKIH IN PETKIH

INFO@G-GLAS.SI

WWW.GORENJSKIGLAS.SI

Različna precepljenost po občinah

Na širšem Gorenjskem je bilo do včeraj največ cepljenih proti covidu-19 v občini Žiri, s prvim odmerkom 23,1 odstotka, najmanj pa v občini Jesenice, 11,8 odstotka. Najvišjo precepljenost z drugim odmerkom ima občina Bled. Na Gorenjskem se v ponedeljek odpirajo terase gostinskih lokalov.

SUZANA P. KOVAČIČ

Ljubljana, Kranj – Vlada je na sredini dopisni seji podaljšala večino veljavnih ukrepov za zajezitev epidemije covid-19. Tudi v prihodnjem tednu ostajajo odprte trgovine in storitvene dejavnosti, ki delujejo že ta teden. Dodatno bodo od ponedeljka, 19. aprila, do vključno nedelje, 25. aprila v osmih oranžnih statističnih regijah lahko odprte terase in vrtovi gostinskih lokalov med 7. in 19.

uro. Državni sekretar na gospodarskem ministrstvu Simon Zajc je izvajalce storitev kot goste lokalov pozval k doslednemu upoštevanju vseh potrebnih higienskih navodil v želji, da ohranijo tudi naprej to dejavnost odprto. Zaposleni in gostje bodo morali ves čas nositi maske, razen ko bodo sedeli pri mizi, zaposleni se bodo morali enkrat tedensko testirati, strežba bo dovoljena izključno za mizami, za eno mizo bodo na ustrezni medosebni razdalji lahko sedeli

največ štirje (ni pa nujno, da so to osebe iz istega gospodinjstva). Terasa gostinskih lokalov bodo lahko odprte v goriški, gorenjski, obalno-kraški, pomurski, posavski, podravske, koroški in zasavski statistični regiji.

Zaradi ukinitve omejitve nočnega gibanja bo tudi osebni prevzem blaga, hrane ali pijače na prevzemnih mestih, vključno s prodajo kmetijskih pridelkov na kmetiji, dovoljen brez časovne omejitve.

▶ 2. stran

Gostinci se pripravljajo na ponedeljkovo odprtje teras in vrtov lokalov. / Foto: Gorazd Kavčič

Bohinjska občina terja denar za nazaj

Sodni postopek, s katerim Občina Bohinj od države terja po zakonu zagotovljena, a ne izplačana sredstva za razvojne projekte znotraj Triglavskega narodnega parka (TNP), je za zdaj ustavljen, a se bo nadaljeval, če se ne bodo mogli dogovoriti.

MARJANA AHAČIČ

Bohinjska Bistrica – Za tore napovedana obravnava tožbe, s katero Občina Bohinj zaradi neizpolnjevanja zakona o TNP glede sofinanciranja razvojnih projektov od države terja skoraj šest milijonov in pol evrov, je bila preklicana, občina pa se je o znesku z državo pripravljena pogajati. Gre za tožbo, ki jo je občina še pod vodstvom nekdanjega župana Bohinja vložila pred tremi

leti, saj država ni izpolnjevala obvez zakona, ki je bil sprejet leta 2010 in ji je nalagal sofinanciranje razvoja območij parka, ki se zaradi lege v zavarovanih območjih srečujejo s številnimi omejitvami. Na občini so takrat izračunali, da jim na podlagi zakona, ki govori o tem, da za investicije v parkovnih občinah država zagotovo 80-odstotno sofinanciranje, ta dolguje šest milijonov evrov. »Občina Bohinj je zaradi neizvajanja Zakona o

TNP v delu, kjer zakon zagotavlja sofinanciranje parkovnih lokalnih skupnosti, proti Republik Sloveniji sprožila sodni postopek zaradi plačila neizplačanih sredstev. Čeprav sta si tako občina kot država v tem zahtevnem sodnem postopku v svojih zahtevanjih precej daleč na sprotih bregovih, poskušamo spor reševati vzporedno tudi sporazumno,« je dogajanje pojasnil župan Bohinja Jože Sodja.

▶ 5. stran

Priloga:

jurij

Socialno stanje se je poslabšalo

▶ 3. stran

NOVO

Novi vgradni aparati 2021 že na voljo.

Celovita ponudba hladilnikov in zamrzovalnikov.

LIEBHERR

Najnovejša funkcija: mrzla meglica

www.etis.si

Vabljeni v prenovljeni salon ETIS!

Ljubljanska c. 30
Kranj

ETIS 50 LET

<p>GORENJSKA</p> <p>Brez odločitve o igralnem salonu</p> <p>Kranjski mestni svetniki na seji, ki je potekala na daljavo, niso odločili o soglasju za odprtje igralnega salona v nakupovalno-zabaviščnem centru Planet Kranj. Večina svetnikov novemu igralnemu salonu v Kranju ni naklonjena.</p> <p style="text-align: right;">6</p>	<p>GORENJSKA</p> <p>Kamnolom v Stahovici bodo povečali</p> <p>Družba Calcit je podala pobudo za spremembo namenske rabe prostora, ki bi jim omogočila širitev kamnoloma v Stahovici. Občinski svetniki so opozorili, da tako velikega posega v prostor ne bi smeli obravnavati zlahka.</p> <p style="text-align: right;">7</p>	<p>GG+</p> <p>Bog snega nagradil Slovence</p> <p>Svetovno združenje smučarskih zgodovinarjev je podelilo najvišje priznanje ullr award Zdrženju vojaških gornikov iz Slovenije za ohranjanje spomina na smučarsko tekmo ameriških vojakov junija leta 1945 na Mangartu.</p> <p style="text-align: right;">15</p>	<p>ZADNJA</p> <p>Sulci privabljajo opazovalce</p> <p>Drstišče sulca pri Savskem otoku v Kranju je ta čas deležno precejšnje pozornosti. »Prizori, ki jih lahko opazujemo, so redkost v svetovnem merilu,« pravi predsednik Ribiške družine Kranj Jure Meden.</p> <p style="text-align: right;">24</p>	<p>VREME</p> <p>Danes bo pretežno jasno. Jutri bo pretežno oblačno, pihal bo vzhodnik. V nedeljo bo oblačno, občasno bo rahlo deževalo.</p> <p style="text-align: right;"> 2/10 °C jutri: pretežno oblačno </p>
--	---	---	--	--

KOTIČEK ZA NAROČNIKE

Delo na vrtu

Spomladanska Glasova akcija Delo na vrtu, v kateri smo vas pozvali, da nam zaupate svoje trike pri vrtnih opravilih, je obrodila sadove. Prve prispevke smo nestrno pričakovali, kot pridelovalci nestrno pričakujejo svoje pridelke na obdelovalnih površinah. Prav vsak prispevek je poučen in odstira določene vrtnarjeve posebnosti.

Prvi nam je pisal **Stane Jarc iz Škofje Loke** in z nami delil svoje izkušnje in nasvete.

Na našem vrtu že več kot štirideset let zemlje ne obračamo, ampak jo samo rahljamo z vilami. To pa zato, da ne mešamo mikroorganizmov iz zgornjih plasti zemlje s tistimi v spodnjih plasteh. Gnojimo v glavnem s kompostom, ki ga sami pridelamo iz vrtnih in kuhinjskih odpadkov. Imamo tri kompostnike. V enem je zrel kompost, v drugem kompost zori, v tretjega pa odlagamo material za kompostiranje. Na vrtu pridelujemo zgodnji krompir, čebulo, fižol, redkvico, zelje, korenje, brokoli, nadzemno kolerabo, brstični ohrovt, papriko, paradižnik, peteršilj, motovilec, solato gentile in več barvnih radičev, še posebno priporočamo radič mantovana. Imamo tudi toplo gredo za paradižnik poleti, pozimi pa za radič. Tudi za zdravilna zelišča in rožice se najde prostor. Na sadnem vrtu imamo češnjo, breskev, slivo, ribez, grozdje, asimino – indijansko banano, več sort hrušk in jablan. Priporočam jablano fuji kiku 8, cepljeno na podlago M 26.

Pisala nam je tudi **Milica Pobežin iz Trziča**, ki ima prav tako nekaj uporabnih nasvetov.

Tako lepo je cvetela češnja pred pozebo. In žalostno stanje po pozebi. / Foto: Stane Jarc

Rožam je pozeba bolj prizanesla. / Foto: Stane Jarc

Spomladi najprej vrt prekopljem in nikoli ne hodim po obdelovalni zemlji, temveč po deskah. Vse sadim oziroma sejem v vrste. Najbolj zgodaj posadim grah, ki najbolje prenaša mraz, hkrati pa se z zgodnjim pridelkom izognem plesni. Krompir in paradižnik ne smeta rasti v bližini, ker se bolezni hitro prenašajo z enega na drugega. Najbolje je saditi zgodnjo sorto tako krompirja kot paradižnika, saj se z zgodnjim pridelkom izognemo boleznim. Čebulo in korenje sadim oziroma sejem tako, da je ena vrsta čebule, naslednja vrsta korenja, potem spet čebula in korenje. Seveda pa mora biti med vrstami dovolj velika razdalja. S tem se odvrča čebulna in korenjeva muha. Vrt zalivam z deževnico, ki se zbira v dveh nadzemnih zbiralnikih s štiri tisoč litri, ta voda je tudi primerno ogreta. Solato sejem na tri tedne, v manjši količini, jo potem tudi presadim, da naredi glave, tako da ima družina dovolj solate od maja do oktobra. Solata je najboljša vaba za strune – če slučajno oveni, jo izpulim in struno uničim.

Prihodnji teden bodo prav tako v Kotičku za naročnike objavljeni novi prispevki, vsi avtorji pa bodo v zahvalo za sodelovanje prejeli vrtno rokavico. Če želite, lahko tudi vi še sodelujete, in sicer tako, da svoj zapis do konca tedna pošljete na koticek@g-glas.si ali na Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, Kranj.

Precepljenost po občinah

◀ 1. stran

Z vladnim odlokom je določeno izvajanje presejalnih programov za zgodnje odkrivanje okužb z virusom SARS-CoV-2 s samotestiranjem za posebne skupine prebivalstva. Najprej se samotestiranje načrtuje v okviru šolstva za učence in dijake. Za dijake je bilo to predvideno že za danes, a so ga zaradi zamud pri dobavi testov preložili.

Zdravstveni minister Janez Poklukar je v sredinih Odmevih na TV Slovenija povedal, da bodo cepljenje proti covidu-19 ponudili tudi maturantom in temu ustrezno prilagodili nacionalno strategijo cepljenja.

Večina ukrepov je podaljšan

Prihodnji teden bodo še veljale omejitve zbiranja ljudi. Za prehanje med statističnimi regijami kot tudi za prehanje državne meje brez napotitve v karanteno se bosta upoštevali še dve novi cepivi, in sicer Sputnik ter Johnson & Johnson (cepivo Janssen), če je od prejema prvega odmerka pri obeh cepivih preteklo najmanj 21 dni. Spremembe začnejo veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu in veljajo do vključno 25. aprila. Vlada je določila še nekaj sprememb pri prehanju meje.

Do vključno 25. aprila se podaljšujejo ukrepi (z že znanimi izjemami) pri izvajanju športnih programov, javnega potniškega prometa, ponujanja kulturnih storitev, kolektivnega uresničevanja verske svobode, obvezni uporabi zaščitnih mask na javnih notranjih prostorih in na zunanjih, kadar ni mogoče zagotoviti ustrezne medosebne razdalje, obvezne namestitve

razpršilnikov za razkuževanje rok v večstanovanjskih stavbah ...

Tista vozniška dovoljenja, ki bodo potekla od uveljavitve zadnjega vladnega odloka do 16. maja 2021, bodo podaljšana do 31. decembra.

Direktorica ZD Kranj: cepiva so enakovredna

Nacionalna koordinatorka programa cepljenja na NIJZ dr. Marta Grgič Vitek je povedala, da smo aprila že prejeli blizu 150 tisoč odmerkov cepiva, do konca meseca jih je obljubljenih še dvesto tisoč. Kar je po njenih besedah v aprilu skoraj toliko odmerkov, kot smo jih skupno prejeli v mesecih poprej. Cilj

je v aprilu doseči čim prej čim boljšo precepljenost starih nad šestdeset let. Kdaj bodo začeli cepiti z novim cepivom Janssen, včeraj še ni bilo znano.

Direktorica Zdravstvenega doma (ZD) Kranj Lili Gantar Žura je potrdila, da so imeli na kranjskem cepilnem mestu nekaj odjav za cepljenje s cepivom AstraZeneca; prejšnji teden je bilo dvajset odstotkov odjav, ta torek pa štirideset odjav od šeststo prijavljenih. Direktorica ZD Kranj je poudarila, da so cepiva različnih proizvajalcev enakovredna. Pri nas z AstraZeneco zdaj cepijo vse po dopolnjenem 18. letu starosti.

O razlogih za razlike med precepljenostjo v gorenjskih občinah (v priloženi tabeli) pa bomo več napisali v eni od prihodnjih števil Gorenjskega glasa.

Prevladuje angleška različica virusa

Najverjetnejša lokacija prenosa okužbe ostaja družina oziroma skupno gospodinjstvo, visok delež okužb pa ostaja neznan. Delovno mesto je še vedno tisto, kjer nismo izkoristili vseh možnosti, da bi zmanjšali možnost prenosa okužbe, je pred dnevi opozorila namestnica predstojnika Centra za nalezljive bolezni na NIJZ Nuška Čakš Jager. Porast okužb je zaznan v populaciji od 15 do 24 let, še vedno je veliko obolelih v delovni populaciji od 35 do 44 let ter od 45 do 54 let. Med obolelimi prevladuje angleška različica virusa, njen delež je v zadnjem tednu narasel na čez sedemdeset odstotkov.

V sredo so v državi potrdili 891 novih okužb, istega dne pred tednom dni čez 1500. Sedemdnevno povprečje okužb na državni ravni je včeraj znova padlo pod tisoč. Dr. Leon Cizelj z Instituta Jožef Stefan je minule dni ocenil učinkovitost 11-dnevne zaustavitve javnega življenja. Ocenjeno reprodukcijsko število je od časa pred zaprtjem z 1,2 padlo na približno 1, kar pomeni, da se številke ohranjajo na podobni ravni že nekaj zadnjih dni, pri čemer naj bi cepljenje in prekuženost epidemijo do poletja uspela ustaviti.

Žal se še vsak dan srečujejo tudi z umrljivostjo, v sredo je umrlo sedem covidnih bolnikov. Hospitaliziranih je bilo včeraj 624 covidnih bolnikov, od tega 150 v intenzivni negi.

Delež cepljenih proti covidu-19 po občinah prebivališča			
Občina	1. odmerek	2. odmerek	Število prebivalcev v občini
Bled	20,0 %	10,1 %	7983
Bohinj	22,4 %	8,4 %	5360
Cerklje	13,8 %	4,9 %	7796
Domžale	15,7 %	6,3 %	36 648
Gorenja vas - Poljane	13,6 %	3,8 %	7631
Gorje	16,5 %	8,4 %	2759
Jesenice	11,8 %	4,8 %	21 519
Jezerško	19,5 %	6,5 %	645
Kamnik	15,6 %	6,0 %	29 933
Komenda	13,4 %	5,0 %	6422
Kranj	17,1 %	6,2 %	57 133
Kranjska Gora	18,1 %	6,9 %	5590
Medvode	18,6 %	6,9 %	16 781
Mengeš	13,2 %	4,9 %	8402
Naklo	17,4 %	6,2 %	5417
Preddvor	16,9 %	5,1 %	3776
Radovljica	18,4 %	7,4 %	19 034
Šenčur	16,6 %	5,3 %	8797
Škofja Loka	16,6 %	5,2 %	23 336
Trzič	19,0 %	6,4 %	15 003
Vodice	13,6 %	4,3 %	4956
Železniki	15,1 %	4,3 %	6686
Žiri	23,1 %	5,0 %	4952

Podatki so zbrani do 15. aprila in povzeti s spletne strani www.cepimose.si.

Kaj o lokaciji meni minister

Župani zgornjegorenjskih občin želijo izvedeti, kaj glede nove gorenjske regijske bolnišnice načrtuje vlada. O tem želijo govoriti tudi z ministrom.

URŠA PETERNEL

Jesenice – Župani občin Zgornje Gorenjske so na koordinaciji prejšnji teden govorili tudi o lokaciji splošne bolnišnice. Kot je znano, je lokacijo za gradnjo nove gorenjske regijske bolnišnice ponudila Občina Radovljica, zaradi česar so na Jesenicah, kjer želijo ohraniti dejavnost splošne bolnišnice, s petico zbrali več kot pet tisoč

podpisov za ohranitev na Jesenicah.

Župani so na sestanku sprejeli pobudo jeseniškega župana Blaža Račiča, da na vlado in ministrstvo za zdravje naslovijo zahtevo, da država opravi celovito študijo vključenosti Splošne bolnišnice Jesenice v lokalno in regionalno okolje. Obenem želijo, da država definira, kako bi morebitna nova lokacija gorenjske regijske bolnišnice na območju

občine Radovljica vplivala na zdravstveno dejavnost v občini Jesenice.

Jeseniški župan Blaž Račič je ob tem dejal, da gre za zelo pomembno vprašanje, do katerega se ne morejo opredeliti župani sami.

S pobudo se je strinjal tudi radovljiški župan Ciril Globočnik, saj se ta, kot je pomenil, nanaša na pripravo strokovne študije o lokaciji gorenjske regijske bolnišnice. »Občina Radovljica

še naprej meni, da je radovljiška lokacija optimalna in da gradnja nove regijske bolnišnice ne izključuje ohranitve bolnišnične dejavnosti na Jesenicah,« je poudaril.

Na drugi strani so na Jesenicah prepričani, da bi splošna bolnišnica morala ostati na Jesenicah, Občina Jesenice je pripravila tudi elaborat z argumenti za ohranitev, ki vključuje tudi možnost širitve na sedanji lokaciji.

Župani se o novi regijski bolnišnici želijo v najkrajšem času pogovoriti tudi z ministrom za zdravje Janezom Poklukarjem, ki je jeseniški bolnišnico pred leti tudi vodil in se kot direktor zavzemal tudi za gradnjo nove regijske bolnišnice.

Darilo
izžrebanemu naročniku časopisa
Gorenjski Glas
Knjigo prejme **BOGDANA DEMŠAR** iz Gozd Martuljka.

Socialno stanje je slabše

Na Gorenjskem se je število prosilcev za redne socialne pomoči povečalo za petnajst, za izredne celo za sedemindvajset odstotkov, razloži Urška Repar Justin, direktorica Centra za socialno delo Gorenjske, ko jo vprašamo, kako je obdobje epidemije vplivalo na socialne razmere pri nas in kako se je spremenila socialna slika Gorenjske.

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Kaj opazate na Centru za socialno delo (CSD) Gorenjske, kako je epidemija vplivala na socialno stanje na Gorenjskem? Je prosilcev za socialne pravice več?

Epidemija je nedvomno poslabšala socialno stanje občanov na Gorenjskem. Beležimo povečan obseg klicev in elektronske pošte za posredovanje informacij o pravicah iz javnih sredstev, v večini primerov zaradi prenehanja zaposlitve ali nižjih dohodkov zaradi posledic epidemije (čakanje na delo). V večji meri se vloge za redno in izredno denarno pomoč vlagajo zaradi izgube zaposlitve, zapiranje dejavnosti samostojnih podjetij ter čakanja na delo in zaradi nižjih dohodkov zaradi varstva otrok v času, ko so bile zaprte šole in vrtci. Starši imajo zaradi koriščenja varstva otrok nemalokrat težave z delodajalci. Pri vlagateljih, ki so se prvič in nepričakovano znašli v položaju materialne ogroženosti zaradi okoliščin, v katerih je trenutno ujeta družba, je prisotna večja negotovost glede prihodnosti. Večkrat se tudi dogaja, da vlagatelji javijo zaposlitev, kmalu zatem pa znova izgubo službe.

Zelo opazno se je povečalo število brezposelnih v gostinstvu in turizmu, predvsem tistih, ki so zaposleni in so napoteni na čakanje na delo ali pa jim je bila odpovedana pogodba o zaposlitvi. Po izgubi zaposlitve, poteku nadomestila na

Urška Repar Justin / Foto: Tina Dokl

zavodu za zaposlovanje osebe zaprosijo za redno in izredno denarno socialno pomoč. V vlogah zaprosijo predvsem za pomoč pri plačilu stroškov zaradi znižanja dohodkov (čakanje, izguba zaposlitve ...), npr. zaradi nezmožnost plačevanja kreditov, tekočih stroškov za elektriko, komunalno, vodo ... Pri pravicah na letni ravni, kot so otroški dodatki, državne štipendije, subvencija vrtca, se čuti porast javljanja sprememb predvsem zaradi čakanja na delo in zato uveljavljajo spremembe zaradi nižjega dohodka.

Je prosilcev za socialne pravice več?

Na ravni CSD Gorenjska se je povečalo število prosilcev tako za redne kot izredne denarne socialne pomoči. V primerjavi z letom 2019 se je število vlog za redne denarne pomoči v letu 2020

povečalo za skoraj 15 odstotkov, za izredno denarno pomoč pa 27 odstotkov.

Vam uspe izplačevati redne socialne pomoči?

Kljub povečanemu številu vlog se večina zadev reši v zakonskem roku. Za osebe, ki pravico podaljšujejo, je uvedeno avtomatično podaljšanje pravice s strani ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDSZ) za primere, če odločbe s strani centra ne bi bile narejene do datuma, določenega za izplačilo. Vse nove vloge za redne pomoči in izredne pomoči pa se rešujejo prednostno.

Kako pa je z dodatnimi socialnimi transferji, ki pripadajo ljudem zaradi posledic korone? Za koliko je to povečalo vaše delo?

Dodatni transferji – socialni dodatki se

izplačujejo avtomatsko na podlagi ugotavljanja upravičenosti do posameznih pravic po Zakonu o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev ter se izplačujejo iz naslova MDDSZ. Posebnih odločb center ne izdaja, saj je podlaga za izplačilo že sam zakon. V zvezi s tem pa se je na centrih povečalo dajanje informacij o nakazilih po telefonu in elektronski pošti.

Se na CSD obračajo tudi tisti ljudje, k v teh časih doživljajo nematerialne stiske? Kako jim pomagata?

V času epidemije se je povečalo število ljudi, ki se na centre obračajo zaradi osamljenosti, socialne izključenosti, problema oskrbe starejših ... Pojavljalo pa se tudi težave pri stanovanjski problematiki, saj so se cene najemnin za stanovanja občutno povečale, prav tako na razpolago ni dovolj stanovanj. Na področju družine je zaznati povečano število razvedenosti in bistveno povečanje težav pri izvajanju stikov z otroki.

Stranke se na centrih obravnavajo v okviru socialnovarstvenih storitev (prva socialna pomoč, osebna pomoč, pomoč družini za dom). Prvi pogovor na centru je v okviru storitve prva socialna pomoč. Prva socialna pomoč obsega pomoč pri prepoznavanju stiske ali težave. V pogovoru se človeku predstavijo možne rešitve oziroma načini reševanja stisk in težav in storitve, ki so na voljo pri različnih izvajalcih.

Ste prejeli klobčič rdeče volne

Ljubljana – Na začetku aprila je tisoč naključno izbranih oseb po Sloveniji na svoj naslov prejelo klobčič rdeče volne. S priloženimi navodili, da prejemnik klobčič podari naprej in izbrancu s simbolno gesto obljubi pomoč, ko jo bo ta potreboval. Gre za akcijo Društva hemofilikov Slovenije Ljubljana in Krvnih bratov – Društva bolnikov z motnjo strjevanja krvi Slovenije. Ob svetovnem dnevu hemofilije, 17. aprila, ozaveščajo o tej neozdravljivi dedni bolezni z motnjo strjevanja krvi, s katero živi 229 oseb v Sloveniji in več kot milijon oseb po svetu. Jutri bodo razkrili inštalacijo, s katero zaključujejo akcijo #dajnaprej.

K

KOMENTAR
SIMON ŠUBIC

Igrati ali ne igrati

Razprava na sredini seji Kranjskega mestnega sveta o soglasju k odprtju igralnega salona Admiral v centru Planet Kranj je potrdila predvidevanja, da gre za žgoče politično vprašanje. Najmanj, kar lahko ugotovimo, je, da sta ta teden »samoizolirani« župan Matjaž Rakovec in podžupan Janez Černe igralnemu salonu s 97 igralnimi avtomati in elektronsko ruleto z osmimi igralnimi mesti odkrito naklonjena, nasprotuje pa mu pomemben del mestnih svetnikov. Ali tudi večina, je ostalo neodgovorjeno, ker se je župan še pred glasovanjem odločil za umik točke z dnevnega reda aprilske seje, v predhodni razpravi pa je sodelovalo premalo svetnikov. Morda bi se jih oglasilo več, če bi šlo za klasično sejo in ne na daljavo. Kakorkoli že, o morebitnem soglasju bodo kranjski svetniki najverjetneje znova odločali že v mesecu dni, do tedaj pa imajo čas za dodaten razmislek; prosilec koncesije podjetje P&P Marketing oziroma skupina Admiral Slovenija pa za dodatno prepričevanje nasprotnikov igralnega salona.

Svojevrstni dokaz, da odprtje novega igralnega salona v Kranju deli mestne svetnike, sta tudi diametralno nasprotni stališči, ki sta ga do tega vprašanja zavzela zakonca Janez (podžupan iz vrst SD-ja) in Ana (mestna svetnica Levice) Černe. Prvi meni,

da nov igralni salon pomeni zdravo konkurenco že obstoječemu igralnemu salonu Casino Cezar in lepo priložnost za dodatno obogatitev občinske blagajne. Tudi lokacija na obrobju urbanega dela Kranja se mu za tovrstno dejavnost zdi boljše kot center mesta, kjer je sicer lociran Casino Cezar. Njegova soproga pa je proti in opozarja na družbeno škodljivost prirejanja posebnih iger na srečo, še zlasti v manjših igralnih salonih z avtomati, ki da jih odvisniki od iger na srečo pogosteje obiskujejo kot večje igralnice.

V razpravi smo lahko na eni strani poslušali o pričakovanih 305 tisoč evrih letne koncesije, ki bi se stekala v kranjski proračun, in na drugi strani o škodljivem vplivu igralnega salona na mladino, ki Planet Center, kjer je na voljo že kar nekaj vrst zabave (kino, bowling, biljard, nočne zabave, po novem tudi karting), množično obiskujejo. Samo medklic: nikogar od razpravljajočih očitno ne moti igralni salon, ki že obstaja na lokaciji, prav tako zelo dostopni mladim, saj so v ožji in širši okolici srednje šole, fakulteta, kino, gostinski lokali, avtobusna postaja ...

Odprtje novega igralnega salona v Kranju zagotovo je politično vprašanje. Politiko pa poganjajo različni interesi, zasebni in javni, in verjetno že maja bo jasno, kateri med njimi bodo prevladali.

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA

Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE

Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir

UREDNIŠTVO

NOVINARJI - UREDNIKI:

Marjana Ahačič, Maja Bertoncelj, Alenka Brun, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Jasna Paladin, Urša Petermel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Ana Volčjak Aleksič, Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir;

stalni sodelavci:

Jože Košnjek, Milena Miklavčič, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA

Jernej Stritar, IlovarStritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK

Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA

Tina Dokl, Gorazd Kavčič

OGLASNO TRŽENJE

Marjan Potočnik, Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek, petek, od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobota, nedelje in prazniki zaprto. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 19.000 izvodov / Redne priloge: Vikend, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog / Tisk: Delo, d. o. o., Tiskarsko središče / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvoda: 1,85 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20 % popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

Porast mišje mrzlice

SUZANA P. KOVAČIČ

Ljubljana – Namestnica predstojnika Centra za nalezljive bolezni na NIJZ Nuška Čakš Jagar je pred dnevi opozorila na porast virusa mišje mrzlice, še posebej v tem času, ko so se začela dela na vrtu, spomladanska čiščenja kleti ... Bolezen se iz glodavca na človeka prenese z vdihavanjem virusov, ki so v izločkih glodavcev. Letos so že potrdili 47 primerov mišje mrzlice, bolezen pa se ne prenaša iz človeka na človeka. Na NIJZ svetujejo, da v domačem

okolju glodavcem preprečite dostop v hišo, poskrbite tudi za varno odstranjevanje odpadkov hrane, ki privabljajo glodavce, živila in pijačo pa hranite v zaprtih posodah. Pri čiščenju dalj časa zaprtih prostorov uporabljajte rokavice in zaščitite obraz z masko, pred čiščenjem temeljito prezračite prostor za najmanj pol ure, površine, kjer so iztrebki ali mrtve miši, pa razkužite. Po razkuževanju je treba prostor in površine še mokro očistiti. Poskrbite, da ne pride do dvigovanja prahu, v katerem so iztrebki glodavcev. Roke si

nazadnje temeljito umijte z vodo in milom. Tudi pri bivanju v naravi zaščitite hrano in pijačo in je ne puščajte na tleh, ne pijte vode iz izvirov v naravi, ne poležavajte na golih tleh in skrbite za higieno rok.

Bolezni znaki se običajno pojavijo dva do štiri tedne po okužbi, lahko pa vse od nekaj dni do dveh mesecev. Bolezen se začne nenadoma z visoko vročino, mrzlico, glavobolom in bolečinami v ledvenem predelu in trebuhu. Očesne veznice so močno pordele, bolnik je v obraz rdeč, kot bi bil opečen po sončenju ...

V Lescah opozarjajo na številne probleme

Vsa gospodinjstva v krajevni skupnosti Lesce so pred dnevi v nabiralnike prejela novice z naslovom Naše Lesce, v katerih so predstavljeni vsi problemi, s katerimi se srečujejo v kraju. Izstopajo zlasti tisti na področju prostorskega načrtovanja, na seznamu je kar trideset točk, od prečkanja železnice naprej ...

URŠA PETERNEL

Lesce – Kot je povedala predsednica Krajevne skupnosti (KS) Lesce Tatjana Justin, so novice naslovili Naše Lesce z okoliškimi naselji in podnaslovili Krajevne novice majhne skupnosti velikih ljudi. Za izdajo krajevnih novic so se odločili, da bi predstavili krajevno skupnost, delo, načrte, družabno življenje, predvsem pa izzive, s katerimi se srečujejo. Že vrsto let namreč ugotavljajo, da je razvoj Lesc na mnogih področjih zapostavljen in da je odnos občine do potreb kraja mačehovski. Ob tem Justinova poudarja, da je leška krajevna skupnost druga največja v občini, v njej živi 18 odstotkov vseh prebivalcev občine, žal pa temu odstotku ne sledijo sredstva iz občinskega proračuna. Poleg tega se prav s prispevki številnih uspešnih podjetij v Lescah in okolici v občinski proračun steka pomemben del prihodkov.

Po besedah Tatjane Justin je izzivov zlasti veliko na področju prostora, kjer pa so želje krajevne skupnosti pogosto preslišane. »Svet Krajevne skupnosti Lesce je v preteklosti sprejel in večkrat noveliral načrt prostorskega razvoja. Žalosti nas, da so razvojni načrti Občine Rado-

Tako so v novicah nanizali kar trideset perečih izzivov, med največjimi sta zagotovo problem prečkanja železnice v Lescah in nerešeno stanje ceste za Verigo. Na področju prostorskega načrtovanja krajevna skupnost nasprotuje spremembam v nekaterih ob-

KS Lesce se je pod sloganom Skupaj zmoremo več povezala s KS Begunje (več o nerešenih težavah v KS Begunje bomo objavili v naslednji številki). Kot poudarjajo, je Lescam in Begunjam dovolj radovljiške samovolje.

vljica pogosto drugačni. Ti temeljijo na prostorskih načrtih občine in njenih proračunih. Prepričani smo, da bi številna neskladja v pogledu na prostorska vprašanja lahko rešili z malce pozitivne naravnosti, volje in poslušanja predvsem s strani Občine Radovljica. Žal večinoma tu naletimo na gluha ušesa in na velik mačehovski odnos,« je opozorila.

činskih podrobnih prostorskih načrtih, s katerimi Občina Radovljica na pobudo investitorjev namerava omogočiti gradnjo večstanovanjskih stavb ob Letališki in Begunjski ulici, širitev igralnice in širitev proizvodnje na Lipcah na mestu nekdanjega podjetja Tio. Kot poudarjajo, bi bila nujna razširitev križišča med Finžgarjevo in Alpsko cesto

Predsednica KS Lesce Tatjana Justin / Foto: Gorazd Kavčič

pri Tušu s tretjim pasom, kar se je pokazalo zlasti nedavno, ko je po tem odseku potekal obvoz. Želijo si tudi, da bi Občina Radovljica v načrte uvrstila ureditev

semaforiziranega križišča Dežmanove ulice in Alpske ceste. Občina Radovljica naj omogoči tudi širitev dejavnosti rekreacijskega parka Šobec in si prizadeva za

gradnjo krožišča pri Šobcu, so še zapisali.

Izzivov je še veliko, v krajevni skupnosti pa pričakujejo njihovo takojšnje rešitev. Želijo si več informacij in predvsem, da bi bili občinski načrti skladni s potrebami in željami krajanov, ki jim ni vseeno za kraj, v katerem živijo. »Lesce želimo ohraniti prijetne in prijazne, predvsem pa zagotoviti kvalitetno bivanje za nas in vse nadaljnje rodove,« poudarja Justinova.

Pod sloganom Skupaj zmoremo več se je KS Lesce povezala s KS Begunje, da bi skupaj aktivneje sooblikovali prostorskorazvojne usmeritve in se lotili reševanja problemov, ki že vrsto let ostajajo nerešeni.

Občina ni samo mesto Radovljica, poudarja sogovornica, ob tem pa se v zadnjem času pojavljajo tudi razmišljanja, da bi bil v lastni občini razvoj Lesc in Begunj z okoliškimi naselji zagotovo hitrejši in enakomernjši.

Zagotovljena vsa zemljišča

MARJANA AHAČIČ

Bohinjska Bistrica – Občina Bohinj je na svojem območju uspela zagotoviti vsa zemljišča za gradnjo kolesarske povezave med Bledom in Bohinjem, so potrdili na bohinjski občinski upravi. Kolesarsko

pot naj bi po načrtih začeli graditi še letos, dokončana pa naj bi bila v približno dveh letih. Šestnajstmilijonsko investicijo v večjem delu financira država, delno pa tudi občini Bled in Bohinj. Računajo tudi na sofinanciranje z evropskimi sredstvi.

Nova lokacija za množično testiranje

Jesenice – Brezplačno in prostovoljno množično testiranje s hitrimi antigenski testi na Jesenicah po novem poteka v stavbi tik ob zdravstvenem domu, na naslovu Titova 78a. Namenjeno je zdravim občanom občin Jesenice, Kranjska Gora in Žirovnica. Testiranje poteka po urniku, ki je objavljen na spletni strani zdravstvenega doma, načeloma pa vsak dan med 7.30 in 10. uro. Lokacija mesta testiranja je označena, dostop je z glavnega parkirišča zdravstvenega doma.

Jeseniški župan razrešil podžupana

Miha Rebolj ni več podžupan Občine Jesenice, župan ga je v ponedeljek razrešil, razlog pa naj bi bilo nasprotovanje dvigu cen obdelave odpadkov.

URŠA PETERNEL

Jesenice – Jeseniški župan Blaž Račič je v ponedeljek Miho Rebolja razrešil s funkcije podžupana Občine Jesenice. »Kljub solidnemu dosedanjemu sodelovanju z Miho Reboljem kot podžupanom Občine Jesenice sem se po tehtnem premisleku odločil, da se mu zahvalim za sodelovanje. Izkazalo se je namreč, da imava s podžupanom različne poglede na nekatera pomembna vprašanja prihodnjega razvoja naše občine in konstruktivno sodelovanje na dosedanji način tako v prihodnje ni več mogoče,« je svojo odločitev pojasnil župan.

Razlog za razrešitev naj bi bilo dejstvo, da občinski svetniki na listi SMC na zadnji seji niso potrdili županovega predloga za dvig cen obdelave mešanih komunalnih odpadkov. To je v zapisu na Facebooku potrdil Rebolj, ki je zapisal, da je župan pogojeval njegovo nadaljevanje opravljanje funkcije podžupana s podporo pri dvigu cen obdelave komunalnih odpadkov. »Preden pa se lahko pogovarjamo o

dvigu cen, v SMC od koncesionarja pričakujemo, da izpolni svoje dosedanje obvezje. In to je razlog moje razrešitve,« je zapisal Rebolj in poudaril, da je zanj in druge občinske svetnike SMC na prvem mestu interes občanov.

Občina Jesenice ima tako odslej le enega podžupana, in sicer Miho Rezarja, po statutu pa ima lahko tri. Ali bo župan imenoval novega podžupana, še ni znano.

»Zato ne moremo podpisati županovih načrtov, ki so za občanke in občane škodljivi. Lahko razumemo interes župana, da izpolni svojo nepremišljeno volilno obljubo, vendar cene za to ne smejo plačati ljudje,« je še dodal Rebolj in napovedal, da bodo v občinskem svetu odslej opozicija, bodo pa še aktivneje pristopili k pripravam na lokalne volitve, ki bodo prihodnje leto.

Miha Rebolj je bil podžupan že v času županovanja Tomaža Toma

Miha Rebolj ni več jeseniški podžupan. / Foto: Gorazd Kavčič

Mencingerja, za podžupana pa ga je po zadnjih lokalnih volitvah imenoval tudi sedanjí župan Račič. Na začetku je podžupansko funkcijo opravljal poklicno, predlani, ko je prevzel delo generalnega sekretarja stranke SMC v Ljubljani, pa je postal nepoklicni podžupan.

Župan Račič je glede dviga cene obdelave mešanih komunalnih odpadkov že na seji poudaril, da gre za eno najpomembnejših odločitev občinskega sveta v tem mandatu. Dejal je, da je v politiko vstopil samostojno, z veliko

mero poguma, odgovorno ter z odkritimi in poštenimi nameni. Povišanja cen ne bi predlagal, če bi ocenil, da bi sprejeti predlog lahko škodoval interesom občanov ali lokalne skupnosti. Dejal je, da se zaveda, da noben dvig cen ni sprejet z navdušenjem, verjame pa, da je v tem trenutku podani predlog najboljša možna rešitev in kompromis.

S predlogom Račič ni uspel, večina občinskih svetnikov je glasovala proti podražitvi; ta bi znašala 62 centov na osebo na mesec.

Občina Naklo

Stara cesta 61, 4202 Naklo

T: 04 277 11 00, glavna.pisarna@obcina-naklo.si

Obveščamo vas, da je objavljen

JAVNI RAZPIS ZA DODELITEV FINANČNIH SREDSTEV ZA BLAŽENJE POSLEDIC EPIDEMIJE COVID-19 NA PODROČJU GOSPODARSTVA V OBČINI NAKLO.

Razpisna dokumentacija, prijavitni obrazec in priloge so objavljene na spletni strani Občine Naklo: <https://naklo.si/objava/437743>

Rok za oddajo vlog je **14.05.2021.**

Ivan Meglič, župan

Dijaki o samotestiranju

Danes naj bi se v srednjih šolah začelo samotestiranje dijakov s hitrimi testi na okužbo z novim koronavirusom, a so ga zaradi zamude pri dobavi testov prestavili. Učenci tretje triade osnovne šole pa naj bi testiranje začeli po prvomajskih počitnicah.

MAŠA LIKOSAR

Kranj – Lei Ažbe iz Kranja se zdi prav, da bodo učenci izvajali samotestiranje, saj bodo s tem prispevali k

se ji ne zdi najbolj zanesljiva, saj bi dijaki lahko teste ponaredili, hitri testi pa po njenem že sami po sebi niso najbolj zanesljivi. »Menim, da bi ukrep imel le manjši

se pripravljen samotestirati, ampak sem še vedno v dilemi, saj nisem popolnoma prepričan, zakaj nas testirajo. V šoli se namreč virus ne širi tako kot v katerih drugih

Dijaki naj bi se kmalu sami testirali na okužbo z novim koronavirusom. Fotografija je simbolična. / Foto: Gorazd Kavčič

omejitvi širjenja novega koronavirusa. »Verjetno bo samotestiranje zmanjšalo število okužb, ker bomo lahko odkrili okužbo pri dijakih, ki znakov bolezni ne kažejo. Mislim, da bo samotestiranje potekalo vsaj do konca tega šolskega leta. Če se bo jeseni virus ponovno razširil, se bo verjetno nadaljevalo,« je dejala Ažbetova in nadaljevala: »Menim, da šola ne bi smela potekati na daljavo, ker pouk učinkoviteje poteka v šoli, prav tako je druženje in socializacija med mladimi pomemben del odrasčanja. Vsi ukrepi so zato nujni za preprečevanje širjenja virusa, je pa nošenje mask ves čas pouka kar narporno. Samotestiranje ni prezahtevno in mislim, da ga bomo brez težav izvedli vsi dijaki. Postopek nam bo pred uporabo razložen, objavljen je bil tudi v medijih.«

Ideja o samotestiranju Eve Demšar z Jesenic ne moti, a

vpliv na preprečitev virusa, in sicer ravno zato, ker se mi testi ne zdijo preveč zanesljivi. Ukrep se mi sicer ne zdi pretiran, saj je super, da iščemo nove načine za reševanje tega problema. Samotestiranje bi lahko potekalo kak mesec, mogoče mesec in pol, več pa ne. Hitro bodo namreč ugotovili, ali so ti podatki sploh uporabni,« je dejala in še dodala: »Zdi se mi, da samotestiranje nikomur ne bi smelo povzročati težav, saj smo vsi dovolj sposobni, da to izvedemo. Sicer pa tudi s potekom šole na daljavo nimam nobenega problema, saj tako vsaj vem, da ne prihajam v stik z okuženimi osebami.«

Po mnenju Maja Bijola iz Radovljice ima samotestiranje svoje prednosti in slabosti, ki so si dokaj enakovredne. »Vprašanje je samo, ali imaš raje šolo v živo ali na daljavo. Sam sem raje prisoten v šoli in sem

okoljih. Menim, da samotestiranje ne bo pretirano vplivalo na upad širjenja virusa, saj v šolah veljajo že vsi možni ukrepi proti temu, in da je to bolj izgovor za preprečevanje nuje po celorazredni karanteni. Mislim, da bo samotestiranje dokaj preprost postopek,« je pojasnil Bijol.

Samotestiranje se zdi Anari Nemanič iz Kranja zares učinkovit sistem preprečevanja širjenja okužb. »Točno bomo vedeli, kdo je okužen, in bomo lahko ustrezno odreagirali. Tako se okužbe ne bodo mogle tako hitro prenašati, saj se bo okuženi lahko izoliral še pred pojavom prvih bolezenskih znakov,« je dejala in dodala: »Po mojem mnenju pouk v šoli odtehta vse varnostne ukrepe. Osebo sem naveličana nošenja mask, a ne vidim druge rešitve. Pripravljena sem upoštevati tudi nove ukrepe, če to pomeni, da ostanemo v šolah.«

Preučili bodo možnosti za regijski park

JASNA PALADIN

Kamnik – Kamniški občinski svetniki so na aprilski seji imenovali člane Komisije za preučitev možnosti za ustanovitev regijskega parka

Kamniško-Savinjske Alpe. Kot so sklenili že na prejšnji seji, komisijo sestavljajo predstavniki vseh političnih strank in list v občinskem svetu, in sicer: Karmen Kaplja, Jože Korošec, dr. Jernej

Markelj, Duško Papež, Žan Potočnik, Franci Spruk in Mojca Škraba. Preučili bodo, zakaj so se postopki ustanovitve parka zaustavili in predvsem to, kakšne so možnosti, da bi vsi deležniki v prihodnje dosegli dogovor. V kolikor bo interes za park izkazan, bodo nadaljevanje postopkov predlagali tudi preostalim občinam na tem območju.

Jutri čistilna akcija v Komendi

Komenda – Turistično društvo Komenda skupaj s krajevnim odborom Očistimo Slovenijo in Občino Komenda jutri med 8. in 12. uro organizira čistilno akcijo. Zbirno mesto za prostovoljce iz Križa je pri gasilskem domu, za krajane Most in Žej pri gasilskem domu v Mostah, za krajane Komende in Gore na tržnici, za krajane Podboršta in Komenske Dobrave pri planinskem domu, za krajane Klanca, Potoka, Nasovč in Brega pri ekološkem otoku, za krajane Gmajnice in Mlake pri nekdanji Teri in za krajane Suhadol pri ekološkem otoku.

Posodobili vodovod

Tržič – Občina Tržič je zaključila investicijo v posodobitev vodovodnega omrežja v naselju Brezovo. Obstoječ vodovod je bil še saloniten, dotrajan je bil tudi razbremenilnik. Obnovili so okrog 220 metrov vodovoda, hišne priključke in posodobili ter dogradili hidrantno omrežje. Vrednost investicije je 23 tisoč evrov. Telekomunikacijski operater je hkrati do objektov uredil optično omrežje.

Bohinjska občina terja denar za nazaj

◀ 1. stran

»Veseli nas pripravljeno pristojnega ministra za okolje in prostor Andreja Vizjaka, da se poskusi doseči poravnava, saj delimo mnenje tako o tem, da neizpolnjevanje zakona o TNP v preteklosti ni bilo primerno do parkovnih občin, kot tudi, da se je v teh časih pomembneje kot izgubi časa, energije in denarja za sodne postopke posvetiti razvojnim projektom in drugim pomembnim nalogam,« je dejal župan Jože Sodja.

V tem oziru, še pojasnjuje župan, je bila na predlog strank za torek razpisana obravnava na sodišču

preložena. Če se občini z državo ne bo uspelo dogovoriti o primerni sporazumni rešitvi, še dodaja, pa se bo sodni postopek nadaljeval.

Lani je sicer država vendarle začela izvajati člen zakona, ki govori o sofinanciranju razvojnih projektov v parkovnih občinah, in za vseh sedem občin skupaj namenila milijon evrov, od tega je Bohinju, ki ima na območju parka največ prebivalcev, pripadlo tristo tisoč evrov.

Letos iz tega naslova v Bohinju pričakujejo okoli 1,6 milijona, a zdaj čakajo na pravilnik, ki bo prinesel jasna navodila o tem, kateri projekti so upravičeni do sofinanciranja.

Čistilna akcija prihodnji petek

Jezerško – Zadnje sneženje je prekrizalo načrte v občini Jezerško, kjer so za danes predvideli pomladno čistilno akcijo. Ta je na Jezerškem že sicer kasneje kot v dolini, letos pa še sredi aprila leži sneg, zato so se odločili, da pomladno čiščenje okolice preložijo za teden dni. Čistilna akcija bo torej v petek, 23. aprila.

Potrjeno najbolj priljubljen prevzem paketov

*Več kot 97% uporabnikov ocenjuje dostavo v PS Paketomat kot odlično.

PS PAKETOMAT

Za dostavo izberite PS Paketomat in svoje pošiljke prevzemite kadarkoli, 24/7 – brez čakanja v vrsti in brez kontakta z drugimi osebami! Preprosto, hitro in priročno!

www.posta.si/paketomat

* Raziskava o zadovoljstvu strank s paketno dostavo 2021.

Dekan znova Iztok Podbregar

Rektor Univerze v Mariboru prof. dr. Zdravko Kačič je za dekana Fakultete za organizacijske vede (FOV) ta teden imenoval prof. dr. Iztoka Podbregarja, in sicer za mandatno dobo štirih let.

MATEJA RANT

Kranj – Dr. Iztok Podbregar je FOV kot dekan vodil že od oktobra 2016 do oktobra lani, ko mu je potekel mandat, zato je v vmesnem času vodenje kot vršilka dolžnosti dekanje prevzela dr. Polona Šprajc. Iztok Podbregar z Univerzo v Mariboru kot predavatelj sodeluje od leta 1995, svojo akademsko kariero je v nadaljevanju gradil od naziva docent in izredni profesor do rednega profesorja za področje varnostnih ved, so sporočili s FOV.

Dr. Podbregar ima bogate vodstvene izkušnje v gospodarstvu, javni upravi in Slovenski vojski, med drugim je bil tudi svetovalec predsednika RS za nacionalno varnost. »V svoji karieri je prejel številne nagrade, priznanja in odlikovanja. Ima čin generalpodpolkovnik Slovenske vojske in je nosilec odlikovanja zlati red za zasluge Republike Slovenije.« Poslanstvo dekana FOV vidi v razvoju pogojev za ustvarjalnost na znanstvenoraziskovalnem in pedagoškem področju ter prispevku k nenehnemu zadovoljstvu vseh deležnikov. Svojo vizijo razvoja je zasnoval v

Dr. Iztok Podbregar

smeri ugledne izobraževalne in znanstvenoraziskovalne institucije, katere diplomanti so ali pa bodo iskani in spoštovani na trgu oziroma v okolju, so navedli na FOV. V svojem programu je med drugim zapisal: »Dekana vidim kot motivatorja vsakega posameznika, kot nekoga, ki se zaveda, da lahko ob transparentnem delu le skupaj dosežemo izboljšanje in napredek. Vsi zaposleni in študenti pa se morajo zavedati, da njihove pravice temeljijo na veliki odgovornosti ter izhajajo iz merljivih in primerljivih rezultatov njihovega dela in njihove vloge kot posameznikov v tej amu in širšem okolju.«

Brez odločitve o igralnici

Kranjski mestni svetniki na sredini seji, ki je potekala na daljavo, niso odločali o soglasju za odprtje igralnega salona v nakupovalno-zabaviščnem centru Planet Kranj.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Razprava na sredini virtualni seji kranjskega mestnega sveta je pokazala, da večina svetnikov drugemu igralnemu salonu v Kranju (v centru mesta že deluje Casino Cezar) ni naklonjena, župan Matjaž Rakovec pa je na koncu točko umaknil z dnevnega reda, kar mu je sicer predlagalo tudi nekaj svetnikov, ki si želijo več časa za razmislek. Prav veliko ga ne bodo imeli, saj bo ministrstvo za finance zdaj občino k (ne)podajajo soglasja, ki je nujno za izdajo državne koncesije, pozvalo na podlagi zakona o splošnem upravnem postopku, ki določa 15-dnevni rok za odgovor, sicer se bo štel, da je soglasje dano.

Klemen Čaleta, direktor družbe P&P Marketing iz Lesc, ki je v imenu skupine Admiral Slovenija zaprosila za koncesijo za igralni salon s 105 igralnimi mesti, je razložil, da sledijo najvišjim

standardom poslovanja v igralništvu, njihov poslovni model pa sloni tudi na skrbi za odgovorno igralništvo in vpetosti v lokalno okolje. Po njegovih izračunih bi občina od njihovega igralnega salona vsako leto prejela okoli 305 tisoč evrov koncesijne in ne le osemdeset tisoč evrov, kot so izračunali v mestni upravi.

Podžupan Janez Černe (SD) je idejo podprl, saj da v Kranju igralni salon že obstaja, prav tako pa so igre na srečo na voljo na vseh bencinskih črpalkah, poštah in internetu. Primerna se mu zdi tudi lokacija, ki je nekoliko oddaljena od urbane dela. Manja Zorko (SD) je pojasnila, da tudi v svetu Krajevne skupnosti Bratov Smuk soglasju ne nasprotujejo, čeprav nekaj pomislekov imajo.

Večina preostalih svetnikov, ki so se prijavili k razpravi, pa je igralnemu salonu nasprotovala. »Igre na srečo so tlakovana pot za

družinsko nesrečo,« je Irena Dolenc napovedala, da bosta oba svetnika NSi glasovala proti soglasju. Barbara Gunčar (SLRP) bi igralni salon podprla le, če bi ga odprli v hotelu. Ana Černe (Levica) je dejala, da bi morali zaradi družbene škode izvajanje iger na srečo omejiti: »Nov igralni salon v Kranju ni potreben, enega že imamo, v trgovskem centru pa res ne potrebujemo dodatne dejavnosti, ki bo ljudem pobirala denar in jim v teh težkih časih dajala upanje za lažje preživetje.« Podobno meni tudi Lea Bidovec, ki je tudi poudarila, da so imeli svetniki premalo časa za razmislek.

Igor Velov (LRK) se je spraševal, kaj ta dejavnost prinese Kranju. »Ne gre le za to, da dobimo nekaj denarja, ampak od koga ga dobimo. Verjemite, da od naših občanov in občank. Kdor misli, da bodo prihajali hotelski gosti, da bo cvetel turizem, ta sam sebi laže,« je povedal, zakaj tudi njihovi

svetniki predloga ne bodo podprli. Župan je odgovoril, da Admiral namerava igralni salon na tem območju odpreti in lahko se zgodi, da ga bodo v industrijski coni v Šenčurju in bodo Kranjčani hodili tja, sosednja občina pa bo bogatejša za tristo tisoč evrov.

Bojan Homan (SDS) pa je opozoril, da je v garaži Planeta Kranj po novem karting steza, tam je tudi kino, kar privabi veliko mladine. »Ali res hočemo mladino navajati, da bi še tistih pet evrov, ki bi ji ostalo, zapravila v igralnici?« se je vprašal. Sam je predlagal, naj v nekdanjem Bauhausu v sosednjem Šenčurju raje odprejo pravo igralnico z igrami v živo, saj bodo privabili bistveno več gostov.

Svetnici Lea Bidovec in Ana Černe sta na koncu županu predlagali, da točko umakne in omogoči več časa za razmislek. Podaljšanje razprave je podprl tudi Evstahij Drmota (SD).

Prednost fasadam na Glavnem trgu

Občina Kamnik je spremenila pravilnik o sofinanciranju obnove fasad, strešne kritine in stavbnega pohištva na spomeniško zaščitene objekti v središču mesta.

JASNA PALADIN

Kamnik – Občina Kamnik na podlagi pravilnika o dodeljevanju proračunskih sredstev lastnikom in solastnikom spomeniško zaščitene objekti za obnovo fasad, strešne kritine in stavbnega pohištva v občini že vrsto let pomaga ohranjati urejen videz mestnega središča, čeprav na občinski upravi ugotovljajo, da denar s proračunske postavke ni porabljen vsako leto, zato si želijo lastnike še bolj spodbuditi k obnovam. S spremembami pravilnika, ki so jih potrdili na nedavni seji občinskega sveta, želijo spodbuditi predvsem obnovo tistih

objektov, ki mejijo na javne površine, kjer se odvijajo tudi razne javne prireditve, kar predstavlja predvsem Glavni trg. Do sedaj je veljalo, da občina obnove lahko sofinancira v deležu do trideset odstotkov, po novem pa je ta delež kar 70-odstotni.

»Kolikšen delež bo občina posameznoleto dejansko sofinancirala, bo seveda stvar vsakoletnega razpisa, vsekakor pa želimo v letu 2021 sofinancirati investicije v 70-odstotnem deležu. Predvideva se, da bodo razpisni pogoji v 2021 določeni tako, da bodo v letošnjem letu za sofinanciranje obnove fasad prišli v poštev objekti,

Občina si želi, da bi lastniki prenovili tudi Plečnikovo fasado na Glavnem trgu.

ki mejijo na Glavni trg, saj ti tvorijo pomemben in prepoznaven javni prostor, nekateri objekti predstavljajo

tudi pomembne in prepoznavne arhitekture (npr. Plečnikova fasada),« pravijo na občini.

Količina zbranih e-odpadkov vse večja

ANA ŠUBIC

Kranj – Družba Zeos, izvajalec največje sheme za ravnanje z električno in elektronsko opremo v Sloveniji, je končala petletni Life projekt Gospodarjenje z e-odpadki. Sofinancirala sta

ga okoljsko ministrstvo in Evropska komisija, osredotočen pa je bil na ozaveščanje o nujnosti pravilnega odlaganja izrabljene e-opreme in baterij. V okviru projekta so vzpostavili mrežo zbiranja e-odpadkov in baterij. Na izbrane ekološke otoke

in druge lokacije po Sloveniji so doslej umestili 730 uličnih zbiralnikov, v večje tehnične trgovine 71 zelenih kotov, na podeželju pa so izvajali mobilna zbiranja. Predlani so v primerjavi z izhodiščnim letom 2015 zabeležili skoraj 37-odstotno rast

količin zbranih e-odpadkov. V uličnih zbiralnikih so jih lani zbrali več kot 437 ton, v zelenih kotih pa 825 ton. Na Gorenjskem je bilo lani v 76 uličnih zbiralnikih oddanih skoraj 44 ton e-odpadkov. Za primerjavo: leta 2017, ko je bilo uličnih zbiralnikov 62, so jih zbrali nekaj manj kot 31 ton. Povprečna zbrana količina na zbiralnik je bila tako lani 16 odstotkov višja.

BIOTEHNIŠKI CENTER NAKLO

KDOR ZASEJE VRT, ZASEJE LJUBEZEN.

DAN ODPRTIH VRAT
22. aprila 2021
www.bc-naklo.si

UGODNI NAKUPI, PREDSTAVITVE IN DEGUSTACIJE LOKALNIH IN ŠOLSkih EKOLOŠKIH IZDELKOV.
Medijski pokrovitelj: Gorenjski Glas

Na mizi ponudba Publikusa

Odpadki so lahko tudi vir novih surovin, pravijo v Publikusu, kjer so za simbolično ceno pripravljene odkupiti odlagališče odpadkov skupaj z vsemi inšpekcijskimi obremenitvami.

ALEŠ SENOŽETNIK

Suhadole – Način zapiranja odlagališča inertnih odpadkov v Suhadolah še vedno ni znan, odprtih pa je več možnosti, med katerimi je tudi za Občino Komenda finančno najslabša – zaprtje z izvršitvijo inšpekcijske odločbe, ki bi po ponudbi družbe Surovina stalo dobrih deset milijonov evrov. Že pred časom pa smo pisali tudi o možnosti, ki jo predlagajo v podjetju Publikus, ki v neposredni bližini upravlja center za ravnanje z odpadki. Podjetje je namreč že v začetku leta občini ponudilo, da zemljišča sanira na način, ki bo na tem področju omogočal tudi realizacijo občinskega podrobnega prostorskega načrta, v zameno pa bi slab hektar in pol zemljišč, ki naj bi bila po oceni vredna okoli osemsto tisoč evrov, odkupil za simboličen en cent na kvadratni meter. »Namen naše nezavezujoče ponudbe je bil v prvi vrsti opozoriti občino, da rešitve, ki so bile občini predstavljene v dosedanjih aktivnostih, niso edine mogoče in da že obstajajo

primeri dobrih praks iz tujine, ko so gradbene odpadke z ustreznimi postopki predelali na način, da so jih lahko ponovno uporabili,« so nam sporočili iz Publikusa, kjer dodajajo, da bi s tem zasledovali tudi temeljne cilje krožnega gospodarstva, torej da se odpadki prepoznajo kot vir novih surovin in se kot taki ponovno vračajo v industrijske procese. Sto pet tisoč ton odpadkov, kolikor naj bi jih bilo na območju nekdanjega odlagališča, naj bi predelali in ponovno uporabili za gradnjo objektov, za kar si prizadevajo tudi na komendski občinski upravi.

»Glede na zadnje zapise v medijih lahko sklepamo, da je Občina Komenda vložila vse napore, da bi našla rešitev za sanacijo odlagališča inertnih odpadkov v smeri zasledovanja krožnega gospodarstva,« še pravijo v Publikusu.

Končna odločitev glede sanacije inertnih odpadkov v Suhadolah sicer še ni znana. Temo pa bodo na seji občinskega sveta prihodnji četrtek ponovno obravnavali tudi komendski svetniki.

V logiki blestela tudi gorenjska učenca in dijak

MATEJA RANT

Ljubljana – Na 35. državnem tekmovanju iz logike za osnovnošolce in dijake je kljub epidemiji in zaprtju šol v letošnjem šolskem letu sodelovalo več kot 29 tisoč tekmovalcev, so sporočili iz Zveze za tehnično kulturo Slovenije (ZOTKS). Še pred oktobrskim zaprtjem šol jim je skupaj z mentorji uspelo izvesti šolsko tekmovanje, po nekajkratnih prestavitvah pa v drugi polovici marca še državno tekmovanje. Šolskega tekmovanja se je udeležilo več kot 25 tisoč učencev s 397 osnovnih šol, ki so osvojili 11.207 bronastih priznanj. Državnega tekmovanja, ki je potekalo marca na matičnih osnovnih šolah, se

je udeležilo 1622 tekmovalcev, prejeli pa so 257 srebrnih in 134 zlatih priznanj. Med absolutnimi zmagovalci med osnovnošolci sta tudi Daša Pajor z OŠ Vodice in Aleksander Kosanovič z OŠ Rodica. Dijaškega šolskega tekmovanja pa se je udeležilo nekaj več kot štiri tisoč dijakov s 87 srednjih šol, prag za sodelovanje na državnem tekmovanju, ki je prav tako potekalo na matičnih šolah, je doseglo 469 tekmovalcev. Udeleženci šolskega tekmovanja so osvojili 1803 bronastih priznanj, medtem ko je bilo na državnem tekmovanju podeljeno 101 srebrno in 90 zlatih priznanj. Med absolutnimi zmagovalci je tudi Simon Bukovšek z Gimnazije Kranj.

Podpore za naložbe na majhnih kmetijah

Kranj - Agencija za kmetijske trge in razvoj podeželja je za naložbe na majhnih kmetijah namenila 415 tisoč evrov. Na razpis je prejela 22 vlog in pred kratkim 20 vlagateljem izdala odločbe o dodelitvi 213 tisoč evrov finančne podpore.

Kamnolom bodo povečali

Družba Calcit je podala pobudo za spremembo namenske rabe prostora, ki bi jim omogočila širitev kamnoloma v Stahovici. Predlog spremenjenega prostorskega akta so obravnavali tudi svetniki, ki so opozorili, da tako velikih posegov v prostor ne bi smeli obravnavati zlahka.

JASNA PALADIN

Stahovica – V kamnolomu v Stahovici, kjer podjetje Calcit izkorišča beli calcit in sivi apnenec, mineralne surovine na obstoječem pridelovalnem prostoru ni več za dolgoročno proizvodnjo, zato v podjetju, kjer imajo sicer koncesijo za 85 hektarov zemljišč (površina dejanskega kamnoloma je 14,5 hektara) iščejo možnosti za izkoriščanje zunaj sedanjih meja pridobivalnega prostora. Geološke in morfološke meritve so namreč pokazale, da so razmere na hribu Grohat severno od obstoječega kamnoloma ugodne za nadaljevanje pridobivanja kamnine, zato so podali pobudo za spremembo namenske rabe prostora, ki bi jim omogočila širitev.

Spremembe naj bi bile za okolje manj škodljive

»S predlagano spremembo namenske rabe bo omogočena določitev novega pridobivalnega prostora, ki bo manjši za približno trideset hektarov, usklajen z geološkimi in terenskimi razmerami na območju in raziskovalnim prostorom Stahovica – Grohat. Izkoriščanje na tem območju bo imele zaradi večje oddaljenosti manjše okoljske vplive, predvsem na bivalno okolje, zaradi reliefnih značilnosti

Načrtovana širitev kamnoloma v Stahovici bo potekala severno od obstoječega prostora in bo s ceste manj vidna, pravijo v družbi Calcit.

bo omogočalo ustrežnejše pogoje za sanacijo, manjši pa bo tudi vpliv na vizualno degradacijo prostora in prepoznavnost širšega območja, saj območje ni oz. je manj vizualno izpostavljeno,« so na občini spremembe na aprilski seji predstavili svetnikom, ki pa vsi po vrsti niso bili navdušeni nad tolikšnimi posegi.

Opozicija: občina bi lahko iztržila več

V Kamniku družbi Calcit sicer priznavajo, da je

najuspešnejša gospodarska družba, tudi eden od večjih slovenskih izvoznikov, in da v lokalno skupnost predvsem z izdatnim sponzoriranjem športnih klubov vrne že veliko, a predvsem opozicijski svetniki so mnenja, da bo občina v zameno za tako velike posege v prostor morala iztržiti več. »Kaj bomo občani imeli od tega, razen trideset hektarov manj gozda, še gostejši promet in druge vplive na okolje?« se sprašujejo v opozicijski LMŠ, kjer so glasovali proti predlaganemu odloku.

Ta je kljub temu bil sprejet, na občini pa poudarjajo, da je pozitivna mnenja k predlaganim spremembam podalo 21 nosilcev urejanja prostora in da je bila narejena tudi študija vplivov na okolje. Javna razgrnitev dokumenta za zainteresirano javnost v prostorih Občine Kamnik poteka še do vključno 10. maja, javna obravnavna pa bo v sredo, 21. aprila, ob 16. uri v veliki sejni sobi občine.

Gradivo v digitalni obliki je objavljeno na občinski spletni strani.

Bistveno je zaupanje

Stalno spreminjajoča zakonodaja nalaga upravnikom nepremičnin vse več novih obveznosti in dolžnosti. Prav tako pa so etažni lastniki, kot naročniki storitev upravljanja, vse bolj zahtevne in ozaveščene stranke in želijo od upravnika, da bo pri svojem delu sledil njihovim interesom, hkrati pa upošteval vsa zakonska določila in obveznosti. Pri tem je bistveno **vzpostavitev zaupanja** v delo upravnika, saj etažni lastniki pričakujejo, da bo upravnik ravnal pošteno in v dobro etažnih lastnikov.

Družba Domplan je največji gorenjski upravnik, svoje poslovanje usmerjamo, ob stalni skrbi za ohranjanje oziroma vzdrževanje bivalnega okolja, tudi in predvsem v dolgoročno ohranjanje zaupanja v naše delo ter v nego vzpostavljenih odnosov z etažnimi lastniki. Pridobljen certifikat Zaupanja vreden upravnik je zagotovo eden od preverljivih kriterijev o našem dobrem poslovanju in način povečanja zaupanja v naše delo. Ob tem je zelo pomembna tudi lokalna pripadnost upravnika, delovanje z domačim kadrom in vpetost v celotni obseg bivanja v posameznem območju.

Storitve upravljanja se trudimo izvajati kakovostno in po konkurenčni ceni z željo, da ostanemo skrben gospodar skupnega premoženja etažnih lastnikov večstanovanjskih stavb tudi v bodoče.

Mag. Peter Kern, vodja PE Nepremičnine, Domplan d.d.

Spoštovani etažni lastniki večstanovanjskih stavb, Vaša odločitev, da ste nas izbrali za upravnika stavbe, nam predstavlja veliko odgovornost. S to odgovornostjo se začne trdo delo grajenja vašega zaupanja, ki mora temeljiti na dejanskih osnovah in pozitivnih izkušnjah.

Vaš upravnik, družba Domplan - skrben gospodar vašega premoženja!

domplan

DOMPLAN, družba za inženiring, nepremičnine, urbanizem in energetiko, d.d., Bleiweisova 14, Kranj, Tel: 04/20-68-700
<https://www.domplan.si/>
<https://www.domplan-upravljanje.si/>

Diplomiral in pomahal skokom

Skakalno kariero je v Planici zaključil Rok Justin, ki je največje uspehe dosegel v celinskem pokalu. Inženir strojništva ostaja povezan s skakalnim športom. Je del Slatnarjeve ekipe.

MAJA BERTONCELJ

Kranj – Na letošnjem finalu svetovnega pokala v smučarskih skokih v Planici je kariero končal Rok Justin, član SSD Stol Žirovnica.

Te pomembne odločitve ni sprejel čez noč. »Lanska sezona je bila moja najboljša v karieri in po njej sem se odločil, da bom vztrajal še eno. Motiv je bilo tudi svetovno prvenstvo v Oberstdorfu, tekma na mali skakalnici. Rekel sem si, da morda pa lahko tam doosežem dober rezultat. Sezona se ni iztekla po željah. Zbolel sem tudi za covidom-19, tako da

trideset, bi se moja kariera lahko razvila tudi drugače, bi morda še skakal.«

Osemindvajsetletnik z Brega v občini Žirovnica je eden redkih, ki se lahko pohvali, da je v času kariere doštudiral. Pred kratkim je diplomiral, je inženir strojništva. »Zadnji dve leti sta bili res naporni, urnik je bil poln. Vpisal sem se na izredni študij in ga zaključil. Ko me kdo vpraša, kako je bilo, odgovorim, da sem se za dve leti zaprl v sobo, hodil na trening, v službo, na fakulteto – in to je bilo to. Treba se je bilo zavzeti. Potrebna je volja, imeti moraš cilj, potem

Rok Justin je odkorakal v skakalni pokoj. Bil je poletni državni prvak in dosegel enajst zmag v celinskem pokalu.

sem bil 14 dni v karanteni. To je bilo ravno pred svetovnim prvenstvom,« je pojasnil Rok Justin. Kot je povedal, bo imel na skakalno kariero lepe spomine: »Naučil sem se veliko o športu. To je bila tudi zelo dobra lekcija za življenje. Lepo je bilo, čeprav so bili treningi težki,

pa vložiti toliko truda, kot ga ta zahteva, sicer ga ne dosežeš. Pri skokih sem vse delal v tej smeri, da bi bil čim uspešnejši, a nikakor mi ni uspelo najti načina, da bi bil lahko najboljši na svetu, kar si želi vsak. Treba je poskrbeti tudi za prihodnost. Prehod iz športne kariere je bil

»Vpisal sem se na izredni študij in ga zaključil. Ko me kdo vpraša, kako je bilo, odgovorim, da sem se za dve leti zaprl v sobo, hodil na trening, v službo, na fakulteto – in to je bilo to.«

a je bilo treba čez to. Kakšen dober rezultat je potem trud poplačal.«

Največje uspehe je dosegel v celinskem pokalu. Od sezone 2013 je zabeležil kar 25 uvrstitev na stopničke, od tega enajstkrat na najvišjo. »Ponosen sem na vse zmage. Po mojem jih imam v tem tekmovanju doslej največ v Sloveniji. Leta 2018 sem postal poletni državni prvak. To je naslov, ki ga ne osvoji vsak. So lepi spomini. V svetovnem pokalu žal nisem bil tako uspešen. Trikrat sem bil 16., kar je najboljši rezultat. Malo je zmanjkalo za kaj več. Če bi se redno uvrščal med najboljših

tekoč. Za to sem delal zadnji dve leti. Nisem le skakal in študiral, hodil sem tudi v službo. Na fakulteti smo imeli vsako leto štiri ur obvezne prakse. Ko sem jo opravil, sem nadaljeval delo,« pravi.

Ostaja v strojništvu in tudi v smučarskih skokih. Je namreč del ekipe Petra Slatnarja. »Delam s CNC-stroji, napišem kakšen program, na računalnik narišem kakšen 3D-model ... V okviru službe ostajam povezan s skoki. Delamo okovje, zagozde. Recimo, da s tretje strani razvijamo skoke. Strojništvo me zanima in veseli,« je zaključil.

Kranjski kolesarji si želijo prekiniti zmagovalni post

Letošnja ekipa Kolesarskega kluba Kranj je sestavljena iz izkušenih in mladih kolesarjev. Cilji so jasni: državno prvenstvo konec junija in domači dirki mesec kasneje. »Na vsaki dirki je cilj nastopiti čim boljše in na kakšni tudi zmagati, torej prekiniti zmagovalni post, ki traja že okrog tri leta,« pravi Matjaž Zevnik, trener članske ekipe in direktor kluba.

MAJA BERTONCELJ

Kranj – Kolesarji Kolesarskega kluba Kranj so letošnjo sezono začeli v začetku marca v hrvaški Istri, kjer so nastopili na dveh enodnevnih dirkah druge kategorije (VN Umaga in Trofej Poreč) in etapni dirki Istrska pomlad. Sledili sta še dve dirki na slovenskih tleh (VN Izole in VN Adrie Mobil). Dva njhova kolesarja sta nastopila še na enodnevni klasiki za kolesarje do 23 let (Trofeo Piva v Italiji). O startu v sezono, letošnji ekipi in ciljih je več povedal Matjaž Zevnik, trener članske ekipe in direktor enega najstarejših kolesarskih klubov v Sloveniji, v katerem mlade kolesarske upe vzgajajo že vse od leta 1957.

Kako ste zadovoljni z uvidom v sezono?

Smo kar zadovoljni. Rezultatsko sicer nimamo veliko pokazati. Najvišje smo bili na etapni dirki Istrska pomlad, ki jo je Jaka Primožič v skupnem seštevku končal na osmem mestu, Nik Čemažar pa je bil deseti. Zelo dobro smo nastopili kot ekipa, saj smo osvojili tretje mesto. Žal pa je že v prvi etapi padel Aleš Pirih in sezona je zanj najverjetneje že končana. Konkurenca je tudi na teh dirkah precej močnejša, kot je bila, tako da je priti v cilj prvo skupino kar dober rezultat. Poleg že omenjenih Čemažarja in Primožiča je tudi Martin Lavrič in se zadnje dve leti kalil v razvojni ekipi NTT, in Leon Šarc, ki je prišel iz primorskega Meblojogija. Kolesarji U23 pa so Nik Čemažar, poškodovana Aleš Pirih in Bine Lotrič, slednji je prišel iz smučanja, Jaka Vovk, ki je prav tako novinec, prej je treniral veslanje, in Luka Zihlerl, ki je prišel iz naših mladinskih vrst. Trener članske ekipe sem jaz, mladincev Nace Korosec, dečkov pa Aljaž Kostelec in Jan Kušar.

To pomeni, da je bil trening v pripravljalnem obdobju uspešen?

Zagotovo. Letošnje pripravljalno obdobje je bilo zaradi ukrepov, vezanih na covid-19, nekoliko posebnost. V mehurčku smo opravili enome-sečne skupne priprave. Praktično ves januar smo bili na slovenski obali. V ta namen

Košarkarice za vstopnice v finale pokala

Kranj – V košarkarski Ligi Nova KBM za prvaka bo jutri Gorenjska gradbena družba v osmem kolu gostila Rogaško, Helios Suns danes gostujejo pri Cedeviti Olimpiji. V ligi za obstanek ECE Triglav jutri igra doma s Šentjurjem. Znale bodo tudi udeležene finalnega turnirja Pokala članic. Včeraj je Triglav gostil Akson Olimpijo (rezultat do zaključka redakcije še ni bil znan), Tosama Ledita pa bo danes v gosteh igrala s Cinkarno Celje.

Matjaž Zevnik z delom članske ekipe KK Kranj, ki se pripravljajo na naslednje tekme

smo v najem vzeli hišo v vasi Fijeroga nad Šmarjami. V miru smo lahko trenirali. Ta poteza se je pokazala kot dobra. S pripravljalnimi obdobjem sem zadovoljen. Izpolnili smo načrtan program. Štirinajst dni smo bili ob začetku sezone zaradi dirk še v Poreču. Fantje so pripravljani, problem pa so poškodbe. Omenil sem že padec Pirih, Bine Lotrič je zlomil roko in ga še pet tednov ne bo na treningih. Vse to se pozna.

Kako bi predstavili letošnjo člansko ekipo?

Ekipa je mešanica izkušenih in mladih kolesarjev. V konkurenci elite nastopajo Luka Čotar, Uroš Repše, Jaka Primožič, Martin Lavrič, ki je že bil član našega kluba in se zadnje dve leti kalil v razvojni ekipi NTT, in Leon Šarc, ki je prišel iz primorskega Meblojogija. Kolesarji U23 pa so Nik Čemažar, poškodovana Aleš Pirih in Bine Lotrič, slednji je prišel iz smučanja, Jaka Vovk, ki je prav tako novinec, prej je treniral veslanje, in Luka Zihlerl, ki je prišel iz naših mladinskih vrst. Trener članske ekipe sem jaz, mladincev Nace Korosec, dečkov pa Aljaž Kostelec in Jan Kušar.

Kakšni so cilji?

Prihodnji teden nas čaka štiridnevna dirka Beograd-Banjaluca. Dirke za reprezentanco U23 so predstavljene ali odpovedane. Glavni cilji so državno prvenstvo konec junija in domača kranjska dirka, ki bo tradicionalno z dvodnevni programom 24. in 25. julija. Prvi dan bo kriterij, drugi dan pa VN Kranj. Ti cilji se iz leta v leto ponavljajo. To so le dirke, ki nam največ pomenijo. O rezultatih je težko govoriti. Na vsaki dirki je cilj nastopiti čim boljše in končno na kakšni tudi zmagati – prekiniti zmagovalni post, ki traja že okrog tri leta. Kot sem že dejal, je konkurenca res močna. Na dirke ranga, na katerih nastopamo, pridejo tudi kolesarji višjih kategorij, saj je dirka na splošno v tem korona času manj.

Povsem brez dirk pa so mlajše selekcije.

Dirk primanjkuje vsem, mlajši pa so ostali celo brez njih. Do nadaljnjega bo verjetno tako, dokler bo trajala epidemija. Najmlajši trenirajo tako, kot v danem trenutku dovoljujejo vladni odloki, ki se skoraj tedensko spreminjajo, sicer pa se

pripravljajo individualno po programu trenerjev, doma ob podpori staršev.

Kako se koronakriza pozna pri številu kolesarjev, dirkah, financah ...?

Povsod se pozna, najmanjše pri številu kolesarjev. Kakšnega upada za zdaj ni znani. Sponzorji nam še stojijo ob strani, za kar smo jim zelo hvaležni. Me pa skrbi prihodnost, če se bo to stanje nadaljevalo. Ravno smo se začeli pobirati, pa se je zgodil covid-19. Za letošnje leto je za zdaj videti boljše. Nihče ne ve, kako bo naprej. Ne bom rekel, da bo s športom konec, bo pa ponekod prešel bolj na rekreativno raven. Če ne bo sprememb, se še posebej manjšim klubom ne obeta nič dobrega. Država ne pokaže kakšnega interesa, da bi bilo kaj drugače.

Se pri vpisu poznajo uspehi naših kolesarjev na dirkah svetovne serije?

Morda zaradi tega pride kakšen nov, ne bi pa mogel reči, da se ti uspehi kaj poznajo, da bi imeli zato več kolesarjev. Vsako leto je število kar konstantno. Sicer pa nove člane vpisujemo skozi celo leto.

Po uspešnem začetku slabše nadaljevanje

Jesenice – V Alpski hokejski ligi sta bili v torek odigrani tretji tekmi polfinala. Jeseničani so doma igrali z Asiagom in izgubili s 3 : 5 (1 : 2, 2 : 0, 0 : 3). Italijani so v zmagah povedli z 1 : 2. Izgubila je tudi HK SŽ Olimpija, ki igra z EHCC Lustenau. Kljub porazu so s prednostjo zmage odšli na včerajšnjo četrto tekmo. Igrali so jo tudi Jeseničani. Rezultata do zaključka redakcije še nista bila znana. Morebitni peti tekmi bosta jutri.

Domplan gradi na Kokrici, kmalu tudi za Kamnitnikom

Kranjski Domplan nadaljuje gradnjo soseske Vile Brdo na Kokrici pri Kranju, jeseni bodo začeli tudi gradnjo tridesetih stanovanj v Škofji Loki.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Ob pomanjkanju novih stanovanj se lahko kupci veselijo nadaljevanja gradnje soseske Vile Brdo na Kokrici pri Kranju, katere investitor je kranjska družba Domplan. V prvi fazi so v letu 2018 že zgradili tri večstanovanjske objekte z 22 stanovanji in skupno podzemno garažo, druga faza, s katero bodo zaokrožili sosesko, pa zajema gradnjo dodatnih treh objektov z 19 stanovanji in prav tako s skupno kletno etažo, v kateri bodo parkirna mesta in shrambe. V Domplanu se sicer pripravljajo tudi na začetek gradnje stanovanj za Kamnitnikom v Škofji Loki in oskrbovanih stanovanj na Planini v Kranju.

Gradnja objektov v drugi fazi arhitekturno sledi že zgrajenim objektom v prvi fazi. »V enem objektu bo deset stanovanj, v dveh pa pet. Na voljo bodo različni tipi stanovanj – od garsonjer do štirisobnih duplex stanovanj. V pritličju bodo atrijska, v zgornjih etažah bodo imela lože. Stanovanja bodo mehansko prezračevana z lokalno ali centralno prezračevalno napravo. Gradnja bo energetska varčna, klasična,« je pojasnil Janez Vilfan, vodja Domplanove poslovne enote Inženiring.

Gradnjo Gorenjska gradbena družba izvaja že od

Nova stanovanja v soseski Vile Brdo bodo zgradili do poletja prihodnje leto. / Foto: Tina Dokl

jeseni, načrtujejo pa, da bodo objekti v maju zgrajeni do tretje gradbene faze. Za vselitev naj bi bila stanovanja pripravljena do poletja 2022. Kot je povedal Vilfan,

V Domplanu se pripravljajo tudi na začetek gradnje stanovanj za Kamnitnikom v Škofji Loki in oskrbovanih stanovanj na Planini v Kranju.

je zanimanje kupcev veliko, saj je prodanih že dvanajst stanovanj.

Jeseni se bo začela tudi Domplanova investicija v izgradnjo novih stanovanj na območju Kamnitnika v Škofji Loki. Na dobrih tri tisoč kvadratnih metrov velikem zemljišču ob Tavčarjevi ulici bo zgrajen

večstanovanjski objekt s tridesetimi stanovanji v petih nadzemnih etažah in z dvema kletnima etažama s parkirnimi prostori in shrambami. »Na obmo-

čju Škofje Loke je zaznati povečano povpraševanje po večjih stanovanjih, zato je tudi v našem objektu za Kamnitnikom načrtovana gradnja večjih stanovanj – od dvosobnih do štirisobnih duplex stanovanj,« je razložila vodja projekta Irena Križaj. Gradnja bo klasična, energetska varčna,

ogrevanje je predvideno s toplotno črpalko in s kotli na zemeljski plin.

Pravnomočno gradbeno dovoljenje je že pridobljeno, v izdelavi pa je projektna dokumentacija za izvedbo gradnje. Predvidevajo, da bodo gradbena dela in prodajo stanovanj začeli letošnjo jesen, stanovanja pa bodo predvidoma zgrajena v drugi polovici leta 2023.

V Domplanu si prizadevajo čim prej začeti tudi gradnjo 34 oskrbovanih stanovanj na območju Planine 1 v Kranju. V prihodnje v družbi načrtujejo tudi razvoj in pozidavo zemljišč na območju Planine vzhod v Kranju in v Bistrici pri Trziču, je še povedal Vilfan.

BKS Bank lani v Sloveniji uspešno poslovala

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – BKS Bank s sedežem v Celovcu upravlja bančne in lizinskih posle v Avstriji, Sloveniji, na Hrvaškem in Slovaškem, predstavništvi pa ima tudi na Madžarskem in v Italiji. Slovenska bančna podružnica BKS Bank, ki ima na širšem gorenjskem območju poslovalnico v Domžalah in Kranju, je lani poslovala uspešno in ustvarila 6,7 milijona evrov čiste dobička ali poldrugi milijon evrov več kot leto prej. Banka ima v Sloveniji 54 tisoč strank in osem poslovnih enot, poleg tega pa tudi lizinsko družbo BKS-leasing, ki je k čistemu dobičku skupine prispevala 1,9 milijona evrov. Banka je v preteklih letih prevzela stranke dveh borznoposredniških družb

in s tem postala največji ponudnik poslov z vrednostnimi papirji v Sloveniji. Kot ugotavlja Alexander Novak, član uprave BKS Bank, so lani številne stranke v Sloveniji izkoristile tržne pogoje za novo usmeritev svojih portfeljev in tudi začele uporabljati mobilno trgovalno aplikacijo mBroker, ki jim omogoča trgovanje na Ljubljanski borzi in na številnih drugih borzah po svetu. Banka je lani v Sloveniji povečala obseg kreditiranja za 4,1 odstotka, prvič pa je tudi izvedla anketno o zadovoljstvu strank. »Najvišje ocene skupnega zadovoljstva dokazujejo, da so stranke zelo zadovoljne z nami kot bančnim partnerjem,« rezultate ankete komentirata vodji slovenske podružnice Dimitrij Pregelj in Damjan Hempt.

Višji prihodki, višji dobiček

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Nadzorni svet in uprava Save Re, ki je matična družba Zavarovalne skupine Sava, predlagata delničarjem družbe izplačilo dividend v znesku 85 centov bruto na delnico, kar ob upoštevanju števila lastnih delnic znaša 13,2 milijona evrov oziroma 23,4 odstotka čiste lanskega dobička skupine. V družbi so predlagali višino dividende na podlagi meril, ki jih je v razmerah covid-19 postavila agencija za zavarovalni nadzor.

Zavarovalna skupina Sava je lani ustvarila 675 milijonov evrov poslovnih prihodkov in ob tem dosegla 56,4 milijone evrov čiste dobička; prihodki so bili v primerjavi z

letom prej višji za 15,5 odstotka, dobiček pa za 12,3 odstotka. Zbrala je 679,7 milijona evrov kosmatih premij, rast je bila glede na predlani 13,6-odstotna. Najvišjo rast, 53-odstotno, je dosegla pri življenjskih zavarovanjih, kar je bila posledica prevzema družbe Vita, pri preostalih zavarovanjih pa je bila nižja, od 8 do 18 odstotkov, pri zavarovanju premoženja v tujini pa je bila zbrana premija celo nižja kot predlani. Pri premoženjskih zavarovanjih v Sloveniji so se škode znatno znižale predvsem zaradi nižje škode pri avtomobilskih zavarovanjih, povečal pa se je delež škod, ki so povezane s pandemijo covid-19, v zvezi s tem so oblikovali tudi za 6,4 milijona evrov rezervacij.

Obveščanje o pribitku

V ponedeljek bo začela veljati zahteva evropske uredbe, ki pomeni za potrošnike pri kartičnih transakcijah dodatno zaščito glede nadomestil za storitve pretvorbe valut na bankomatih in prodajnih mestih.

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – V ponedeljek bo začela veljati zahteva iz evropske uredbe glede nadomestil za čezmejna plačila v Evropski uniji in nadomestil za pretvorbo valut, po kateri morajo izdajatelji kartic njihovim imetnikom po opravljeni transakciji čim prej razkriti odstotni pribitek na menjalni tečaj Evropske centralne banke (ECB) in jim hkrati na razumljiv in enostaven način omogočiti vpogled v morebitne pribitke na referenčni tečaj ECB.

Iz združenja bank Slovenije so ob tem sporočili, da bodo slovenske banke in hranilnice začele z SMS-sporočili, potisnimi obvestili ali mobilnimi aplikacijami obveščati imetnike kartice o pribitku na referenčni tečaj ECB po vsaki opravljeni kartični transakciji na bankomatu ali prodajnem mestu, na katerem se izvaja valutna konverzija v katerikoli valuti držav Evropskega gospodarskega prostora (EGP), kjer evro ni domača valuta (Bolgarija, Hrvaška, Madžarska, Češka, Poljska, Romunija,

Švedska, Islandija, Lihtenštajn, Danska in Norveška). Prav tako jim bo na voljo informativni izračun pribitka na referenčni tečaj ECB. Če bo imetnik kartice izbral valutno menjavo na POS-terminalu ali bankomatu, bo z menjalnim tečajem predhodno seznanjen na plačilni napravi in se bo z izvedbo valutne menjave moral tudi strinjati; v tem primeru mu izdajatelj kartice ne bo poslal SMS-sporočila o pribitku. Uredba je zavezujoča za vse države članice Evropske unije.

Nagrajen na inovatorskem sejmu

Tunjice – V Moskvi so nedavno pripravili enega največjih sejmov za inovacije Archimedes 2021, na katerem je sodeloval tudi Drago Vrhovnik iz Tunjic, in to več kot uspešno, saj je prejel kar štiri priznanja. Za svoj izdelek Transformer, ki ščiti pred sevanji, je prejel zlato medaljo in posebno nagrado, skupaj s Srečkom Pisnikom, s katerim sta izdelala poseben pisarniški stol z zaslonom za roke, ki ščiti pred sevanjem, sta prejela zlato priznanje, zaslužen pa je tudi za posebno priznanje za sodelovanje med Rusijo, Slovenijo in Srbijo. Njune inovacije je na sejmu v Moskvi namreč predstavil Mirko Mitič, predstavnik Archimedesa iz Srbije, s katerim sodelujeta.

Elanu oblikovalski nagradi

URŠA PETERNEL

Begunje – Kar dva izdelka znamke Elan sta prejela prestižni oblikovalski nagradi red dot, in sicer zlozljive smučiči Elan Voyager in jadrnica GT6.

Smučiči so prejele celo najbolj dragoceno različico nagrade best of the best (najboljši med najboljšimi), jadrnica GT6 pa je sploh prvo plovilo znamke Elan z nagrado red dot, so sporočili iz Elana. Doslej so nanizali že enajst nagrad red dot, prvo že leta 2007.

Poleg nagrade tega so smučiči Voyager prejele tudi nagrado plus X, ki velja za globalno najpomembnejše priznanje na področju športne tehnologije in

življenjskega sloga, nagradili so jih v kar šestih od sedmih kategorij: inovativnost, visoka kakovost, vrhunski dizajn, enostavnost uporabe, funkcionalnost in ergonomija. Nagrajene pa so bile tudi na največjem sejmu športne opreme ISPO v Münchnu. Tam jim je neodvisna mednarodna žirija podelila prestižno različico svoje nagrade ISPO gold winner award.

Tudi jadrnica Elan GT6, ki so jo poimenovali kar superjahta manjših dimenzij, je poleg nagrade red dot do zdaj osvojila nominacije za evropsko barko leta, britansko barko leta in za najboljšo oblikovanje za mednarodni dizajn iz navtike in aviacije.

Iz hiše ukradel denar

SIMON ŠUBIC

Žirovnica – Jeseniški policisti so v sredo na Bregu pri Žirovnici obravnavali prijavo oškodovanke o tatvini denarja iz stanovanjske hiše. Policistom je razložila, da se ji je moški predstavil kot delavec telekomunikacijskega podjetja in jo zvabil iz hiše, drugi pa je medtem pregledal notranjost in ji ukradel denar. Dogodek se je zgodil okoli 10. ure dopoldan, storilca pa sta menda uporabljala modro vozilo.

Policisti opozarjajo, da ne zapuščajte bivališč zaradi ljudi, ki jih ne poznate. Ravno tako jih ne spuščajte v

stanovanja ali hiše. Če se pri vas pojavi kdo, ki vam nekaj ponuja, in vi določene storitve ali izdelka niste naročili, ga lahko odslovite. »Bodite pozorni zlasti na izgovore o telekomunikacijah. Ponudnik naj vam pusti kontaktne podatke, vi pa si vzemite čas in jih preverite, preden z njim kam odidete ali mu kaj razkuzujete,« so dodali.

Pri drznih tatvinah storilci radi odvrtačo pozornost lastnikov hiš tudi s prodajo prtov, nogavic, medicinskih pripomočkov ali pa z iskanjem informacij o poti, prošnjah za kozarec vode itd. Njihove žrtve so najpogosteje starejši občani.

Poklical policijo in povedal, da je vse ubil

SIMON ŠUBIC

Ljubljana – Ta teden se je na ljubljanskem okrožnem sodišču nadaljevalo sojenje Petru Gaspetiju, obtožnemu trojnega umora na grozovit ali zahrbtnen način v Škocjanu pri Domžalah 13. junija lani. Žrtve krutega dejanja so bili njegov stric in stari starši, na katere se je spraval s kuhinjskim nožem.

Po dejanju je sam poklical policijo in na zadnji obravnavi so poslušali prav posnetke treh pogovorov med operaterjema Operativno-komunikacijskega centra (OKC) in obdolženim. V prvem

posnetku je slišati Gaspetija, ki operaterju OKC z zelo jeznim in zadihanim glasom reče, da je vse ubil, pove tudi naslov dejanja, nato pa prekine, je poročal STA. Kasneje je še enkrat poklical in policiste spraševal, zakaj še niso prišli. V tretjem klicu pet minut pozneje, ko je operater vrnil klic, da bi pridobil več informacij, pa Gaspeti z zelo spremenjenim in porogljivim glasom policiste pozove, naj pridejo pogledat, kaj se je zgodilo.

Gaspetiju tožilstvo očita trojni umor na grozovit ali zahrbtnen način, za kar je zagrožena kazen najmanj 15 let zopora.

Nasilje v družini

SIMON ŠUBIC

Kranj – Policisti so v začetku tedna obravnavali prijavo dlje časa trajajočega nasilja v družini. Prijavijo naj ga takoj, ko do njega pride. Prijavo nasilja v družini sicer lahko vložijo vsakdo – žrtev, priča, otrok, mladoletnik, nevladna organizacija, zasebne in državne ustanove.

kršitelju poteka prekrškovni postopek.

Policisti žrtvam svetujejo, naj ne odlašajo s prijavo nasilja v družini. Prijavijo naj ga takoj, ko do njega pride. Prijavo nasilja v družini sicer lahko vložijo vsakdo – žrtev, priča, otrok, mladoletnik, nevladna organizacija, zasebne in državne ustanove.

KRATKE NOVICE

Vozil se je omamljen in z ukradenimi tablicami

Tržič – V Tržiču so v torek prijavi tatvino registrskih tablic. Policisti so jih našli na vozilu pri vozniku, ki so ga kontrolirali v prometu. Voznik je bil tudi brez veljavnega vozniškega dovoljenja in pozitiven na hitrem testu za prepovedane droge. Tablice in vozilo so mu zasegli, proti njemu pa vodijo prekrškovni kot tudi predkazenski postopek.

Pijan vozil še partnerko in otroka

Kranj – Policisti so v sredo zvečer iz prometa izločili voznika, ki je pod vplivom alkohola v vozilu peljal še partnerko z otrokom. Preizkus alkoholiziranosti je pri njem pokazal rezultat 0,79 mg/l alkohola. Zaradi hujšega prekrška bo proti kršitelju vložen nujni obdolžilni predlog na pristojno sodišče, z dogodkom pa bodo policisti seznanili še pristojni center za socialno delo.

Niso ugotovili nepravilnosti

Informacijski pooblaščenec v inšpekcijskem nadzoru ni ugotovil sistemskih nepravilnosti pri delovanju sistema Face Trace, ki ga policija uporablja za avtomatizirano primerjavo fotografij.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Informacijski pooblaščenec (IP), ki je v zadnjih mesecih prejel nekaj prijav suma, da policija avtomatizirano primerjavo fotografij uporablja tudi za identifikacijo udeležencev različnih shodov v Sloveniji in jih po tako opravljeni identifikaciji sankcionira v različnih prekrškovnih postopkih, v inšpekcijskem nadzoru ni ugotovil sistemskih nepravilnosti pri delovanju sistema Face Trace, ki ga policija uporablja za avtomatizirano primerjavo fotografij. Modul Face Trace sicer temelji na biometrični obdelavi osebnih podatkov, a ne omogoča identifikacije (kot npr. sistem Clearview), ampak le primerjavo po podobnosti opisanemu storilcu, in deluje le znotraj policijskega informacijskega sistema, je razložila informacijska pooblaščenka Mojca Prelesnik.

IP je v inšpekcijskem postopku zoper policijo ugotavljal zakonitost obdelave osebnih podatkov v njeni evidenci fotografiranih oseb. Policija za namene avtomatske prepoznave obrazov uporablja fotografije obrazov osumljencev storitve kaznivih dejanj, ki so v

Foto: Tina Dokl

Informacijski pooblaščenec je prejel več prijav suma, da policija avtomatizirano primerjavo fotografij uporablja tudi za identifikacijo udeležencev različnih shodov v Sloveniji.

evidenci. Fotografije iz evidence obdeluje tudi v postopku primerjave v modulu Face Trace, ki je avtomatiziran način obdelave biometričnih podatkov, dopusten zgolj pri odkrivanju in preiskovanju kaznivih dejanj, če je to glede na okoliščine storitve konkretnega kaznivega dejanja nujno in potrebno. Postopek prepoznave v modulu Face Trace poteka tako, da se fotorobot ali posnetek (npr. izdelan iz videonadzornega sistema) storilca kaznivega dejanja kot slika neznanе osebe vnese v evidenco, modul pa opravi avtomatsko primerjavo s fotografijami

oseb iz evidence. Rezultat te primerjave je seznam oseb, razvrščenih po podobnosti opisanemu storilcu, končno identifikacijo osebe pa vedno ročno opravi še strokovnjak za primerjavo obraznih značilnosti.

Postopek avtomatizirane primerjave fotografij je po navedbah policije mogoče izvesti zgolj znotraj policijskega sistema, poudarja IP, ki v postopku ni ugotovil, da bi bilo modul Face Trace mogoče uporabljati na način, ki bi omogočal neposredno primerjavo fotografij iz evidence s fotografijami spleta ali od kod drugod izven sistema policije. Policija

tudi zanika uporabo aplikacije Clearview, nasprotno pa v postopku ni bilo ugotovljeno.

»Policija zatrjuje, da avtomatizirano primerjavo fotografij z modulom Face Trace izvaja zgolj pri odkrivanju in preiskovanju kaznivih dejanj, ne pa tudi pri opravljanju drugih policijskih nalog, IP pa v postopku ni odkril dokazov in indicev, ki bi kazali drugače,« je sporočila Prelesnikova in dodala, da to še ne pomeni, da modula Face Trace v praksi kljub vzpostavljenim varovalkam ni mogoče uporabiti na način in za namene, ki niso zakoniti.

Reševal hišo, ki jo je oče zastavil

Na pogojno kazen zopora je bil obsojen Ivan Andrašec iz Ljubljane, obtožen sodelovanja v hudodelski združbi, ki je preprodajala drogo. Na stranpot je stopil, ker je skušal rešiti očetovo hišo pred rubežem.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Na kranjskem okrožnem sodišču so prejšnji teden opravili še zadnji predobravnavni narok v kazenskem postopku zoper šestere obtoženih neupravičene proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami. Zlatko Dedić, Tomaž Mužar, Dejan Bajramović, Biljana Borenović, Ivan Andrašec in Zlatko Stojmirov so obtoženi, da so bili del hudodelske združbe, ki je v letih 2019 in 2020 drogo – heroin, kokain, amfetamin in konopljo – preprodajala tudi v tujino, zlasti v Italijo. Prvi štirje so krivdo na predobravnavnih narokih zanikali, zadnja dva pa sta jo priznala. Pred dnevi tudi Andrašec, ki mu je tožilstvo očitalo tri kazniva dejanja. Sodnica Nina Prosen mu je izrekla pogojno kazen

15 mesecev zopora s preizkusno dobo treh let.

Andrašec je na predobravnavnem naroku priznal, da se je leta 2019 s prvoobtoženim Dedićem dogovarjal za nakup oziroma prodajo dvajset gramov kokaina, maja lani pa za 1,5 kilograma konoplje. Potrdil je tudi, da je doma vzgojil šestdeset rastlin konoplje, ki naj bi bila glede na veliko količino namenjena nadaljnji prodaji. Za konopljo sicer pravi, da jo je gojil, da bi iz nje izdelal konopljinu olje, namenjeno zdravljenju. Kot je razložil, je bil več let zaposlen pri Zlatku Dediću, ki je imel nenehne probleme z denarjem. Tako je Dedić nekoč nagovoril njegovega očeta, da je zastavil družinsko hišo za njegov kredit. Denar je sčasoma pošel, vračila kredita pa ni bilo, zato je bila že leta 2007 prvič uvedena izvršba

na očetovo hišo. Vsa nadaljnja dejanja so bila namenjena reševanju očetove hiše, je povedal. »Zaradi vseh problemov sem se ločil, sem brezposeln, živim doma pri očetu,« je dejal in izrazil obžalovanje za vse, kar se je zgodilo.

Tožilka Nadja Gasser je zaradi priznanja krivde predlagala sodišču kazen 15 mesecev zopora s preizkusno dobo treh let, čemur je sodnica sledila. »Res je, da je obtoženi storil eno hujših kaznivih dejanj, a je šlo za relativno manjše količine droge, obtoženi je krivdo priznal, iz izpiska kazenske evidence pa izhaja, da še ni bil obravnavan in obsojen za istovrstna ali druga kazniva dejanja. Kot je danes pojasnil, ga je poznanstvo z Dedićem pripeljalo do tega, da je začel izvrševati kaznivo dejanje. Zato menim, da

je pogojna kazen upravičena kot sankcija opominjalne narave,« je razložila tožilka.

Zagovornik Zoran Korenčan pa je v zaključni besedi poudaril, da je bil obtoženi Andrašec v stiku s soobtoženci le zato, ker si je na vsak način in vsemi sredstvi prizadeval rešiti problem očetove hiše in svoje eksistence. »Opozoriti je treba, da je bil v vsem tem obdobju Ivan Andrašec deležen obljub, kako bodo hipotekarni upniki poplačani, vendar se to ni zgodilo.«

Poročali smo že, da je obramba Dedića, Mužarja in Borenovićeve zahtevala izločitev vseh dokazov iz sodnega spisa, ker da so bili pridobljeni nezakonito. Sodišče je njeno zahtevo že zavrnilo, na kar se je obramba pritožila, višje sodišče pa o tem še ni odločalo.

GGG +

AKTUALNO
POGOVOR
ZANIMIVOSTI
ZGODBE
RAZGLLED

Najboljša študentka, mojstrica slaščičarstva

Urša Pikec iz Naklega je diplomirana slaščičarska mojstrica, na njeni smeri študija so jo izbrali za najboljšo študentko v letniku. Da je dosegla naziv mojstrice, je odšla v London, kjer je slaščičarstvo študirala v Westminster Kingsway Collegeu.

SUZANA P. KOVAČIČ

»V Ljubljani sem že uspešno študirala arhitekturo, a nisem več čutila, da bi na tem področju gradila svojo poklicno prihodnost. V slaščičarstvo sem se že pred študijem arhitekture enostavno zaljubila, najprej v izdelavo tort in v dragoce ne kuharske nasvete babi Slavke, vendar mi Slovenija v tej študijski smeri ni nudila strokovnih možnosti, kot sem si jih želela.« Sledila je sebi. Odločala se je med Francijo in študijem na znameniti pariški kuharski šoli Le Cordon Bleu in med Anglijo, kjer so podobne šole na prav tako zelo visokemu

nivoju. Tehnica se je naučila na angleško stran, zaradi znanja jezika. Znanje angleščine je bil tudi pogoj za vpis v Westminster Kingsway College, ki ima več študijskih smeri, ena je kulinarika (smer slaščičarstvo). Drugi pogoj za vpis je bila dokončana srednja šola, Urša je maturirala na Gimnaziji Kranj, in pa referenca. »Nekaj izkušenj sem že imela z delom v slaščičarni, predvsem pa sem jim na kolodžu predstavila bogat portfolio, saj sem imela svoje slaščičarske izdelke dokumentirane in fotografirane tudi za socialno omrežje Instagram. Tu mi je prav prišel študij arhitekture, da

sem kompozicije izdelkov postavila po pravilih. Vse to je komisija prepričalo, da mi ni bilo treba najprej opravljati petmesečnega osnovnega programa, ampak sem se lahko takoj vpisala v prvi letnik. Število vpisnih mest je bilo omejeno. Bila sem edina tujka v prvem letniku, med nami je bila nekakšna zdrava tekmovalnost.«

Tudi predavanja za delovnim pultom

Prvič je potovala v London septembra 2017, za prvo leto življenja in izobraževanja je porabila vse svoje prihranke. Stanovanja v velemestu so draga, Urša ga je delila še s tremi Slovenci, in tudi šolnino je bilo treba poravnati. »V prvem in drugem letniku smo imeli na kolodžu po sedemdeset odstotkov prakse, trideset odstotkov je bilo izobraževanja v šoli, a smo tudi tu predavanja poslušali za delovnim pultom. V tretjem letniku je bila samo praksa. V Angliji ne poznajo študentskega dela prek napolnjen in poln delovni čas z urenjenim zdravstvenim zavarovanjem, plačuješ pa seveda davke. S plačo in varčnostjo sem si omogočila nadaljnja leta študija. Prvo leto študija sem delala v običajni slaščičarni, v drugem letniku sem delo dobila v petzvezdičnem

hotelu Ham Yard v središču Londona, kjer sem zdaj zaposlena kot slaščičarska mojstrica, t. i. pastry chef. Hotel ima umetniški pridih s prepletom tradicije in sodobnosti. Slavne osebnosti so redni gostje hotela.«

Z napredovanjem pride več spoštovanja

Dokazuješ pa se samo z delom, kuharski (slaščičarski) poklic je v Angliji cenjen in temu primerno finančno nagrajen, je poudarila Urša, ki se je navdušila tudi nad francoskim slaščičarstvom, ki je bolj fino, detajlno, kjer je tradicija prepletena na sodoben način: »... ko slaščičarsko umetnino s pravo tehniko lahko pripraviš iz preprostih sestavin, kot so voda, mleko, moka in maslo.« Zaradi epidemije je bila na čakanju, ker je bil hotel zaprt, za 25. april že ima kupljeno letalsko vozovnico, saj se v Angliji javno življenje počasi sprošča. »Najprej me čaka deset dni karantene, potem pa verjetno do poletja že cepljenje proti covidu-19, vsaj načrt v državi je, da do takrat precepijo tudi mlajše.«

Njena prihodnost je v Sloveniji

Z izkušnje tujine se bo kmalu vrnila domov. O tem je prepričana. »London je

Urša Pikec / Foto: osebni arhiv

res velemesto, vsak dan lahko nekaj počneš. Ogledi muzejev in galerij so brezplačni, pogosto jih obiskujem. Kultura hrane in pijače je na voljo 24 ur na dan, družabno življenje (če izvzamem epidemijo) zares živi. London je odlično mesto za ustvarjanje poklicne kariere. Po drugi strani pa je v Sloveniji vse tako lepo, od narave, lokalne pridelave hrane ... Vse je tako dostopno, primerno za vzgojo otrok.« Ko se vrne, boste morda lahko obiskali njeno slaščičarnico

ali spletni slaščičarski tečaj, ki bo drugačen od klasičnih; nadgrajen, podlaga bo tudi odlična slovenska kulinarika. Že zbira svoje recepte. »V trendu so porcijske slaščice. Manjše in polne različnih sestavin ter različnih novih kombinacij okusov in videza,« zaključuje Urša Pikec, ki za spomin hrani profesionalni nož z vgraviranim imenom in priimkom, ki ga je poleg pokala prejela ob imenovanju za najboljšo študentko na Westminster Kingsway Collegeu.

»Choux krofek« s kremo iz gozdnih sadežev in pistacij

Foto: osebni arhiv

Kultura

Anja Pečjak, Zala Vidic in Hana Bujanović Kokot na Festivalu mlade literature Urška Stran 14

Zgodbe

Priznanje za spominjanje na tekmo ameriških vojakov leta 1945 na Mangartu ... Stran 15

Zanimivosti

Mija Murovec z Jezerskega ohranja pri življenju polno zanimivih zgodb. Stran 16

Od petka do petka

Predsednik vlade Janez Janša je zanikal obstoj t. i. non-paperja o dokončanju razpada Jugoslavije. / Foto: arhiv GG

Državni zbor je sprejel sklep o nedopustnosti zakonodajnega referenduma o noveli zakona o izvrševanju proračuna za leti 2021 in 2022. / Foto: arhiv GG

Slovenska tiskovna agencija že več kot sto dni ni prejela plačila za opravljeno javno službo, zato je njeno delovanje že močno ogroženo. / Foto: arhiv GG

Non-paper o novih mejah na Zahodnem Balkanu

SIMON ŠUBIC

Obstoj t. i. non-paperja zanikajo

Mediji v Bosni in Hercegovini (BiH) so v ponedeljek poročali, da naj bi premier Janez Janša v neuradnem dokumentu, ki ga je prejel predsednik Evropskega sveta Charles Michel, kot eno od tem slovenskega predsedovanja EU navedel spremembo meja na Zahodnem Balkanu oziroma »dokončanje razpada Jugoslavije«. Obstoj t. i. non-paperja sta Janša in zunanje ministrstvo zanikala, potrdili ga prav tako niso v Bruslju. Slovensko veleposlanico v BiH Zorico Bukinac so v ponedeljek pozvali na pogovor na zunanje ministrstvo BiH, kjer je zagotovila, da se politika Slovenije do BiH ni spremenila in podpira evropsko pot BiH. Na besede člana predsedstva BiH Željka Komšića, da je predsednik republike Borut Pahor marca med obiskom v BiH članom predsedstva dejal, da so v Evropi vse pogostejši glasovi, da je treba dokončati razpad Jugoslavije, in vprašal, ali se v BiH lahko mirno razidejo, so se odzvali tudi v Pahorjevem uradu. Poudarili so, je predsednik zagovornik BiH in njene ozemeljske celovitosti in da redno sviri pred idejami o ponovnem risanju meja

na Zahodnem Balkanu. »V tem kontekstu je zaradi zaskrbljenosti pred temi idejami« o tem vprašal vse tri člane predsedstva BiH, so pojasnili. Poslanska skupina SD zdaj zahteva sklic nujne seje odbora za zunanjo politiko, na kateri bosta Pahor in Janša lahko odgovorila na vprašanja, ki so se pojavila v javnosti glede različnih interpretacij njihovih stališč o mejah na Zahodnem Balkanu. Poslanec SD Matjaž Nemeč je dejal, da premierju Janši ne verjame, da non-paper ne obstaja, iz informacij, ki jih ima iz EU, pa je dokument predsednik Evropskega sveta Charles Michel prejel.

Referendum ni dopusten

Državni poslanci so v torek s 46 glasovi za in 31 glasovi proti sklenili, da je zakonodajni referendum o noveli zakona o izvrševanju proračuna za leti 2021 in 2022, ki investicije v vojsko izvzema iz omejitev pri prevzemanju obveznosti v breme proračuna, nedopusten. Levica, ki je skupaj s SD vložila podpise za začetek postopkov za razpis naknadnega zakonodajnega referenduma, je napovedala, da bo sklep izpodbijala na ustavnem sodišču. V novembra lani sprejetem zakonu o zagotavljanju sredstev za investicije

v Slovenski vojski je sicer v naslednjih šestih letih predvidenih 780 milijonov evrov dodatnih sredstev za vojaške naložbe.

Poslanci o poročilu računskega sodišča

Državni poslanci so v torek na predlog opozicije na izredni seji razpravljali o predlogu priporočila vladi v zvezi z ugotovitvami računskega sodišča o učinkovitosti nabav zaščitne in medicinske opreme. Računsko sodišče je v poročilu ugotovilo, da vlada, ministrstva za zdravje, za gospodarstvo in za obrambo ter zavod za blagovne rezerve pri nabavah zaščitne opreme niso bili učinkoviti, saj postopki javnega naročanja niso bili izvedeni v skladu z načeli transparentnosti, učinkovitosti in enakopravne obravnave ponudnikov. Robert Pavšič (LMS) je v imenu predlagateljev seje ocenil, da poročilo računskega sodišča kaže na vladno divjanje ob epidemiji in razgalja njeno razumevanje oblasti, uzurpacijo predpisov in institucij. Vlada je po njegovih besedah kriva ne le za oškodovanje javnih financ za lastne interese, ampak tudi za vse posledice, ki so nastale zaradi finančne ozkoglednosti. Državni sekretar na ministrstvu za gospodarstvo Simon Zajc pa je dejal, da predlagana

priporočila vladi ne odražajo dejanskega stanja in sprejeto bisto revizijskega poročila. Kot je opozoril, je bila primarna težava pri nabavah v uporabnosti taktično obstoječih predpisov, ki niso omogočali učinkovitega izvajanja ocenjevanja potreb, poleg tega je aktualna vlada začela delovati v izrednih razmerah.

STA bo omogočil dostop do poslovnih knjig

Slovenska tiskovna agencija (STA) že več kot sto dni ni prejela plačila za opravljeno javno službo. Njen direktor Bojan Veselinovič je zato v ponedeljek vladi v dopisu in javno sporočil, da ji kot edinemu družbeniku STA omogoča dostop do vseh poslovnih knjig in spisov, čeprav na družbo nikoli ni naslovila takšne zahteve. Pozval jo je, naj pisno sporoči, komu in na kakšen način naj se omogoči dostop do zelene dokumentacije. Vlada namreč navaja, da je financiranje STA ustavila, ker ji agencija še vedno ni dostavila dokumentacije, na podlagi katere bi se lahko pripravila ocena »primerne financiranja«. Veselinovič pravi, da doslej s sklepom vlade za prenos korporacijskih pravic v zvezi z zahtevo po dokumentaciji ni izkazala nobena vladna služba ali organ.

Slovinci v zamejstvu (794)

Praznično leto slovenskega radia

JOŽE KOŠNJEK

med sosedi

Za slovenski spored avstrijske radiotelevizije ORF, ki ima matični studio v Celovcu, je letošnje leto praznično. Šestega januarja leta 1946, torej pred 75 leti, je koroški radio, ki ga je takrat vodila angleška zasedbena oblast, iz dvorane kina v Borovljah prenašal prvo dvojezično prireditev. Sodelovali so slovenski in nemški pevski zbori. Znani gledališki igralec Georg Bucher je bral nemška besedila, urednik slovenskega dela koroškega radia Helmut Hartman pa je bral delo Ivana Cankarja Nebesa pod Triglavom. Prireditev je bila v znamenju narodnega sožitja. Že naslednji dan so začeli predvajati petminutna poročila v slovenščini. To je trajalo do nedelje, 3. marca, ko je bila na sporedu prva

polurna oddaja z naslovom Pod oknom. V njej so prepevali, recitali, prebirali poročila. Tako se je v pogovoru s tedanjim urednikom Nalega tednika Jankom Kulmeschem ob 50-letnici radia spominjal začetkov slovenske besede na radiu Celovec prvi urednik Helmut Hartman, ki je to nalogo opravil kar 38 let, do upokojitve leta 1984. Z njim sta ledino slovenske radijske besede na Koroškem orali njegova soproga Fanika in Mira Pehani. Za njima so začeli prihajati še drugi sodelavci. Do leta 1950 so o vodstvu radia odločali Angleži, kasneje pa koroška deželna vlada, ki je imenovala tudi vodjo oziroma intendanta.

Slovenskega programa celovškega radia niso poslušali le Slovenci na

Koroškem in kasneje tudi na Štajerskem, ampak tudi v Sloveniji, še posebej oddajo Od pesmi do pesmi, od srca do srca. Po zaslugi celovškega radia in urednika Helmuta Hartmana so Avstrija in kasneje Bavarska in Evropa prvič slišali Avsenikovo glasbo. V za tiste čase odlično opremljenem celovškem studiu so po Hartmanovi zaslugi Avseniki posneli prve hite, tudi Golico oziroma Trompeten Echo, in stopili na pot svetovne slave kot Original Oberkrainer Avsenik. Pomen njihovega snemanja in nastopanja na Koroškem za kasnejši uspeh je priznal tudi pokojni Slavko Avsenik.

Slovenski spored avstrijske ORF in njegovi sodelavci uspešno nadaljujejo pred 75 leti začeto pot. Z

Slovenski studio avstrijske radiotelevizije ORF v Celovcu. Slovenski oziroma dvojezični spored ustvarja 12 sodelavcev. / Foto: ORF Celovec

raznovrstnim radijskim, televizijskim in spletnim programom je del koroške in štajerske realnosti ter ustanova, ki na različnih področjih ohranja in predstavlja slovenski obraz Koroške

in tudi Štajerske ter goji dvojezičnost. Nedeljske in praznične jutranje oddaje skupaj vodita slovensko in nemško govoreči moderator ali moderatorica, kar je koroška medijska posebnost.

Po svetu

Človek v vesolju

Pravijo, da ženska ne pozabi prvega moškega v svojem življenju. Tako tudi mati Zemlja ni pozabila prvega človeka, ki je poletel okoli nje. Pred šestdesetimi leti, 12. aprila 1961, jo je obletel Jurij Aleksejevič Gagarin (1934–1968) ...

MIHA NAGLIČ

Je bil res prvi?

Gagarin sicer ni bil prav velik moški, v višino je meril le 167 cm. A bil je vrhunski pilot in sedem let po svojem epohalnem poletu se je v čudnih okoliščinah smrtno ponesrečil v poletu z vojaškim letalom MiG-15. Je bil res prvi človek v vesolju? »Čeprav Gagarin neizpodbitno velja za prvega človeka v vesoljskem prostoru, pa obstaja teorija zarote, po kateri naj bi Rusi že pred njim izstrelili dva človeka, ki naj bi umrli. Sovjetska vlada naj bi ta polet zamolčala zaradi možnih slabih posledic njihovega vesoljskega programa v javnosti. Gagarin in Titov, ki je bil njegov nadomestni kozmonavt, sta se 12. aprila 1961 na kozmodromu Bajkonur oblekla v oranžna vesoljska skafandra in se odpravila proti avtobusu, ki ju je odpeljal do izstrelitvene ploščadi. Tam je bila na izstrelitev pripravljena nosilna raketa Vostok z vesoljsko ladjo Vostok 1. Gagarin se je po stopnicah povzpел do dvigala, ki ga je nato odpeljalo do vrha rakete, kjer je vstopil v vesoljsko ladjo. Strokovnjaki so nato sicer s težavo zaprli loputo v Vostok 1 in

odštevanje do prvega poleta človeka v vesolje se je nadaljevalo. Ob 9.07 po moskovskem času so se vžgali raketni motorji prve stopnje in nosilna raketa Vostok je poletela v nebo. Dve minuti po izstrelitvi so se od druge stopnje, ki je še vedno delovala, ločile stranske rakete. Približno 3 minute kasneje je raketne motorje izklopila tudi druga stopnja in se ločila od zadnje raketne stopnje, ki je vžgala svoj raketni motor in Vostok 1 ponesla na Zemljin tir. Gagarin je kmalu zatem občutil breztežnost. Nepritrjeni predmeti, med drugim tudi kozmonavtovo pisalo, so začeli prosto lebdeti v kabini plovila. Gagarin je skozi okence opazoval površje Zemlje, kjer je lahko razločil reke in gore ter črtno vesolja, kjer so se bleščale zvezde. Polet Vostoka 1 je potekal popolnoma samodejno, Gagarin pa je opazoval različne sisteme na krovu plovila in stanje sporočal na Zemljo preko radijske zveze. Če bi bilo treba, bi sicer lahko tudi ročno upravljal vesoljsko ladjo, vendar bi pred tem moral na številčnici odtipkati varnostno kodo (1-2-5), ki je bila shranjena v kuverti. Vesoljska ladja Vostok 1 je Zemljo obkrožila enkrat in sicer na tiru z višino med 169 in

315 kilometri. Sporočilo o prvem poletu človeka v vesolje so sovjetske radijske postaje objavile ob 10.02, ko je bil Gagarin še vedno na tiru. Ob 10.25 po moskovskem času pa je vesoljska ladja pred obalo Angole, približno 8000 km od predvidenega mesta pristanka, vklopila zaviralne motorje in se začela spuščati proti Zemlji. Pri tem je prišlo do problema, ker se servisni modul ni hotel ločiti od kapsule. Plovilo se je zato začelo nenadzorovano obračati v vseh smereh, med vstopom pa je servisni modul končno odpadel in tudi kapsula se je umirila. Toplotni ščit je okroglo vesoljsko kapsulo ščitil med vračanjem skozi gostejše plasti ozračja. Približno 7 kilometrov nad površjem se je na Vostoku odprla loputa in prvi vesoljec se je kaptapultiral iz vesoljske ladje. Ta poteza je bila izvedena, ker bi v nasprotnem primeru Gagarin zaradi verjetnega trdega pristanka lahko utrpel hude poškodbe. Gagarin je nato, kot je bilo predvideno, 108 minut po izstrelitvi s padalom pristal blizu mesta Engels v Sovjetski zvezi. Prvi vesoljski polet s posadko v zgodovini človeštva je bil tako zaključen. Naredil je polni obhod Zemlje, vendar je zaradi

vrtenja Zemlje pristal za hodneje od Bajkonurja.« (Vir: Wikipedija)

Je videl Boga?

Gagarin naj bi po poletu dejal: »Hodil sem po vesolju, a tam nisem videl Boga.« Druga verzija pravi, da je sporni stavek izrekel Nikita Hruščev na nekem protiverskem partijskem sestanku. Sovjetski voditelj je vsaki partijski in komsomolski celici zadal nalogo, da širi tako propagando: »Čemu se tako oklepate Boga? Saj je Gagarin poletel v vesolje, pa tam ni videl Boga!« Te besede so nato namerno pritaknili Gagarinu, ki je bil zelo priljubljen in bi iz njegovih ust ta stavek imel večjo težo. Kakorkoli že: Boga gotovo ni videl. Kar pa ne pomeni, da ga ni.

V peklu ni fizikov?

Zdaj pa za uravnoteženje pogledimo iz vesoljskih in nebeških višav še v Pekel. »V najbolj vročem delu pekla ni fizikov, saj obstoj 'najbolj vročega dela' zaobjema obstoj temperaturne razlike, kar bi vsak vsaj količkaj sposoben fizik nemudoma uporabil za zagon toplotnega stroja, s čimer bi naredil nekatere dele pekla udobno hladne.« Tako trdi ameriški fizik Richard Davisson (1922–2004). Mu verjamete?

Bila sta za zgled: kozmonavta Valentina Tereškova in Jurij Gagarin dajeta avtograme na nekem mladinskem forumu v Moskvi leta 1964. / Foto: Wikipedija

Kozmonavt Gagarin je po svojem epohalnem poletu postal po vsem svetu popularna osebnost. Tak je njegov spomenik v planetariju Birla v indijski Kalkuti. / Foto: Wikipedija

Takole si je astronautka Tracy Caldwell Dyson leta 2010 ogledovala Zemljo z Mednarodne vesoljske postaje. Od tu ni spodaj videti nič peklenskega. / Foto: Wikipedija

Nove knjige (584)

Zlate Andersenove pravljice

MIHA NAGLIČ

»Andersenovi romani in gledališke igre so potonili v pozabo, njegove pravljice pa nas kot rosno sveže cvetlice še vedno očarajo in nam imajo kaj povedati. V čem je njihova čaravnost? Z občutkom za lepo in pravo in z blagim posmehom nam še danes pomagajo razumeti svet, pa naj so se življenjske razmere še tako spremenile. Njegove osebe – naj bo kraljična, stara cestna svetilka, pastir ali pa polž – so psihološko dovršeni liki, v njihovem ravnanju in medsebojnih zapletih ni nobene napake, vse se zgodi, kot se mora. Njegove pravljice niso izmišljene sanje, ampak prepesnjena podoba resničnosti. Zato se vse ne morejo končati srečno. 'Na tem

svetu stvari niso pametno urejene ne za pse ne za ljudi,' potoži pes, ki so mu sneli verigo. Mala morsk deklica ne dobi svojega princa, v Senci kopija ubije izvirnik in zaradi nepopravljivih napak se Rajski vrt za večno pogrezne. Spominjam se, kako neotlažljivo sem sedem-ali osemletna hlipala zaradi tega, pomagala nista niti stara mama in njen 'šarkelj' niti zagotovi-la, da je 'vse to samo pravljica'. Bila sem še dneve in dneve potrta in danes si mislim, da je bil to najcenejši pouk, ki sem ga kdaj dobila. Da pa je pravljico mogoče doživljati kot svojo lastno usodo, mora biti mojstrsko napisana. Andersenove pravljice s svojimi poglavljenimi psihološkimi opazovanji opozarjajo na tisoč malenkosti, šolajo našo

tankočutnost in nam pomagajo, da si ustvarimo lastno sodbo. V teh pravljicah tiči ves svet v svoji raznolikosti – vesel in poetičen, tragičen, malenkosten, strpen in škodoželjen in ves prekipevajoč kot življenje samo. Njegove pravljice vzbujajo radovednost, dvom in strpnost, sili-jo nas k premišljevanju, kako in zakaj, in nam pomagajo, da se počutimo doma na tem svetu. Lepo je, da jih imamo.« (Str. 10–11)

Gornje besede so iz predgovora pisateljice Polonce Kovač v to lepo knjigo. Andersenove pravljice sicer poznamo že dolgo, od 1998

so v slovenščino prevedene neposredno iz danskega izvirnika. To izdajo, v kateri niso vse, ampak vsebuje »le« 37 najboljših, pa »zlatijo« ilustracije najboljših slovenskih avtorjev tega žanra. Ti so: Suzi Bricelj, Jože Ciuha, Zvonko Čoh, Bojana Dimitrovska, Kostja Gantnik, Marjanca Jemec Božič, Marjan Manček, Lidija Osterc, Jelka Reichman, Marija Lucija Stupica in Marlenka Stupica. Na naslovnici vidimo ilustracijo Marije Lucije Stupice, na vrhu dimnika sedita pastirica in dimnikar, očarana od pravljicne lepote prizora ...

Hans Christian Andersen, Zlate Andersenove pravljice, prevedla Silvana Orel Kos, Mladinska knjiga, Ljubljana, 2020, 384 strani

Kultura

Tri Gorenjke nominirane za Urško

Začetek aprila so v Škofji Loki pripravili Regijski festival mlade literature Urška 2021. Za zaključni festival oktobra v Slovenj Gradcu so bile izbrane tri mlade avtorice z Gorenjskega: Anja Pečjak iz Domžal, Zala Vidic iz Kranjske Gore in Hana Bujanović Kokot iz Kranja.

IGOR KAVČIČ

Festival mlade literature Urška letos praznuje dvajset let. Kot vsa leta doslej bo tudi tokrat zaključno dejanje festivala in proglasitev aktualne uršljanke oziroma uršljana v Slovenj Gradcu, letos 15. in 16. oktobra. V tem času pa se na spletni aplikaciji Zoom že zaključuje šest področnih srečanj in s tem tudi prvo sito pri izboru najboljših mladih avtorjev, starih od 15 do 30 let. Za Gorenjsko je regijsko srečanje že tradicionalno organizira območna izpostava JSKD Škofja Loka. »Zaradi aktualnih razmer smo letos dogodek izvedli na spletu le za udeležence festivala,« je povedal Aldo Komar, med drugim zadolžen za področje literature.

Osnovni namen festivala je predvsem spodbujanje in usmerjanje k branju in pisanju, opozarjanje na klišeje, arhaičnost, na prepričljivost in avtentičnost, na trdo delo pisanja, hkrati pa je namen tudi vzbujati zadovoljstvo

Letošnji Regijski festival mlade literature Urška je potekal na spletu. / Foto: zajem zaslona

ob napisanem. Na področna srečanja se je prijavilo 86 avtoric in avtorjev iz Slovenije in zamejstva, od tega na gorenjski izbor 13 avtoric, večina jih prihaja z gorenjskih gimnazij, nekaj manj pa je študentk. Udeležence so na literarni natečaj poslale tako prozna dela kot poezijo. Besedila je tokrat ocenjevala penica in dolgoletna selektorica festivala Barbara Korun, ki je med drugim povedala: »Vsako leto nestrpnost pričakujem Urško, ki mi prinaša

novi pesniške in pisateljske glasove, nov pogled na svet, s katerim se navdušeno seznanjam, in priložnost zame, da jim poskušam svetovati, kako bi še izostrili svoje enkratno perspektivo in izboljšali slog ali svoj način pripovedi. Zame je prebiranje teh besedil po eni strani prava pustolovščina, po drugi pa privilegij, da sem lahko spremljevalka generacije, ki odrašča in zori v teh časih in ki me zaradi svoje svežine, neobremenjenosti in neposrednosti

seznanja z razmišljanjem in občutenjem sveta, ki mi je – tudi zaradi različnih let in izkušenj – tuje, neznano.«

Od 13 avtoric na gorenjski Urški se jih je deset poskusilo s poezijo, tri pa s prozo. »Pri poeziji se je iz množice glasov, ki se po večini ukvarjajo s socialnimi in etičnimi motivi pa seveda tudi z ljubeznijo ali pa z brezupom prebivanja v svetu, kjer ni lahko najti svojega mesta, svojega smisla, izluščilo nekaj poetik, ki obetajo predvsem

s samosvojo metaforiko, kompleksnostjo obravnave zahtevnih etično obarvanih tem in s poslušom za socialno stisko drugega. V prozi bi lahko izpostavila subtilno pripoved nosečnice z anoreksijo pa tudi domišljisko pripoved sodelovanja junakinje, heroine, z različnimi mitološkimi bitji,« je ob gorenjskem izboru poudarila Korunova in dodala, da se ji zdi, da rahel upad v številu udeležencev od lani naznačuje vsesplošno utrujenost v času koronavirusa, prav tako pa tudi srečanja na Zoomu niso najprimernejša oblika svetovanja. »Vse bolj se zavedamo, kako pomemben in odločilen je osebni stik, živa, utelešena navzočnost. Po drugi strani pa se zavedam dragocenosti pisanja, izražanja – v teh napornih časih družbene preizkušnje je lahko prav pisanje, izražanje, izpovedovanje oblika terapije.«

Selektorica je za finale Festivala mlade literature Urška 2021 nominirala

tri avtorice: Anjo Pečjak iz Domžal, Zala Vidic iz Kranjske Gore in Hano Bujanović Kokot iz Kranja. Vse nominirane iz šestih regijskih srečanj bodo predstavili tudi z branjem in podelitvijo priznanj v Tednu ljubiteljske kulture, ki bo letos potekal od 20. do 29. maja in bo v Jurčičevem letu posvečen literaturi, predstavitve nominiranih del pa predvidevajo tudi junija na Slovenskih dnevih knjige v Ljubljani ter na Dnevih poezije in vina na Ptujju konec avgusta.

V nadaljevanju bo med nominiranci državna selektorica, pisateljica in publicistka, prevajalka in uršljanka 2006 Nataša Kramberger izbrala pet finalistov. Besedila finalistov bodo objavljena v oktobrski številki revije Mentor, kot je v navadi pa bo zmagovalac drugo leto deležen izdaje prvenke in povabila na literarno gostovanje na Češko, na branje avtorske literature ob boku evropskim literatom.

Pet romanov letošnje Fabule

Festival Literature sveta Fabula bo letos potekal od 8. maja do 6. junija. Festivalna knjižna zbirka prinaša pet romanov, ki so izšli v zbirki Žepna Beletrina.

IGOR KAVČIČ

Festival Literature sveta Fabula je že skoraj dve desetletji (od leta 2003) eden pomembnejših literarnih festivalov v Sloveniji in širši regiji in je doslej gostil številne ugledne sodobne literate. Koncept festivala se je ves čas razvijal in izpopolnjeval, danes pa temelji na premišljenem kuratorskem delu, ki si vsako leto prizadeva izbrati pet avtoric in avtorjev, ki

že veljajo za književne klasike ali pa so v zadnjih letih s svojim delom izrazito zaznamovali svetovno literaturo. V sklopu Fabula Hub festival pozornost namenja tudi perspektivnim, uveljavljajočim se imenom, poleg literarnega pa je tu še teoretski fokus, ki vsako leto raziskuje novo relevantno družbeno temo – letos bo ta Prihodnost = Privilegij?, ki bo prinesel dva med seboj raznolika dogodka Razpadle

države, razgrajene skupnosti? in Misli ti skupnost prihodnosti?

V festivalski knjižni zbirki je že izšlo pet romanov avtorjev, ki bodo v maju tudi gostje pogovornih večerov na Festivalu Fabula. Prvega pričakujejo enega najprepoznavnejših sodobnih ruskih pisateljev Vladimirja Sorokina. V romanu Opričnikov dan, prevedla ga je Andreja Kalc, nas popelje v Rusijo bližnje prihodnosti, v obdobje politične obnove, ko je ponovno vzpostavljena monarhija. Njeni stebri so samoodločba, pravoslavlje in tradicija. Na Rdečem trgu sežigajo potne liste in iz države izganjajo diplomate. Edina država, s katero Rusija ostaja v stiku, je Kitajska. Gre za postmodernistično fikcijo, ki se prepleta z elementi distopije, satire in sovjetskih motivov.

Italijanska pisateljica in prevajalka Claudia Durastanti se predstavlja z romanom Tujka. Gre za zgodbo o odraščanju z gluhi, čustveno neuravnovešenimi

in deprivilegiranimi starši, s katerimi se pripovedovalka premika skozi življenje: od otroštva v italijanski emigraciji v New Yorku in obubožani južnoitalijanski Bazilikati do študija in intelektualnega ter umetniškega razvoja v Rimu in Londonu. A Tujka ni le intimna, pač pa tudi generacijska pripoved mlade ženske, rojene sredi osemdesetih let, ki se je pred neznanostjo vsakdana zatekala v glasbo, filme in umetnost ter si tako naredila oklep, ki ji pomaga prebijati se skozi sedanost. Roman je prevedla Vera Troha.

Roman Nebesna telesa omanske pisateljice Džohe Alharti je večplastna zgodba o pričakovanih družine in družbe, na katera se ljudje različno odzovemo: nekateri z uklonitvijo, drugi z odporom. V ospredju pripovedi so tri sestre ter njihove odločitve za zakon in negovanje ljubezni. Maja se poroči, zato da bi hitreje pozabila na prvo zaljubljenost, in svoj zakon spremeni v čustveno emigracijo; Asma se poroči

racionalno, z moškim, v katerem ni zaljubljen, a ve, da sta oba zmožna razvijati ljubezen; Havla pa se poroči iz zaljubljenosti, za katero je jasno, da bo prinesla nesrečo, a jo je v imenu predstave o romantični ljubezni pripravljena sprejeti. To je prvi roman avtorice, preveden v angleščino, v slovenščino pa ga je prevedla Barbara Skubic.

Britanska pisateljica in dramatičarka Deborah Levy v središču zgodbe romana Mož, ki je videl vse postavi Saula Adlerja, ki leta 1988 prečka Abbey Road v Londonu in ga pri tem zbije avto. Na videz se mu ne zgodi nič: obišče svoje dekle, umetnico Jennifer Moreau; seksata in se razideta. Kot zgodovinar Saul nato odpotuje v Vzhodni Berlin tik pred padcem zidu, kjer se začnejo v nenavadnem deliriju prepletati marksizem, erotika, krivda in popkultura, v središču pa stoji vprašanje, kaj vse smo pripravljene spregledati, da bi bili pred sabo – in pred Zgodovino – videti kot

ljudje, kakršni želimo verjeti, da smo. Kolikšno škodo s potlačitvami delamo sebi in kolikšno ljudem okoli sebe? Roman je prevedel Jernej Županič.

Roman Utrujenost materiala češkega avtorja Mareka Šindelke v prevodu Nives Vidrih je presunljiva zgodba o begunstvu, o begu od doma, razdejanega od vojne, ter poti skozi neznanost in sovražno ozemlje. Poetični jezik upoveduje zgodbo bratov, človeških senc na obrobju družbe, ki v svetu, v katerem vladata surovost ter odklonilen odnos do drugačnih, do življenja tujcev, izgubljena iščeta varno zavetje ter drug drugega. Ob prepletanju njune bolečine, tesnobe, strahu se potapljam v univerzalno podobo človeške izkoreninjenosti, odtujenosti medosebnih odnosov ter razbiramo metaforo današnje Evrope, ki spominja na delovni stroj, neskončen proizvodni cikel. V njem vsi postajamo zgolj številka, reducirana v material in statistiko.

Pet romanov gostujočih avtorjev na letošnji Fabuli

Zgodbe

Bog snega nagradil Slovence

Svetovno združenje smučarskih zgodovinarjev (ISHA) iz Amerike je podelilo najvišje priznanje ullr award Združenju vojaških gornikov iz Slovenije za ohranjanje spomina na smučarsko tekmo ameriških vojakov junija leta 1945 na Mangartu.

JOŽE KOŠNJEK

Konec aprila bo Svetovno združenje smučarskih zgodovinarjev (ISHA) s sedežem v ZDA v enem od ameriških smučarskih središč podelilo priznanje ullr award za leto 2020, ki ga od leta 1993 dalje podeljuje za dosežke pri raziskovanju zgodovine smučanja na raz-

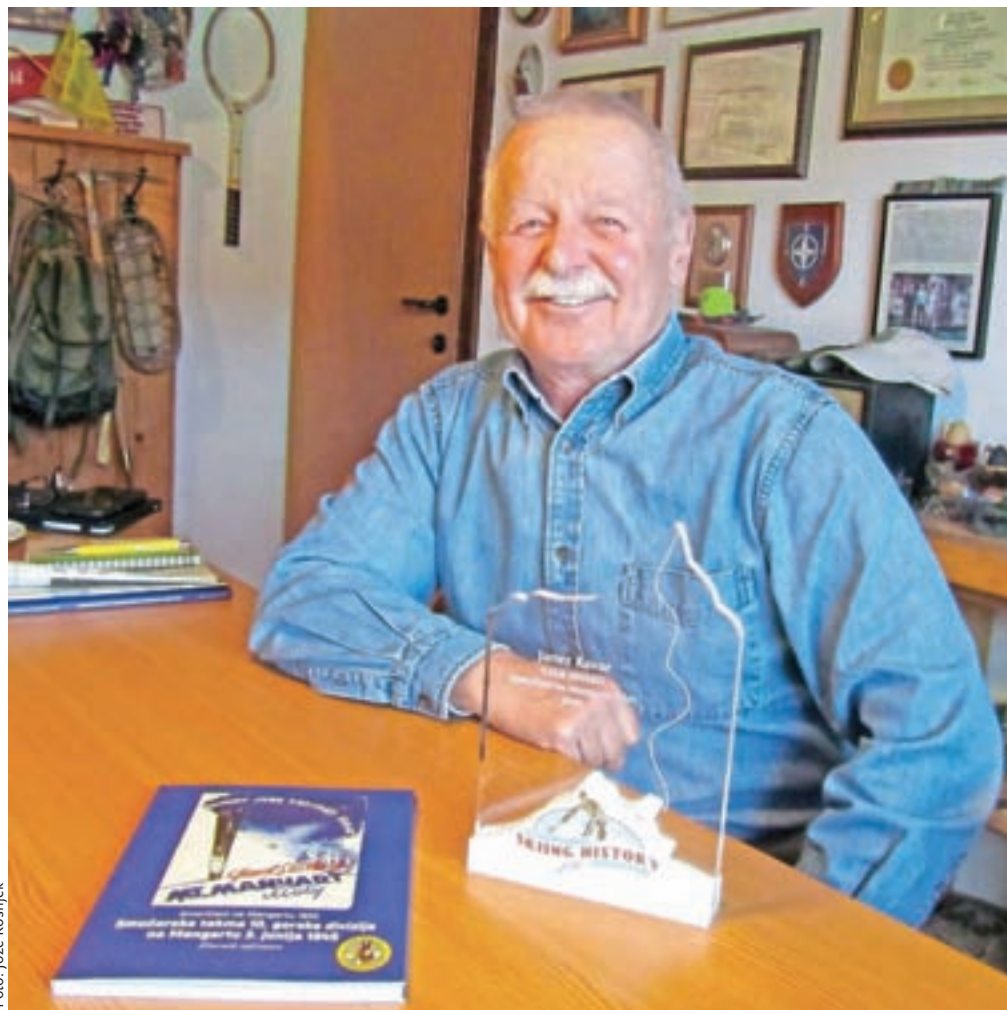
elitni družbi Združenje vojaških gornikov Slovenije (ZVGS), ki je lani izdalo zbornik ob 75. obletnici edinstvene »v Sloveniji neznane, v Združenih državah Amerike pa pozabljene« smučarske tekme pripadnikov elitne 10. gorske divizije ameriške vojske 3. junija leta 1945 na Mangartu. Zahtevni veleslalom pod

Američani. V diviziji so bila zveneča imena takratnega ameriškega smučarskega in gorniškega sveta pa tudi smučarji iz Evrope, ki so pred nacizmom zbežali v Ameriko. Združenje slovenskih vojaških gornikov ob pomoči Občine Bovec in Slovenske vojske ter njenih struktur poleg izdaje zbornika tudi na druge načine ohranjalo spomin na tekmo na gori »Mt. Manhart« kot so takrat zapisali Američani. Junija leta 2011 je bila organizirana spominska tekma. Septembra leta 2013 sta bili na kraju tekme na Mangartskem sedlu postavljeni spominski tabli. Za lansko 75. obletnico dogodka je bil načrtovan bogat program, vendar ga je epidemija preprečila. Tudi znanstvenega simpozija ni bilo, zato so referati objavljeni v nagrajenem zborniku.

Če bi bile razmere normalne, bi se predstavniki združenja udeležili podelitve. Tako pa bodo z njo povezani le preko spleta. Računajo pa, da bodo na njej predstavniki našega veleposlaništva v Združenih državah Amerike.

Radovednost brigadirja Kavarja

Podelitev priznanja z imenom skandinavskega boga sonca je nadaljevanje zgodbe, ki jo je julija leta 1996 po študiju na vojni šoli ameriške kopenske vojske (US Army War College) začel danes upokojeni brigadir Slovenske vojske Janez Kavar iz Križev. Kot zapriseženi smučar, kar pritiče Tržičanom, je obiskal smučarski muzej v Vailu v Koloradu (Colorado Ski & Snowboard Museum oziroma današnji Winter Sports Museum) in ob slovesu kupil monografijo z naslovom *Vojaki na smučeh (Soldiers on Skis)* in jo prelistaval ob pivu v bližnjem baru. »V oči mi sta mi padla članek Skiing Mount Mangart (Smučanje na Mangartu), nekaj strani naprej pa faksimile naslovnice glasila 10. gorske divizije ameriške vojske Blizzard z dne 10. junija 1945 s fotografijo postroja 1. bataljona 87. polka 10. divizije na ameriški spominski dan v bovški vojašnici in člankom Prager zmagal na prvi divizijski alpski smučarski tekmi. V drobnem besedilu sem prebral, da je bila to tekma ameriških vojakov 3. junija leta 1945 na našem Mangartu.

Brigadir Janez Kavar iz Križev, vztrajni raziskovalec slovenske vojaške zgodovine, je leta 1996 med obiskom ameriškega smučarskega muzeja v Vailu odkril pozabljeno zgodbo o smučarski tekmi ameriških vojakov leta 1945 na Mangartu.

Janez Kavar je pri odkrivanju zgodovine tekme na Mangartu spoznal številne ljudi, med drugim tudi nekdanjega italijanskega smučarja Marka Tonazzija iz Vidma, ki ima v Ovčji vasi (Valbruna) v Kanalski dolini svoj hotel, v katerem bivajo potomci vojakov 10. divizije med obiskom krajev, v katerih so se bojevali njihovi predniki. Marko je zgodbo o Mangartu povedal prijatelju, ameriškem filmskemu producentu in ljubitelju smučanja Chrisu Anthonyju. Ta je posnel film, v katerem so v vlogah ameriških vojakov igrali inštruktorji gorništa Slovenske vojske. Lani junija bi morala biti v Bovcu premiera filma, pa je bila zaradi epidemije odpovedana. V Bovec naj bi na premiero prišla tudi sedanja ameriška smučarska legenda Mikaela Shiffrin, ki v filmu pripoveduje zgodbo ženske, inštruktorice smučanja v 10. diviziji.

ličnih področjih, od knjig do filmov. Priznanje se imenuje po skandinavskem bogu snega Ullru. Med dosedanjimi prejemniki so le redki z evropske celine. Dobila sta ga sloviti francoski smučarski as Jean Claud Killy in Smučarski klub Kitzbühel.

Od letos naprej je v tej

Mangartom, ki ga je ob progi spremljalo nad petsto vojakov divizije, od 75 smučarjev jih je je cilj doseglo le 24, je bil nekaj posebnega tudi zato, ker je bila to prva smučarska tekma na evropskih tleh po zimskih olimpijskih igrah v Garmischu leta 1936, na kateri so tekmovali

Ameriški alpski in ekstremni smučar ter režiser filma o tekmi na Mangartu Chris Anthony (levo) in ameriška alpska smučarka Mikaela Shiffrin pred sliko Mangarta, ki jo je naslikal David V. Gonzales. V filmu Shiffrinova pripoveduje zgodbo o znameniti ameriški inštruktorici smučanja. Premiera filma, ki bi se je udeležila tudi Mikaela, bi morala biti lani junija v Bovcu, vendar je zaradi epidemije odpadla. / Foto: Arhiv Chrisa Anthonyja

Kmalu sem spoznal, da sem odkril sled za doslej še popolnoma neznanim poglavjem ameriško-slovenske vojaške in smučarske zgodovine. Začelo se je zanimivo raziskovanje smučarske tekme ameriških vojakov na slovenskem Mangartu, tekme, za katero Slovenci do tedaj niti vedeli nismo, Američani pa so nanjo pozabili,« mi je ob novici o podelitvi priznanja povedal brigadir Janez Kavar in dodal, da je bil Gorenjski glas prvi in edini, ki se mu je zdelo njegovo odkritje vredno objave. »Američani so postali pozorni na naša prizadevanja in so nas sami uvrstili med prejemnike priznanj. Hvaležni so, da sva z Alešom Gučkom za glasilo združenja tudi napisala članka o tej tekmi. V ozadje vsega pa je ameriško zavedanje oziroma spoštovanje svoje zgodovine in ponosa, čeprav se je tekma zgodila na drugem koncu sveta. Tekmovali pa so njihovi smučarji in njihovi ljudje in to radi povedo vsemu svetu,« poudarja brigadir Janez Kavar. »Žal pri nas ni vselej tako. Tako kot je tekma na Mangartu ameriški dragulj v smučarski zgodovini, imamo mi svojega – partizansko smučarsko tekmo 20. in 21. januarja leta 1945 v Cerknem, ko so

le nekaj kilometrov stran na fronti še grmeli topovi.« Slovenski raziskovalec zgodovine smučanja Aleš Guček pa je v članku v zborniku o cerkljanski tekmi zapisal, da je leta in leta obiskoval evropske muzeje odporiškega gibanja, pa takega dogodka, kakršen je bil smučarsko tekmovanje v vojnih razmerah v Cerknem, ni našel nikjer.

Bojna pot gorske divizije

Elitna 10. gorska divizija ameriške vojske, s katero je povezano ameriško priznanje slovenskim vojaškim gornikom, je bila na pobudo Charlesa Minota Dola ustanovljena novembra leta 1941 v ameriškem oporišču Fort Lewis v zvezni državi Washington. Aprila leta 1942 so se vojaki, vrhunski smučarji in gorniki, preselili v bazo Camp Hale v Koloradu. Divizija je imela okrog 14 tisoč v najtežjih razmerah izurjenih in opremljenih vojakov. Njen ognjeni krst je bil na otoku Kisk v Beringovem morju, s katerega je pregnala Japonce. Januarja leta 1945 se je divizija izkrcala med Salernom in Neapljem v Italiji in v težkih zimskih razmerah napredovala po Apeninskem polotoku, prebila nemško

Gotsko linijo nad Firencami in na severni obali Gardskega jezera zajela dvesto tisoč nemških vojakov z vso opremo. Divizija je v manj kot pol leta bojevanja izgubila skoraj tisoč mož, 3871 pa je bilo ranjenih. V bitki za Trst med zavezniško in jugoslovansko partizansko vojsko je bila divizija po sporazumu iz Devina med zavezniški in jugoslovansko oblastjo 19. in 20. maja prestavljena na demarkacijsko linijo v coni A v Zgornjem Posočju od Robiča in Žage, Kobarida, Loga pod Mangartom, Predela, Rajbla in Trbiža do Pontebe, v kateri so vladali zavezniški. Mangart je bil na območju njenega delovanja. Za divizijo pa vojna še ni bila končana. Sredi julija so vojake peljali na urjenje v Ameriko, od koder naj bi šli v boje z Japonci na Pacifiku. Tam vojne še ni bilo konec. Končali sta jo atomski bombi, za vojake 10. divizije je zavladal mir.

Aleš Guček je ob tem zapisal zanimivo primerjavo. »Ko so vojaki 10. gorske divizije slekli uniforme, je večina sodelovala pri nastajanju številnih novih smučarskih središč v Ameriki. Ko so slovenski vojaški gorniki (partizani) prenehali vojskovanje, so postavili temelje tovarni Elan.«

Zanimivosti

Življenje je polno zanimivih zgodb

Pri življenju jih ohranja Mija Murovec z Jezerskega. Rada se pogloblja v družinski rodovnik, iz fotografij in zapiskov treh generacij sestavlja zgodbe, ki jih želi zapustiti zanamcem. Veliko jih je že objavila v lokalnem glasilu Pr' Jezer.

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Kot upokojeno učiteljico biologije in gospodinjstva jo še vedno zanimajo novosti s tega področja, najbolj pa jo zanima domača tradicionalna kuhinja. »Imam kar nekaj zvezkov z recepti še od stare mame Minke, ki je obiskovala gospodinjsko šolo v Avstriji. Ker je tudi doma vedno dobro kuhala, ostanejo v človeku tisti okusi shranjeni vse življenje,« pripoveduje Mija Murovec in dodaja, da je bil februarja letos na natečaju Centra za trajnostni razvoj podeželja Kranj za predloge kosila ali večerje v zimskem času njen recept za skutne žlinkrofe nagrajen s priznanjem. Pred leti je sodelovala na državni razstavi Dobrote slovenskih kmetij in dobila za »piškote na stroj« zlato priznanje, za krhke flancate ali »šmevce« pa bronasto. Posebno rada piše. Pred dvema desetletjema je sodelovala pri nastanku občinskega glasila Pr' Jezer in zdaj za vsako številko

pripravi vsaj en zapis. »Včasih sem dodala recepte, redno poročila o delu gasilcev, kjer sem bila trideset let tajnica, sedaj pa najraje o tem, kako so včasih živeli in delali. Ker imam fotografije in zapiske najmanj treh generacij, je tega gradiva veliko. Največ fotografij je portretnih in družinskih, nekaj pa tudi o tem, kako so včasih delali. Če sama ne znam dovolj povedati o nečem, se podam h krajanom, da mi povedo kaj več. Žal mi je, da ni več slik o raznih opravilih. Iz rane mladosti se spomnim, da smo na Jenkovi domačiji pa tudi drugje na Jezerskem sejali rž, oves in ječmen in kako sva s starim atom s konjem in vozom vozila moko v domači mlin. Pa nobene slike nikjer. Zelo sem hvaležna Andreju Karničarju, da je toliko otel pozabi v svojih dveh knjigah: Jezerska kronika in Jezerske štorije,« nadaljuje sogovornica. Mija v muzeju Jenkova kasarna vsako leto ob petkih sodeluje pri igranju treh prirejenih štorij.

Pred leti je dobila star kolovrat in se nanj naučila prestižno, zdaj pa to večino prikazuje vsako leto na Ovčarskem balu, v sklopu Jezerskih štorij pa vsako poletje na Šenkovi domačiji. Mija je človek mnogih talentov, tudi riše in barva. Najprej je barvala svilene rute in šale, jih kot darila delila svojim znanam in jih večkrat razstavila, med drugim leta 2011 tudi v avli Gorenjskega glasa. S pomočjo KUD Jezersko pa je v knjižnici na Jezerskem pripravila tudi več razstav: starih igrač, angelčkov, božično-novoletnih voščilnic, ročnih del, sestavljanek, razstavo Moj najlepši zimski motiv ... Leta 2008 je s pomočjo Petra Virnika in njegove založbe Narava izdala knjigo Dobrote palčice Robidovke s stari recepti za piškote, ki jo je tudi sama ilustrirala. Poleg tega je velika ljubiteljica knjig in branja ter že nekaj let je članica bralnih srečanj Bisernice.

»Kadar mi čas dopušča, se rada poglobim v družinski

Mija Murovec ob kolovratu / Foto: Tina Dokl

rodovnik. S pomočjo slik iz starih albumov sestavljam zgodbe,« pripoveduje o svoji strasti po odkrivanju starrega. »V zgodbi Prijateljice sem opisala življenje stare mame Minke in njenih prijateljic od leta 1892 naprej ter kako se je to razširilo

na nas, njihove potomke. Opisala sem tudi življenje mame Johane, ki je prišla iz Loma za deklo k Štularju in tu spoznala moža – Jenkovega Petra. Življenje je polno zanimivih zgodb. Škoda je, da to tako malokoga zanima. Zato pišem, da

bo shranjeno vsaj tisto, kar jaz še vem. Kar je napisano, ne bo več izbrisano, so včasih rekli. Ob vseh dejavnostih pa tudi skrbi, da se njen mož Matjaž in hčerina družina ne počutijo zapostavljene. »Oni imajo vedno prednost!« pravi.

Krona Slovenije vabi v paradíž

Konec preteklega leta je izšel vodnik z naslovom Krona Slovenije. Avtor Viki Grošelj nas popelje po krožni poti Ljubljana–Triglav–Stol–Grintovec–Ljubljana. »To je pot skozi pravi pohodniški paradíž v eni najlepših pokrajin Evrope,« pravi znani slovenski alpinist in publicist s področja alpinizma in gorništv.

MAJA BERTONCELJ

Krona Slovenije je že 17. knjiga Vikija Grošlja. »Očitno se mi v življenju veliko dogaja,« ta podatek komentira znani slovenski alpinist in knjižni publicist iz Guncljah.

Je pa to posebna knjiga. »Gre za moj prvi vodnik.

Morda je malo nenavadno, da je po Sloveniji, ne po drugih svetovnih gorstvih. Vzrok zanjo je situacija, vezana na covid-19, ki nam je preprečila potovanja po svetu. Ob tem sem se še bolj zavedel, da je slovenska pokrajina izjemno lepa. Odločil sem se v Sloveniji narediti podoben trekking, torej

večdnevno peš potovanje, na katero grem običajno v Himalajo ali druga tuja gorstva. Cilj je bil od svojega doma v Ljubljani priti peš do naše najvišje gore, do Triglava. Da pa se ne bi vračal po isti poti, sem šel čez greben Karavank in njihov najvišji vrh Stol in potem še čez Grintovec po drugi strani

nazaj v Ljubljano. Nastala je lepa krožna pot, ki sem jo poimenoval Krona Slovenije; in se na novo zavedel, kako lepo deželo imamo. Knjigo bogatijo številne fotografije. Sodelovala sva z Matevžem Lenarčičem, ki je za to priložnost odstopil okrog trideset fotografij iz zrakca, ki to našo deželo prikazuje še lepše, kot bi jo tisoč napisanih besed. Iz vsega tega je nastal prijazen vodnik, ki ljudi nagovarja, naj se podajo na pot v celoti, v večjih ali pa v manjših delih. Prepričan sem, da prinaša bolj kot ne same pozitivne izkušnje. Na neki način je poklon Sloveniji, Gorenjski,« pojasnjuje Viki Grošelj.

Vodnik s 125 stranmi planinca popelje na krožno pot, ki skoraj v celoti poteka po širšem Gorenjskem. V njem je tudi 15 zemljevidov z vrisano potjo, tako da Grošelj pravi, da tisti, ki se bodo podali nanjo, ne bi smeli imeti večjih težav. Začne se v Guncljah, na obrobju Ljubljane, se nadaljuje skozi

Škofjo Loko, Zali Log in čez Soriško planino, s katere sledi sestop v Bohinj, nato preči Julijske Alpe s Triglavom vred, se na drugi strani spusti v Mojstrano in nadaljuje po Karavankah čez Stol do Tržiča. Od tam se odpravi na Jezersko in osvoji Grintovec, nato se spusti v Kamniško Bistrico in nazaj na izhodišče. »Krona Slovenije je pot skozi pravi pohodniški paradíž v eni najlepših pokrajin Evrope, kar Slovenija nedvomno je. Je zanimiv dodatek športno-rekreativni ponudbi slovenske prestolnice, iz katere je mogoče peš doseči ne le okoliške griče in hribe, ampak tudi najvišje slovenske gorske skupine. Spodbuja razvoj tako imenovanega mehkega turizma, ki minimalno vpliva na okolje. Povezovalno vpliva na ljudi, ki hodijo po njej, živijo ob njej, predvsem pa tudi na občine, skozi katere vodi. Je prijazna zamisel, ki promovira hojo in njene blagodejne učinke, obenem pa poskrbi za naš kar najmanjši

ogljčni odtis. Prepričan sem, vsaj meni se je to dogajalo, da ta drugačen, malo upočasnjen način bivanja, doživljanja, prinaša več kot nenehno hitenje, v katero nas sili sodoben način življenja,« še pravi avtor, ki v vodniku doživeto opiše pot in ji doda tudi kar nekaj spominjskih utrinkov.

Krožna pot je prehodil v desetih dneh oziroma etapah. »Verjamem, da bodo 'tekači' potrebovali kak dan manj, 'uživači' pa, upam, še kak dan več od 15. Pot nima nobenih časovnih omejitev,« še tudi povedal Grošelj in dodal, da se nanjo kot 'uživač' namerava znova podati prihodnje leto, ob svoji 70-letnici: »Skušal jo bom prehoditi v enem kosu, a si bom vzel več časa, da bom lahko čim več videl in doživel. Na podoben način jo želim 'ponuditi' tudi drugim ljudem, skratka – naj se jim ne mudi, naj uživajo, spoznajo čim več lepega in zanimivega.« Vodnik je že izšel tudi v angleški različici.

Viki Grošelj ob informativni tabli o Kroni Slovenije, ki stoji v Guncljah na začetku oziroma na koncu poti / Foto: osebni arhiv, Žiga Valetič

30 let R Slovenije

Republika Slovenija in resnica

JOŽE DEŽMAN

Titoistični sistem ohranjanja in razvijanja revolucionarnih izročil je silil podrejen v življenje v laži. Prav zato lahko učinkovitost demokratične Republike Slovenije preizkusimo tudi s spraševanjem o tem, ali omogoča raziskovanje resnice in dialog o njej. Raziskane in predstavljene resnice so zrušile mite, laži, zavajanja titoizma. Tudi na Gorenjskem.

Temeljni preboj je bil, ko smo si upali naštetih vse smrtno žrtve druge svetovne vojne in titoističnega terorja po njej. Eden prvih, ki je zapisal vse mrtve, je bil Janez Šmitek v Kroparski kroniki NOB leta 1985.

Alfonz Zajec je leta 1990 v Žirovskem občasniku objavil seznam Vse žrtve druge svetovne vojne med Žirovci. Tedaj je Miha Naglič zapisal, da je bilo »največ, kar 95, Žirovcev, pobitih po končani vojni (!), 83 jih je padlo v partizanih, 33 jih je bilo likvidiranih od NOV, 27 civilistov so pokončale mine, topovske granate in letalske bombe, 25 jih je padlo ali umrlo v nemški vojski, 18 so jih postrelili kot talce ali kar tako, 16 jih je umrlo v taboriščih ali na prisilnem delu v tujini, 4 so likvidirali 'četniki' in domobranci (enega), 2

sta padla kot jugoslovanska vojaka ob razsulu te bedne vojske, 2 sta bila ustreljena po nesreči, 2 sta umrla v še vedno nepojasnjenih okoliščinah, 1 je bil kot 'italijanski vojak poslan domov in od vojnih težav umrl doma' in 1 si je sredi vojnih grozot vzel življenje sam.«

Spomenka Hribar je ob tem popisu pripomnila, »da je bilo šest ali sedem ljudi pobitih s strani domobrancev (oziroma četnikov), da pa je bilo od NOV (partizani, op. p.) likvidiranih med vojno 32 ljudi. Kdo je začel in kdo vodil državljansko vojno?«

Če so leta 1961 v državnem popisu naštetih komaj 43.000 smrtnih žrtev v Sloveniji, so jih leta 1976 priznavali 46.000 (omenjali so še kakih 15.000 zamolčanih žrtev), imamo danes popisanih okoli 100.000 smrtnih žrtev druge svetovne vojne in titoističnega terorja po njej.

Gibanje Lipa sprave se je razvilo iz srečanja, ki so ga pripravili na vseh svetih dan leta 1988. Položili so velik žalni venec z zelenjem in rdečimi nageljni z napisom: Njim, ki so brez pravice – do javnega spomina, ter Žrtvam stalinizma – in naših zmot.

Pobudnik srečanja je bil kranjski odvetnik in nekdanji partizan Stanislav Klep,

Stanislav Klep in Ljubo Sirc / Fototeka Muzeja novejšje zgodovine Slovenije

ki je dejal: »Segment naše preteklosti, na katerega smo malo ali nič ponosni, smo prekrili s črnim prtom skrivnosti, da bi ga čim pozneje odstrili, ali nikdar. Toda zgodovini ni mogoče ubežati in nič za večno skriti. Zasleduje nas in postavlja vprašanja, na katera si človek odgovora ne ve. Ve samo, da ima pravico živeti in da mi te pravice ne daje nobena oblast. Zato mu je ona tudi ne more odvzeti. To je pravica, ki jo človeku daje stvarstvo kot zemeljskemu bitju. Ta človekova pravica ni samo naravna, je sveta, je svetost sama, svetost življenja in svetost smrti. Človek, ki vanjo ne veruje, ni svoboden.«

Klep si je neutrudno prizadeval, da bi slovenska politika zmogla sprejeti spravno deklaracijo, ki so jo zbrani ob Lipi sprave večkrat predlagali v sprejem.

Kranjčan Ljubo Sirc ni bil zagovornik slovenskega osamosvajanja, bil pa je eden najbolj pronicljivih kritikov titoizma. Sirc, nekdanji partizan, nato obsodjen na smrt, dolgoletni politični zapornik, je leta 1995 objavil poziv Ivanu Dolničarju, predsedniku Zveze združenj borcev, in Milanu Kučanu kot nosilcu komunističnega režima. Pismo ima naslov Resnična borba za svobodo: množično ubijanje – čast ali sramota za

Slovence? Pozval je »člane partije, naj se zares odpovedo komunizmu« in »partizane, naj pokažejo svojo neodvisnost«.

Dolničarju je pojasnil, da »seveda je bilo masovno ubijanje nasprotno duhu NOB (narodnoosvobodilna borba, op. p.), toda pri nas v Sloveniji smo imeli dva NOB. NOB poštenih ljudi in 'NOB' (pod narekovanjem) komunističnih voditeljev. Za komunistične voditelje je bilo množično pobijanje popolnoma naravna stvar.«

Kučan in Dolničar »nedvomno poznata marksistično-leninistično-stalinistično 'teorijo' bolje od mene in vesta, da t. i. komunistična

'morala' obvezuje komuniste, da uporabljajo vsa sredstva, všteti umor za dosego revolucije, t. i. komunistična strategija in taktika pa predpisuje laži in prevaro – komunisti trdijo, da se bore za narodno osvoboditev, pa jim v resnici gre za oblast. Komunistična 'morala' napravlja iz KP (komunistična partija, op. p.) v načelu zločinsko partijo množičnih umorov.«

Sirc je tedaj navedel, da so »Britanci vrnili povsem sodeč kakih 12–15 tisoč Slovencev in okoli 7.000 Srbov, četnikov in ljotičevcev. Toda poleg tega so se preko Slovenije umikali Hrvati – kakih 150 do 200 tisoč, od tega kakih 40 tisoč ustašev, ostalo so bili mobilizirani domobranci. Koliko od teh so zajeli komunisti, koliko so jih pobili v Sloveniji in koliko drugod, ostane vprašanje. Vsekakor so v Sloveniji maja 1945 pobili med 100 in 150 tisoč ljudi.«

Sedanje stanje raziskav ni daleč od Sirčevih navedb. Pa vendar se mnogo zgodovinarjev in drugih raziskovalcev še vedno brani pred resnico tako, da ne Sirca ne drugih, ki odkrivajo zločinsko delovanje slovenskih in jugoslovanskih stalinistov, ne upoštevajo. Toda to zanikanje v demokraciji ne bo zmagalo.

Na Gorenjskem v deželi Kranjski

Rudolf Arh – slikar in elektroinženir s posojilom za študij

PETER COLNAR

Inženir in slikar Rudolf Arh se je rodil na Rečici pri Bledu 15. aprila 1905 Mariji in Francu Arhu. V življenju se je srečaval s trdim in vztrajnim delom, ki je prispevalo k napredku njegovih sodobnikov. Uspel je kot slikar in tudi v elektrogospodarstvu.

Po koncu gimnazije v Kranju se je želel vpisati na slikarsko akademijo v Zagrebu, vendar mu je oče nasprotoval, zato je Rudolf najprej leta 1923 končal dvorazredno trgovsko šolo v Celju. Med šolanjem se je učil tudi slikanja pri poklicnem slikarju Seebacherju. Šolanje je nadaljeval na višji tehnični šoli v Mittweidu na Saškem. V tretjem semestru ga je oče obvestil, da je izgubil vse svoje premoženje in da mu ne more več pomagati. Rudolf se je zaposlil pri Elektropodjetju Sušak,

kjer je spoznal reškega apotekarja, ki mu je posodil denar za študij. Leta 1929 je postal elektroinženir. To posojilo je odplačeval skoraj deset let.

Po opravljanju več različnih služb se je leta 1936 poročil in z ženo leta 1937 odšel v Šibenik. Tam je delal kot konstruktor in projektant za francosko podjetje La Dalmatienne pri gradnji tovarne elektrod, ki se je nadaljevala tudi med drugo svetovno vojno. Italijani so Arha na delovnem mestu najprej pustili pri miru, ko pa je opozoril direktorja na napake nekega italijanskega inženirja, je pristal v zaporu v Splitu, kjer je bil zaprt štiri mesece. Po vrnitvi je pred Nemci rešil vse stroje iz tovarne, postal upravnik tovarne ter po večkratnem bombardiranju poskrbel za njeno obnovo.

Po vojni so inženirja Arha določili za šefa projektivnega urada Železarne Ravne, ki so jo morali obnoviti oziroma na novo zgraditi. Med letoma 1952 in 1954 je bil projektant v kapitalni gradnji pri Litostraju. Nekaj časa je preživel tudi v Dubrovniku, kamor so ga povabili leta 1954 ob gradnji tovarne ogleh proizvodov.

Leta 1956 se je vrnil v Slovenijo in se zaposlil kot projektant v Jamboru v Črnučah. Po desetih letih so ga povabili v podjetje Ingering v Kranju, kjer je izdelal dva velika projekta za tovarni cementa v Solinu in Kaštel Sućurcu, namenjena ohlajanju strojev s sladko vodo z uporabo morske vode. Ko se je leta 1969 upokojil, je honorarno predaval na raznih šolah in poučeval matematiko, fiziko, tehnologijo materialov in elektrotehniko.

Zanimivi Gorenjci tedna in dogodki dežele Kranjske:

- V Tacnu se je 12. 4. 1901 rodil gradbenik, podjetnik in stavbenik Josip Slavec. Leta 1937 je njegovo podjetje zgradilo Gaštejski klanec od Labor do savskega mostu v Kranju. V letih 1937–1938 so zgradili tudi serpentinasti sektor od Ruske kapelice do kočice na Gozdu na cesti, ki je vodila od Kranjske Gore do državne meje na Vrščicu. Ker so našli veliko posmrtnih ostankov ruskih vojnih ujetnikov, so ob kapelici postavili kostnico v obliki piramide.
- V Kranju se je 12. 4. 1727 rodil slikar Marko Layer. Z Ano Marijo Wohlgemut sta imela osem otrok. Trije njuni sinovi Leopold, Valentin in Anton, so bili tudi slikarji.
- V Poljanah nad Škofjo Loko se je 13. 4. 1855 rodil slikar, risar in ilustrator Jurij Šubic.
- V Vodich nad Kamnikom se je 14. 4. 1819 rodil bioenergetik, homeopat in pasigraf Jurij Humar. Kot ljudski zdravnik je svoje sposobnosti združeval s homeopatskim zdravljenjem.

Ko mu je leta 1975 umrla žena, se je preselil na Kočno nad Jesenicami. Veliko je planinaril, se pa je tudi intenzivneje posvetil svojemu slikarskemu delovanju. Postal je soustanovitelj in član Društva likovnih samorastnikov Ljubljane ter član jeniškega Dolika. Pripravil je več kot šestdeset samostojnih razstav in sodeloval na

več kot dvesto skupinskih razstavah. Velik del svojega likovnega opusa je podaril Gorenjskemu muzeju v Kranju. Njegova likovna zapuščina obsega več kot tisoč del (risbe, akvareli, skice in dela v drugih tehnikah). Označili za so ga kot »enega najvnetejših slikarjev in dokumentaristov spomenikov ljudske arhitekture na Gorenjskem«.

Pohota v okviru sorodstva

GORAZD STARIHA

Iz prejšnje zgodbe nam ostane še kaznovanje pijanega posiljevalca. Za posilstvo je bila zagrožena kazen težke ječe od pet do deset let. Glede posledic na telesno stanje in zdravje oškodovane deklice bi se strogost zapora lahko še povečala na deset do dvajset let. Trenutno so bile posledice še očitne – dekle prvih štirinajst dni, ko je šla iz nje kri, ni mogla prebavljati in je bilo bolje šele po jemanju po zdravniku predpisanih zdravil; tudi ni mogla več držati vode in je morala podnevi in ponoči večkrat na potrebo. Oče je za odškodnino za skrunitev hčere zahteval sto goldinarjev, poleg tega pa še pet goldinarjev za strgan suknjič in nasilje nad njim. Glede tega je bil napoten na redno pravno pot.

Pri določanju kazni za surovega posiljevalca otroka je

ponovno čutili nepripravljenost najstrožjega obsojanja tako zavržnega dejanja. Zapisali so, da je bila edina oteževalna okoliščina, da je obtoženec z raznoraznim izmišljanjem podaljševal preiskavo. Sicer da je bil njegov način življenja graje vreden, vendar je bilo olajševalno, da še ni bil kazensko obravnavan in da ga je k dejanju spodbudilo zaužito žganje (pijanost). Državni pravdnik je nazadnje predlagal najnižjo zagroženo kazen za posilstvo, pet let strogega zapora. Je pa vsaj zapisal, da glede na Možinovo nagnjenost k zapeljivanju mladih deklic in trdovratno lažnivost ni pričakovati poboljšanja in da zato ne priporoča pomilostitve (v smislu znižanja zaporne kazni). Sodišče je sledilo predlogu pravdnika, sodbo je potrdilo tudi višje sodišče v Celovcu in kazen je začel prestajati 17. junija 1848.

Veliko nedovoljenega in nasilnega spolnega izživljanja se je dogajalo (in se še) v domačem, sorodstvenem okolju. Razdevičevanje domačih hčera in onegavljenje s samskimi svakinjami je bilo v določenih obdobjih in krajih menda skorajda javna skrivnost, nekaj, o čemer se sicer ni smelo (in spodobilo) javno govoriti, vedeli so

pa vsi. Nekaj teh primerov se nam je ohranilo tudi v sodnih spisih.

Leta 1838 je Jera Jernejčič (53) na okrajni gosposki Žužemberk prijavila, da se je Franc Papež, gostač v njeni hiši, v soboto, 17. marca, zjutraj prepiral, kot pogosto, s svojo ženo. Okrog devetih pa je bilo vse tiho, sumljivo tiho, tako da je Jera morala pogledati skozi špranjo v vratih, kakšno je stanje pri »podnajemnikih«. Videla je Franca sedeti s hčerjo Marijo na skrinji, kako jo je objemal, poljubljal in segal po vsem njenem telesu, jo nato vrgel na posteljo in se ulegel nanjo. Takrat Jera ni mogla več vzdržati in je zakričala: »Ti nesrečni pes!« Hotala odpreti vrata, vendar so bila zapahnjena.

Priča dogajanja pri gostačih je bila tudi gospodaričina 22-letna hči Helena, sicer zvesta voajerka pri sosedovih vratih. Njo je privabil sumljiv smeh iz sobe Franca Papeža v nedeljo in torek (18. in 20. marca). Takoj je bila pri špranji in videla, kako sta se Franc in hči Marija objemala in poljubljala, da jo je otipaval po telesu in med nogama in ona njega na prav tak način. To se je obkrat dogajalo popoldan, ko Papeževe žene ni bilo doma.

Vaš razgled

Zaščitne maske, stalnica našega vsakdana, ustvarjajo dvojno refleksijo. Medicinska stroka utemeljuje njihovo koristnost pri preprečevanju širjenja okužb, medtem ko koronaskeptiki opozarjajo na pravice posameznika ter skrb za čustveni razvoj najmlajših. Ne glede na to dilemo pa si vsi predvsem želimo čimprejšnjega izteka epidemije – ko bodo maske le še relikv preteklosti, modni dodatki spomenikom. S. L. / Foto: Gorazd Kavčič

Tekmovanje Alpske hokejske lige se približuje vrhuncu. Slovenski finale je še vedno mogoč, čeprav bo pot do tja bolj trnova za železarje kot pa za zmaje. Spodbuda zvestih navijačev v Podmežakli je vedno neprecenljiva, v tokratni končnici pa jeseniškim hokejistom moč in upanje daje na stotine rdečih balonov, simbol src navijačev, ki za ekipo bijejo kot eno. S. L.

Gorenjski priimki

Merčun – merilec moških in vina, 1. del

TINO MAMIČ

Merčun je stara beseda, ki je ne uporabljamo več. Razen v štirih priimkih, ki so poklicnega izvora: Merčun, Mrčun, Merčon in Marčun. Danes namesto besede merčun, naglašanim na U, uporabljamo celo vrsto besed: tržni inšpektor, sodni izvedenec, inšpektorat, kontrolna tehtnica, standard ali kar Slovenski inštitut za standardizacijo. Včasih teh besed ni bilo, ker te zadeve niso obstajale. Jezikoslovec dr. Silvo Torkar pravi: »Merčun je arhaično občno ime s pomenom: oseba, pooblaščenca za javno merjenje žita, soli ipd.«

Merčun ni bil samo solski, vinski in žitni, ampak tudi vojaški, ki je uradno meril moške 'joške'. Oporostite, malo se norčujem, a rima mi je bila preprosto

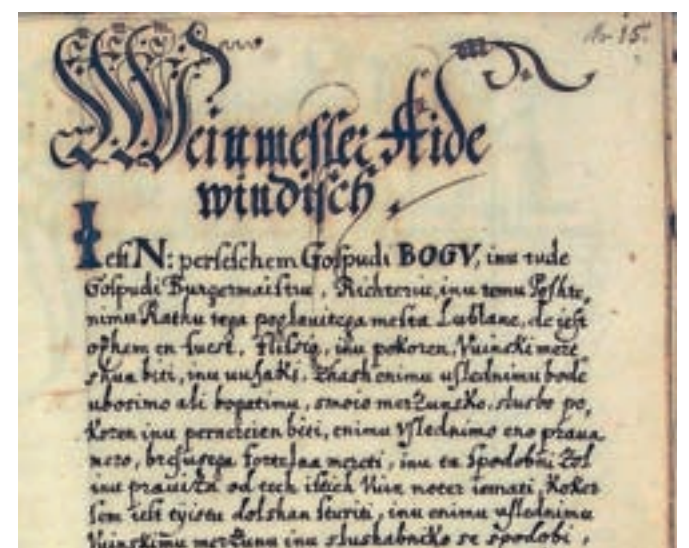
preveč vabljava ... Torej, vojaški merčun je meril moške mere, višino, obseg prsi in trebuha. Slednjega sicer nekoč skorajda niso poznali. Zadostna višina pa je bila pogoj za vstop v vojsko. V času Franceta Prešerna so vsi dobro vedeli, kdo je in kaj dela vojaški merčun, saj je veliki poet v Soldaški napisal: »Pet čevljev merim, palcov pet in čvrste sem postavil od nog do glave.«

Merčuni so morali pred nastopom svoje izvedenske službe za merjenje pred županom priseči, da bodo merili pošteno. Zgodovinski arhiv Ljubljana (ZAL) hrani prisege merčunov vse od leta 1620 naprej. Objavili so jih tudi na internetu, skupaj z dobesednim in diplomatskim prepisom. Tako kot njihov »prednik« Anton Aškerc arhivistiljubljanskega arhiva

vedo, da je smisel zgodovine v širjenju zgodovinskega vedenja, ne pa v skrivanju dokumentov pred »nepoučeno« javnostjo. Aškerc je prvo prisego objavil leta 1899. Sedanjí arhivisti pa so na internet dali 19 priseg, med katerimi je pet merčunskih. Skupaj s prevodom in natančno razlago vsake listine izpod peresa dr. Borisa Golca. Dokaj zanimiva je, kakopak, vinska prisega. Vino je bilo v tistih časih precej dragocena pijača, zato je bilo treba natančno določiti dajatve. Nič čudnega, da je najstarejši uradovni dokument v slovenščini prav razglas deželnega upravitelja o vinskem davku (1570). V naši prisegi, ki je nastala pol stoletja kasneje, je vinski merčun prisegel, da bo pravičen merilec in pobiralec vinske dajatve (cola). Pred županom in pred

Bogom (pred štiristo leti za Boga niso napisali samo velike začetnice, ampak vse črke velike) je prisegel takole: »de iest ozhem en zuest, flisig, inu pokoren, Vuinski mertshun biti«. Merčun je moral dvakrat na teden izmeriti in popisati vinske zaloge vseh ljubljanskih krčmarjev. Precej zanimivo delo, če pomislimo, da je menda vino tudi kaj poskušal ...

Beseda merčun ima, kakopak, samo eno različico, priimek pa štiri. Mrčun in Merčun sta različici istega priimka, ki se izgovarjata enako, pišeta pa različno. Nastali sta zato, ker v slovenskem črkopisu nimamo črke za polglasnik in ga zategadelj včasih zapišemo s črko E, včasih pa kar brez. To je za tujce, ki se učijo slovenščine, velika težava; pa tudi za pisanje slovenskih narečij, ki jih zato

Prisega vinskega merčuna v Ljubljani, ki je nastala kmalu po letu 1620. Dokument hrani Zgodovinski arhiv Ljubljana, prepis in obširno kritično razlago pa je naredil dr. Boris Golc. Fotografija je s portala Elektronske znanstvenokritične izdaje slovenskega slovstva, kjer so objavljeni mnogi stari slovenski dokumenti od Brziških spomenikov naprej (nl.ijs.si/e-zrc).

razmeroma redko zapisujemo. Katera različica je pravilnejša? Nobena. Bi pa zaradi knjižne oblike merčun mogoče bila bolj »pravilna« Merčun, ki je tudi malce pogostejša. Imamo pa še tretjo, najmanjšo, zasavsko različico priimka – Merčon. Verjetno povsem svoja rodbina, sorodstveno nepovezana

z osrednjekranjskimi M(e)rčuni, pa je iz okolice Radovljice: Marčun. Ta priimke najdemo tudi na Hrvaškem – v okolici Varaždina jih živi okoli štirideset. Ena rodbina Marčun pa izvira iz Radomelj – ta bi zaradi geografske bližine utegnili biti povezana s pšatskimi Merčuni. (Se nadaljuje)

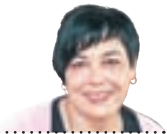

HUMOR, HOROSKOP

Lahko se udeležite tečaja vedeževanja.
 Naročniki **Gorenjskega glasa**, izkoristite popust v višini 10 odstotkov. Za več informacij čim prej pokličite Tanjo na tel. št.: **040 514 975**.
 Gorenjski Glas

HOROSKOP

TANJA

Oven (21. 3.–21. 4.)
 Bolj kot po navadi boste v tem tednu skrbeli za svoje zdravje. Na prvo mesto boste dali rekreacijo, saj na ta način izboljšate imunost in dobro počutje. Na čustvenem področju se vam bo veliko dogajalo in čakajo vas sama lepa presenečenja.

Bik (22. 4.–20. 5.)
 Skoraj boste že pomislili, da bo sedaj kaj več časa za osebne zadeve, ampak se vam to nikakor ne bo izšlo. Vsi vas bodo potrebovali in od vas pričakovali tudi tisto, česar ne zmorete. Šele konec tedna se vam bo vsaj nekoliko sprostil.

Dvojčka (21. 5.–21. 6.)
 Na koncu bo vse dobro – če še ni dobro, pomeni samo, da še ni konec. Zato se umirite in zadihajte, na koncu vsakega tunela je luč. Dogodki, ki so že minili, in tisti, ki vas še čakajo, bodo od vas zahtevali veliko energije. In imeli jo boste.

Rak (22. 6.–22. 7.)
 Nikoli ne smete gledati samo ene strani, vedno morate preveriti nasprotno. Saj veste, da vsake oči vidijo drugače. Na koncu vas čaka spoznanje, ki ga ne pričakujete. Ne pozabite, da je vse za nekaj dobro. Pri finančah bodite pazljivi.

Lev (23. 7.–23. 8.)
 Še največ se vam bo vrtelo okoli čustev, za katera do sedaj sploh niste vedeli oziroma se jih niste zavedali. Imeli ste več prostega časa, zato bodo določene stvari prišle na površje. Bodite brez skrbi, saj se vse postavi na svoje mesto.

Devica (24. 8.–23. 9.)
 Ni nujno, da ste najboljši matematik, da veste, da je ena plus ena dve. Vse poslovne ambicije vam bodo šle na roko in ne da bi se kaj posebno trudili, vam bo uspelo še vse tisto, za kar ste v preteklosti mislili, da je nemogoče. Veseli boste.

Tehtnica (24. 9.–23. 10.)
 Preveč energije vlagate v nepomembne zadeve, za katere že vnaprej veste, da se ne bodo dobro končale. Trudili se boste, da to spremenite, saj boste končno spoznali, da so prave vrednote čisto neke druge. Dobre novice.

Škorpion (24. 10.–22. 11.)
 Čeprav informacije ne bodo preveč dobre, se ne boste dali, ampak boste naredili vse za to, da to spremenite. Uspelo vam bo tudi zato, ker vam bodo pomagali ljudje, na katere ste že skoraj pozabili. Čaka vas cel niz sprememb.

Strelec (23. 11.–21. 12.)
 Kdor se zadnji smeje, se najslajše smeje. In tokrat boste prav vi tisti, ki se boste smejali zadnji. Sestavil se vam bo mozaik, na katerega ste dolgo čakali in vanj vlagali svoje znanje, čas in energijo. Tudi v ljubezni vam bo šlo po načrtu.

Kozorog (22. 12.–20. 1.)
 Nikar ne mislite, da so prijatelji pozabili na vas. Le vsak od njih hiti čez dan v svojem tempu. Še malo potrpite in vse se bo postavilo nazaj na svoje mesto. Na delovnem področju bo treba zavihati rokave, kar pa vam zagotovo ne bo težko.

Vodnar (21. 1.–19. 2.)
 Vsak dan nam prinese kaj novega, nikoli ne moremo do potankosti vedeti, kaj bo tisto, kar nam spremeni tok dogajanja. Presenečenja so tista, zaradi katerih se ne zapademo v monotonost. Prepustili se boste in vsekakor boste prijetno presenečeni.

Ribi (20. 2.–20. 3.)
 Vsak od nas je stvarnik svoje usode, zato ne gre vsega prepustiti naključjem. Še posebno ribice ste tiste, ki hočete vedeti za najmanj dva koraka naprej. V tem tednu vas čaka marsikaj nepričakovanega. Seveda boste zmedeni, ampak vse vam bo uspelo.

TA JE DOBRA

Luka in mačka
 Maša in Luka sta imela mačko. Maša jo je oboževala, Luku pa je šla blazno na živce. Zato se je nekega dne odločil, da se mačke nekako reši in jo pusti nekje sredi blokovega naselja.
 To stori naslednji dan, ko Maše ni doma. Vrne se domov in že takoj, ko vstopi v stanovanje, na kavču zagleda mačko. Naslednji dan mačko odnese na drugi konec mesta. Vrne se domov in ponovi se stara zgodba – mačka je spet na kavču. Poskusi še tretjič in mačko odnese globoko v gozd blizu mesta. Ko pa se Luka vrača domov, se izgubi. Ker je imel pri sebi telefon, je poklical domov Mašo: »Živijo, povej mi, a je mačka doma?«
 »Seveda je doma, zakaj sprašuješ?«
 »Daj mi jo malo na telefon ...«

Obisk
 »Marta, če ti po pravici povem, se mi danes res ne da k Novakovima na obisk,« ugotavlja Marjan.
 »Tudi meni ni do tega,« odgovori žena. »Ampak samo pomisli, kako bi se Novakova razveselila, če naju ne bi bilo ...«
 »Prav imaš, greva!«

Dvojčka
 En dvojček se jezi na drugega: »Pa kje si bil ves dan?! Zardi tebe me je mama danes dvakrat okopala.«

Kako ubiti dolgčas
 Ferdo prijetno okajen sedi v vaški gostilni.
 »Ko mi je dolgčas, popijem pivo,« pove Jožetu, ki je pravkar prisedel. »No, danes mi je bilo že desetkrat dolgčas.«

Hlebca kruha in pica
 Gresta dva hlebca kruha na sprehod in vidita pico. Oba v en glas jo ogovorita: »Glej jo, glej, danes si se pa našminkala.«

LAŽJI SUDOKU

5	8		4			1		
		2		8	9			
	9					3		7
7			2				5	1
2		3	1		5	8		4
1	5				6			2
9		1					7	
			8	9		2		
		4			7		6	5

Rešitev:

5	9	6	2	1	8	7	3	8
6	1	2	7	8	9	5	7	4
8	3	7	9	2	1	6	5	3
7	6	8	2	1	9	3	4	7
1	9	8	3	1	8	9	2	6
4	8	6	8	2	6	7	1	5
2	8	1	2	9	9	6	7	3
9	7	1	7	8	2	1	6	5
6	2	1	6	9	7	4	8	3

TEŽJI SUDOKU

1		7	9		3	8		
	6		8		2		5	
2			6	1	4			3
	9						2	
3								5
	7						1	
8			7	6	1			9
	3		2		8		7	
		2	5		9	6		

Rešitev:

8	7	9	6	5	2	1	4	3
1	2	5	7	8	3	6	9	4
9	1	6	2	4	8	7	3	5
7	6	3	1	9	5	2	8	4
4	9	8	7	1	6	3	5	2
2	8	1	3	4	9	7	6	5
6	4	7	1	9	8	2	3	5
7	9	1	2	8	3	6	5	4
3	5	9	6	4	1	7	2	8

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebeljenih devetih kvadratov. Pripravil B. F.

Sladki veganski grižljaji

V knjigi Vegansko preprosto okusno najdemo na 128 straneh kar petdeset enostavnih receptov za veganske sladice. Pospremijo jih tudi barvne fotografije. Knjiga je delo Nine Bavdek iz Britofa pri Kranju.

ALENKA BRUN

Britof – Nina Bavdek, ki bo septembra letos dopolnila 32 let, nam razloži, da že od dvanajstega leta naprej rada peče. Že prej je pomagala mami pri peki tort, kasneje se je lotila tudi mafinov.

Leta 2013 je Bavdkova postala veganka. Takrat se je pri njej ljubem hobiju začel lov za nadomestnimi sestavinami. »Čokoladici Snickers in Bounty obe vsebujeta veliko mleka. Ni mi preostalo drugega, kot da vzamem vajeti v svoje roke. Tako sem začela ustvarjati lastne veganske sladke grižljaje.« Ob tem se Bavdkova spomni, kako je bilo na začetku, ko je postala veganka, dejansko težko jesti zunaj. Sedaj je razmišljanje v gostinskem poslu napredovalo in se že najdejo gostilne ali restavracije, ki znajo poskrbeti tudi za vegane. Zelo priljubljena je bila v zadnjem času ljubljanska veganska restavracija Kucha, ki pa jo je prisotnost novega koronavirusa pahnila v zaprtje, je žalostna gorenjska avtorica knjige o veganskih sladica.

Okus domačega

Knjiga ima preprost naslov: Vegansko preprosto okusno, Veganske sladice. Recepti v njej so avtoričini, nekateri originalni klasični recepti so prilagojeni. Ker je zelo natančna, je

Nina Bavdek

Nina Bavdek preizkušala recept za pripravo sladice toliko časa, dokler ni bila zadovoljna z okusom in končnim videzom. Stremi tudi k uporabi manjše količine sladkorja. Bavdkova pravi, da se je z določenim strahom lotila priprave jabolčne pite, na primer, a se je potem izkazalo, da jo je lani pripravljala skoraj največ. »Podobno je bilo tudi z marmornim kolačem. Uporabila sem recept mamine prijateljice, a ga je bilo težko narediti veganskega, ker v originalni izvedbi vsebuje veliko jajc. Mislim, da mi je recept zanj uspel šele v petem, šestem poskusu.«

Bavdkova velikokrat dobi idejo za kakšno sladico zvečer, tik preden zaspi. »Razmišljam pa tudi o tem, da bi se enkrat lotila priprave tradicionalne potice, ampak to puščam za nadaljevanje.« Prekmurske gibanice in znane »kremšnite« pa se je na svoj način že lotila.

Ideja o knjigi se je Bavdkovi porodila pred šestimi leti, prav toliko časa pa so nastajali tudi recepti – od polžkov iz kvašenega testa do kokosovih rogljičkov s čokolado, jabolčno-ovsenih piškotov, omenjenih snickersov oziroma arašidovih tablic, jabolčne pite, marmornega kolača ... Največ receptov je

nastalo lani, ko se je dokončno odločila, da projekt izpelje. Pomembno pa je tudi, da so sestavine za recepte znane in dostopne, še poudari Nina Bavdek.

Knjiga je izšla marca letos

V samozaložbi in nakladi sedemsto izvodov. Za zdaj jo lahko kupite pri avtorici, dobi se v Slovenskem veganskem društvu, Bavdkova pa razmišlja tudi o tem, da bi se jo v prihodnosti dalo dobiti tudi v več manjših trgovinah, ki se ukvarjajo s prodajo lokalne in zdrave prehrane. Posebno zanimivo pa je, da od vsake prodane knjige avtorica nameni deset odstotkov denarja Mestnemu mačjaku v Kranju in da je celotna knjiga v veliki večini pravzaprav njeno delo.

Veganske sladice so jo prevzele

Nina Bavdek je spotoma ugotovila še, da bi želela enkrat v prihodnosti imeti svoj mali butik veganskih sladlic. Uresničitev želje se ji trenutno niti ne zdi več tako oddaljena. Ker je pred korona-situacijo delala v gostinstvu, sedaj ostaja doma, zato je imela čas, da so se ji v tej smeri misli resnično zbistrile.

»Izkušnje v gostinstvu imam, vendar ne bom nič prehitela. Lepo po vrsti,« zaključuje bodoča veganska slaščičarka.

Zaključek tekaške sezone na Pokljuki

Rudno polje – Pokljuko je v tem tednu znova pobelil sneg. Iz Športnega centra Triglav Pokljuka sporočajo, da bodo jutri in v nedeljo še zadnjič v sezoni uredili smučarskotekaške proge za drsalno tehniko na Rudnem polju ter za številne najlepši odsek prog proti in po planini Javornik. Uporaba vseh prog bo za vse uporabnike brezplačna.

Zimska pravljica na Pokljuki še traja. / Foto: ŠC Triglav Pokljuka

Narcise na vrtovih, a tudi v gozdu

Kranj – Narcise običajno občudujemo na pobočjih Golice ali na cvetličnih vrtovih ob hišah, a očitno je, da jim ugaja tudi v gozdovih – vsaj v gozdu med Belo in Bašljem. V gozdno monotonost vnašajo prijetno spomladansko poživitev, predvsem pa vzbujajo vprašanja sprehajalcev, kako so »zašle« v gozd. So morda zrasle same, je kdo tam odvrzel čebulice, jih je kdo celo posadil ...?

Na Španov vrh po označeni poti

Večina pohodnikov avtomobile pusti na parkirišču Pr' Čop in se nato na Španov vrh poda mimo kmetije Smolej - Uric. A pot poteka po zasebnih zemljiščih, zato domačini želijo, da bi obiskovalci uporabljali markirano planinsko pot.

URŠA PETERNEL

Planina pod Golico – Bliža se maj, ko pod Golico zacvetijo narcise, obisk narcisnih poljan pa mnogi obiskovalci izkoristijo tudi za planinske pohode po okoliških hribih. Eden takšnih je Španov vrh s čudovitimi razgledi na Julijce. Za obisk velika večina pohodnikov avtomobile pusti na parkirišču Pr' Čop, zatem pa se podajo mimo kmetije Smolej - Uric na Španov vrh. A pot poteka po zasebnih zemljiščih, zato so se v občinski delovni skupini za pohodništvo odločili, da jih bodo letos skušali preusmeriti na markirano planinsko pot,

Pravo izhodišče za Španov vrh označuje smerokaz pri koritu sredi vasi, malo pred gasilskim domom.

ki se začne malce naprej po cesti pri koritu sredi vasi. Pred koritom so postavljene

tudi usmerjevalne table, ki jih je izdelal domačin Cena Razingar. Smerokazi

označujejo pot na Španov vrh, na Golico prek Rožce in do lokalnih znamenitosti. Pot na Španov vrh se potem nadaljuje po markirani poti mimo Triglavčka vse do vrha.

Ob tem pa bodo na parkirišču Pr' Čop v kratkem postavili posebno tablo in z njo obiskovalce naprošali, naj uporabljajo uradno planinsko pot. Na tabli bo tudi prošnja, naj smeti odnesejo s seboj v dolino, privežejo pse na povodec in pospravijo njihove iztrebke, na kmetijskih zemljiščih pa naj zaradi preprečevanja dodatne erozije in lažje kmetijske obdelave uporabljajo uhojeno pot.

Slika je simbolična.

Delo na vrtu

Dragi naročniki in bralci Gorenjskega glasa!

Pomlad je tu in z njo začetek opravi na vrtu. Zanima nas, kako se pri vaši hiši lotite dela na vrtu, v sadovnjaku in na cvetličnih gredah. Morda poznate kakšen učinkovit trik, ki ste ga pripravili deliti z drugimi? Napišite, česa se spomlad lotite najprej in kakšen je vaš recept za dobre pridelke. Delite z nami svoje izkušnje in nasvete, saj več glav več ve. Tudi če živite v stanovanju in je vaš vrt vaš balkon ali okenska polica, nam pišite! Prispevki bodo objavljeni v Gorenjskem glasu in nagraveni z vrtnimi rokavicami, ki jih boste dobili po pošti.

Pišite nam na kotic@g-glas.si ali na Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj.

Nagradna igra bo potekala od petka, 26. marca, do petka, 16. aprila 2021. Prispevki bodo objavljeni v Kotičku za naročnike in bodo podpisani z vašim imenom in krajem bivanja.

Gorenjski Glas
www.gorenjskiglas.si

HALO-HALO GORENJSKI GLAS
telefon: 04 201 42 00

Naročila za objavo sprejemamo po telefonu 04/201 42 00 ali osebno na Nazorjevi ulici 1 v Kranju oz. po pošti – od ponedeljka do četrta do 11. ure! Cene oglasov in ponudb v rubriki so izredno ugodne.

ROZMAN BUS, T: 04 531 52 49, 041 855 630

PO SPROSTITVI UKREPOV BODO V NAŠI PONUDBI LETOVANJA NA NASLEDNJIH DESTINACIJAH: TURISTIČNI BONI – STRUNJAN: 4.–9. 5., **BERNARDIN:** 15.–20. 5., **ŠMARJEŠKE:** 9.–14. 5., **MORAVSKE TOPLICE:** 20.–27. 5., **RADENCI:** 20.–27. 5., **BANOVI:** 3.–8. 5., 8.–13. 5.; **MORJE: DALMACIJA – DUGI OTOK:** 2.–9. 7., 5.–12. 7., 9.–14. 7., 12.–22. 7., 14.–24. 7., 22.–30. 7., 30. 7.–6. 8., 14.–18. 8., 18. 8.–26. 8., 26. 8.–3. 9., **LASTOVO:** 19.–27. 6., 27. 6.–4. 7., 7.–14. 8., 11.–19. 9., **OREBIČ:** 22. 6.–29. 6., 2. 9.–9. 9.. **SPREJEMAMO PRIJAVE. www.rozmanbus.si**

Obvestila o dogodkih objavljamo v rubriki Kažipot brezplačno samo enkrat, pošljete jih lahko na e-poštni naslov kazipot@g-glas.si.

RAZSTAVE**Veder polet v veliki svet – že 120 let**

Tržič – Od torka, 13. aprila, do srede, 5. maja, je v Galeriji Atrij na ogled razstava Vrtca Tržič z naslovom Veder polet v veliki svet – že 120 let. Razstava ob 120-letnici organiziranega varstva in vzgoje predšolskih otrok v Tržiču bo postregla s spomini na utrip vrtca v preteklosti, s predstavitev široke palete dejavnosti, doživetij, izkušenj in dogodivščin vrtca v sedanjosti, poleg tega pa še s pogledom na prihodnost skozi otroške oči. Ogled razstave bo s sledenjem zabavnim nalogam zanimiv tudi za otroke, zaradi katerih se naš svet vrti. Nekaj prostora bo namenjenega tudi ljudem, ki dan za dnevno skrbijo za veder polet otrok v veliki svet – zaposlenim v Vrtcu Tržič.

PREDAVANJA**O literaturi med letoma 1980 in 1990**

Pisateljica in mentorica Nina Kosmač v soboto, 17. aprila, ob 19. uri vabi na bralni krožek, ki bo potekal na Zoomu: <https://uso2web.zoom.us/j/%2085492357440#success>. Predavala bo o literaturi od leta 1980 do 1990.

LOTO

Rezultati 30. kroga – 14. april 2021
4, 7, 9, 10, 12, 15, 21 in 29

Loto PLUS: 1, 3, 7, 17, 23, 24, 37 in 38
Lotko: 9 7 4 4 3

Sklad 31. kroga za Sedmico: 2.210.000 EUR
Sklad 31. kroga za PLUS: 50.000 EUR
Sklad 31. kroga za Lotka: 1.310.000 EUR

Čistilna akcija na Jesenicah

Jesenice – Na območju občine Jesenice tudi letos pripravljajo čistilno akcijo, ki pa bo prilagojena ukrepom za preprečevanje širjenja koronavirusa. Začela se je včeraj, potekala pa bo še danes, v petek, in jutri, v soboto, vsi zainteresirani se je lahko udeležijo kot posamezniki, v skupinah pa so lahko člani istega gospodinjstva. Pri strokovnih sodelavkah na sedežih krajevnih skupnosti udeleženci lahko prevzamejo vreče in zaščitne rokavice ter dobijo vse informacije, na katerih javnih površinah naj pobirajo odpadke in kam naj po nabiranjju odložijo vreče, da jih bodo lahko prevzeli delavci javnega komunalnega podjetja Jeko.

Akcije čiščenja okolja

Lancovo – V krajevni skupnosti Lancovo bodo to soboto organizirali tradicionalno spomladansko čistilno akcijo. Udeleženci se bodo zbrali pred Kulturnim domom na Lancovem ob 9. uri, akcijo pa bodo zaključili ob 12. uri. V aprilu čiščenje okolja načrtujejo tudi v krajevnih skupnostih Podnart in Kamna Gorica, čiščenje bregov reke Save pa Fun Rafting. Kot so sporočili z radovljiške občinske uprave, bo Komunalna Radovljica zagotovila vreče za odpadke, rokavice in odvoz zbranih odpadkov z dogovorjenih mest.

Nagrajenci križanke Gorenjskega glasa z geslom: KNJIGA ZA LJUITELJE KULINARIKE, ki je bila objavljena v Gorenjskem glasu, 30. marca 2021 so: **Franc Dobre** iz Križ in **Nataša Stefanciosa** iz Radovljice, ki prejmeta 1. nagrado in 2. nagrado (dereze – Veriga K.F., Lesce), **Lojzka Zupin** iz Cerkelj, ki prejme 3. nagrado (knjiga). Nagrajencem čestitamo!

MALI OGLASI

T: 201 42 47, F: 201 42 13
E: malioglas@g-glas.si

Male oglase sprejemamo: **za objavo v petek do srede do 14. ure in za objavo v torek do petka do 14. ure!**

Delovni čas: **ponedeljek, torek, četrtek, petek neprekinjeno od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto.**

NEPREMIČNINE**HIŠE****IŠČEM**

IŠČEMO manjšo hišo v okolici Kranja, Radovljice, Jesenic, Tržiča ali Skofje Loke, ne prestara, v vselijem stanju in z vsaj nekaj vrta. Lahko tudi parcela za nadomestno gradnjo. GSM: 040 303 752, ubrankovic@gmail.com 21000930

FESST, d. o. o.,
nepremičninska družba,
Koroška c 2, Kranj,
Telefon: 236 73 73
Faks: 236 73 70
E-pošta:
info@fesst.si
Internet:
www.fesst.si

POSESTI**PRODAM**

PARCELA 2.356 m², dovoz, parking, potok, za oddih, piknik..., cena 14.980 EUR, tel.: 040/163-302 21000951

NAJAMEM

KMETIJSKO zemljišče v okolici Cerkelj - Šenčurja, tel.: 031/513-678 21000931

POSLOVNI PROSTORI**ODDAM**

V centru Medvod oddam prostor za mirno obrt, 35 m², tel.: 031/387-275 21000930

SKLADIŠČE v Šenčurju, tel.: 041/840-115 21000947

GARAŽE**KUPIM**

V Železnikih kupim garažo ali vzamem v najem, tel.: 064/154-024 21000972

MOTORNÁ VOZILA**AVTOMOBILI****PRODAM**

OPEL Astra 1.7 DT, 16 V, letnik 2004, redno servisiran, lepo ohranjen, tel.: 04/53-12-555, 070/817-646 21000970

RENAULT Clio 1.6 16V Privilege luxe, letnik 2007, 160.000 km, avtomatik, tel.: 051/661-361 21000936

KUPIM

ODKUPIMO karambolirana vozila, vozila v okvari, slabše ohranjena in nevozna, poceni avtoleka po celi Sloveniji, Grega Meze s.p., Čopova 1, Lesce, tel.: 040/629-675 21000787

STROJI IN ORODJA**PRODAM**

GENERATOR King craft 2,5 KW, 230 V, 20 ur obratovanja, tel.: 070/865-478 21000925

KOMPRESOR s 60-litrskim rezervarjem, znamke Felisati, tel.: 041/576-384 21000929

GRADBENI MATERIAL**PRODAM**

DESKE 2,5 cm, gradbene, suhe, tel.: 031/871-659 21000932

KUPIM

ODKUPUJEMO kostanjeve drogove (za elektrogospodarstvo), dolžine 9 - 11 m (tudi neobeljene), SES, d. o. o., Opekarska ul. 22, Maribor, tel.: 041/865-596 21000921

RABLJENO strešno kritino, tip Novi Bečej M222. Ponudbe prosim na, tel.: 041/716-167 21000952

STAVBNO POHIŠTVO**PRODAM**

OKNO enokrilno, leseno, termopan 120 x 120, 2 kom. in plinsko jeklenko 10 kg, tel.: 031/434-258 21000981

KURIVO**PRODAM**

DRVA metrska ali razžagana, možnost dostave, tel.: 041/718-019 21000789

SUHA mešana drva, tel.: 070/713-861 21000927

SUHA bukova drva, cena 50 EUR/m³, tel.: 031/504-549 21000944

SUHA bukova, razžagana drva in njivsko prst, Gorje, tel.: 031/561-707 21000946

SUHA bukova drva, možna dostava, tel.: 031/351-172 21000968

SUHE trske in žamanje, primerno za centralno in krušno peč ali kamin, tel.: 041/986-986 21000969

STANOVANJSKA OPREMA**POHIŠTVO****PRODAM**

RJAVO pisalno mizo s predali na desni strani, 155 x 76 cm, ohranjena, tel.: 041/382-786 21000978

PODARIM

LEŽIŠČE - posteljo, dobro ohranjeno, tel.: 030/914-740 21000940

GOSPODINJSKI APARATI**PRODAM**

HLADILNIK 100-litrski, z zmrazovalnikom, za simbolično ceno, tel.: 041/353-689 21000950

KAVNI aparat na 2. ročki La cibali, ugodno, tel.: 041/967-554 21000985

OGREVANJE, HLAJENJE**PRODAM**

PEČ na kurilno olje De Dietrich GTU 114 RS (16-21kW), rabljena 6 let in kurilno ploščo Gorenje K6N20IX, tel.: 040/806-546 21000955

ŠPORT, REKREACIJA**PRODAM**

MOŠKA in ženska kolesa, lepa, kot nova, ugodno, tel.: 070/691-103 21000933

ORBITREK kolo, dobro ohranjen, tel.: 040/498-014 21000967

KANU Elan retro 300 EUR, kolo večje velikosti z motorjem, 750 EUR, tel.: 031/253-231 21000934

UMETNINE, NAKIT**PRODAM**

TAPISERIJE, unikatni, tema tarot, 28 izdelkov, vrednost 105.000 EUR, cena - dogovor, tel.: 040/567-544 21000974

STARINE**KUPIM**

STARINE: mizarski ponk, skrinje, razglednice, kipe in drobnarije, tel.: 051/258-936 21000794

OTROŠKA OPREMA**PRODAM**

OTROŠKO posteljico s previjalnim delom in predali za perilo, skoraj nova, poceni, tel.: 040/726-225 21000926

ŽIVALI IN RASTLINE**PRODAM**

ROBIDE in maline, ki 2 x obrodijo, rože trajnice, potonke, perunike, ..., tel.: 031/228-235 21000941

KUPIM

KUPIM ali posvojim mlado psičko, manjše rasti, tel.: 031/837-293 21000973

Bi poskusili rižoto s temnim pivom in kranjsko klobaso, riževe polpete, se posladkali z riževim creme brulee? Da ne pozabimo na sočne riževe solate, dolmo, paello, omorice ... kar 65 receptov za riževe jedi je v knjigi. Riž različnih oblik in sort bomo še bolj vžljubili.

160 strani, mere: 17 x 23 cm, trda vezava

14 EUR
* poštnina

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

Roman je literarni spomenik aleksandrinkam, Slovenkam, ki so v obdobju med obema vojnima odhajale po zaslužek v Egipt – v Kairo in predvsem v Aleksandrijo.

296 strani, mere: 14,5 x 20,5 cm, trda vezava

10 EUR
* poštnina

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

V priročniku je strnjeno in praktično opisana reja ovc in koz pri nas. Poglavja v knjigi: zakaj reja drobnice, osnovne fiziološke značilnosti ovc in koz, obnašanje ovc in koz, izbira pasme ovc, nakup in obnova plemenske črede, ureditev pašnika, pridelava krme, posebnosti v prehrani drobnice, prehrana mesnih in mlečnih ovc in koz, opravila pri ovcah in kozah, ...

136 strani, mere: 17 x 23, 5 cm, brošura

14 EUR
* poštnina

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

KMETIJSKI STROJI

PRODAM

CIRKULAR za žaganje drv, tel.: 031/812-210 21000916

CISTERNO Creina 2.200 l, pocinkano in slamorezno Eple 900, tel.: 051/358-275 21000983

DVOBRAZDNI plug Posavec 12 col, nerabljen, tel.: 040/641-660 21000956

KOSILNICO grebenasto Lux tools, malo rabljena, cena 250 EDUR, tel.: 041/672-014 21000962

KULTIVATOR, širine 2 m in gumivoz s priključkom na traktor, tel.: 031/221-936, Škofja Loka 21000954

NAKLADALCO Sip 25 m3 - 6 nožev, cepilec drv in kosilnico Vicon 188 cm, tel.: 041/481-588 21000959

PUHALNIK Tajfun z motrijem in cevni, ugodno, tel.: 041/753-532 21000957

TRAKTOR Same 4 x 4, 85 KM, Suzuki Samurai 4 x 4 in dvoobrazdni plug, tel.: 041/673-792 21000943

TRAKTORSKO kosilnico Kubota G-18, letnik 2002, moč motorja 13,4 kw, 3.051 ur obratovanja, tel.: 031/607-872 21000971

KUPIM

TRAKTOR Zetor, okoli 50 km, s kabino in dobro ohranjen, tel.: 041/229-159 21000984

TRANSPORTER za gnoj Urbas in železni voz, tel.: 031/871-659 21000935

PRIDELKI

PRODAM

BELI krompir sora za saditev, tel.: 031/698-909 21000939

BELI in rdeči jedilni in krmini krompir, tel.: 041/971-508 21000977

VZREJNE ŽIVALI

PRODAM

KOKOŠI - nesnice, jarkice, rjave pred nesnostjo in KG piščanci za dopitanje. Pripeljemo na dom, Matej Bulovec s.p., Mlakarjeva ul. 45, Senčur, tel.: 041/710-113 21000792

BIKCA in telčke limuzin ter simentalce, po izbiri, težke 200 kg, tel.: 031/585-345 21000923

KUNCE - lisce, stare 54 dni, za dopitanje, v Križah. Slika na Bolhi, tel.: 051/819-044 21000961

PRAŠIČE, težke od 40 do 120 kg, mesni tip, možnost izbire moškega spola in dostava, tel.: 041/455-732 21000818

TELIČKI simentalci, stari 10 dni in 3 mesece, tel.: 040/616-848 21000960

TELIČKO RJ/LIM, staro 10 dni, tel.: 031/417-221 21000924

TELIČKO ciko, staro 6 mesecev, tel.: 030/312-205 21000928

ZAJKLO pasme nemški lisec, z mladici 9 kom., stari 5 tednov, prva kotitev, tel.: 040/979-622 21000937

KUPIM

BIKCA simentalca, starega 3 mesece, tel.: 031/528-720 21000964

BIKCA mesne pasme, starega 2 mesece, tel.: 031/237-312 21000966

KRAVO s teletom, tel.: 031/410-418 21000918

NAJVEČJI ODKUPOVALEC živine za Avstrijo - Kogler. Plačilo v 3 dneh, eko plus. Oddamo v rejo pitance, bikce in telčke. Kogler Franz A. d.o.o., Parmova 53, Ljubljana, tel.: 064/130-081 21000791

OSTALO

PRODAM

»GARE« - kimpež, z gumijastimi kolesi, cena po dogovoru, tel.: 031/631-604 21000953

50 KOCK OTAVE, tel.: 041/935-596 21000958

GORSKO seno v kockah in nakladalno prikolico Sip 16, tel.: 031/707-485 21000980

SILAŽNE bale, prva košnja, tel.: 041/358-082 21000945

ULEŽAN hlevski gnoj, možna dostava, tel.: 031/676-235 21000877

ULEŽAN hlevski gnoj, tel.: 041/901-888 21000982

ZAPOSLOTVE (m/ž)

NUDIM

ZAPOSILIMO KV ključavničarja ali delavca za priučitev z znanjem varjenja in veseljem do dela v kovinarstvu. Obdelava kovin Plevel Franc s.p., Velesovo 12, Cerklje, tel.: 041/992-593 21000963

IŠČEM

IŠČEM DELO - pomoč na domu, čiščenje, nega, nakupi, Kranj z okolico, tel.: 040/215-044 21000965

STORITVE

NUDIM

SENČILA ASTERIKS, d.o.o., Cesta na Loko 2, 4290 Tržič, tel.: 59-55-170, 041/733-709; žaluzije, roloji, rolete, lamele zavese, plise zavese, komarniki, markize, www.asteriks.net 21000790

ADAPTACIJE vsa gradbena dela, notranje omete, strojne omete, fasade, adaptacije, tlakovanje dvorišča, ograje, kamnite škarpe in dimnike, kvalitetno, hitro in poceni. SGP Beni, d. o. o., Struževo 7, Kranj, tel.: 041/561-838 21000795

FLORIJANI, d.o.o., C. na Brdo 53/a, Kranj izvaja vsa gradbena dela od temeljev do strehe, adaptacije, omete, omete fasad, kamnite škarpe, tlakovanje dvorišča, tel.: 041/557-871 21000793

PEČARSTVO, lončene peči, zidani kamini, kmečke peči, obnova, popravilo, izdelava, izris. Trgovina Kamin, Aleš Avsenek d.o.o., Kranjska cesta 2, Radovljica, tel.: 040/364-636 21000737

SANACIJE, obnove dimnikov z inox cevmi, povrtavanje, rušenje, pozidava, montažni dimniki, dimniške kape. Garancija 10 let. Aleš Avsenek d.o.o., Kranjska 2, Radovljica, tel.: 041/229-246 21000070

TAPISERIJE po vašem vzorcu, tudi logotip d.o.o., s.p., ugodno izdelam. Rakovec Radovan, Zg. Bitnje 124, Zabnica, tel.: 040/567-544 21000976

TESNENJE OKEN IN VRAT, uvožena tesnila, do 30 % prihranka pri ogrevanju. Prepiha in prahu ni več! Zmanjšanje hrupa, 10 let garancije. Samo Kališnik, s.p., Velika Lašna 45, Kamnik, tel.: 031/720-141 21000788

ŽE 23 LET z vami grad. podjetje RE-DŽO.B d.o.o., Adergas 13, Cerklje - izvajamo vse od temeljev do streh, notranji ometi, predelne stene, vse vrste fasad, kamnite in betonske škarpe, urejanje in tlakovanje dvorišč, tel.: 041/294-279, 041/589-996 21000494

ZASEBNI STIKI

FANT, star 36 let, iščem mamico za resno zvezo. Bodi stara od 29 do 40 let, z Gorenjske, tel.: 068/941-616 21000975

RAZNO

PRODAM

DOBRO ohranjena 2 krilna garažna vrata s podbojem, v. 2.40 x š. 2.30 m, 1 m3 smrekovih desk 30 mm in ročno izdelane okenske mreže v. 1.25 x š. 1 m, primerne za vikend, tel.: 04/53-15-802 21000949

GOBELIN Zadnja večerja, tel.: 040/635-537 21000942

KOLE za pašnik s 4 izolatorji, rabljeni samo eno pašno sezono + mrežo, 4 x 25 m. el., tel.: 040/979-622 21000938

ŠIVALNI stroj Singer v kovčku, nov volneni posteljni vložek in odejo Bavaria Wolteks, masažno kad za noge in havo, tel.: 031/734-103 21000948

Apiterapija se ukvarja z lajšanjem ali odpravljanjem zdravstvenih tegob z uporabo čebeljih pridelkov. Knjiga je praktično uporabna, saj prinaša veliko informacij o uporabi čebeljih pridelkov, doziranju in trajanju uporabe za posamezne namene apiterapije (pregled uporabnosti pridelkov pri posameznih boleznih).

13 EUR + poština

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

Vedno blizu. 91.1 / 89.8 / 96.3

RADIO SORA, D.O.O., KAPUCINSKI TRG 4, ŠKOFJA LOKA

Zdaj bivaš vrh višave jasne,
kjer ni mraku, kjer ni noči,
tam sonce sreče ne ugasne,
resnice sonce ne stemni.
(Simon Gregorčič)

ZAHVALA

V 87. letu je tiho zaspala naša draga mama

FRANCKA UŠENIČNIK

iz Šutne

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom in znancem za izrečena sožalja, darovano cvetje, sveče, svete maše, molitve in druge darove. Hvala duhovnikoma in pogrebni službi za občuteno opravljen obred in nosačem. Hvala vsem, ki ste se od nje poslovili in jo pospremili na njeni zadnji poti. Hvala osebni zdravnici dr. Romani Pintar za dolgoletno zdravljenje in osebju Splošne bolnišnice Jesenice za spremljanje naše mame v zadnjih dneh življenja. Ker obiski niso bili dovoljeni, se zahvaljujemo vsaki medicinski sestri, ki je namenila prijazno besedo naši mami.

Žalujoča Marko in Simona
April 2021

ZAHVALA

V 83. letu nas je nepričakovano zapustila naša mama, stara mama, prababica, sestra, teta in sestrična

MIMI JANC

rojena Poklukar, iz Šenčurja

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste bili del njenega življenja. Hvala vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečena ustna in pisna sožalja, za darove, svete maše, cvetje in sveče. Iskreno se zahvaljujemo ge. Majdi Žarki za občasno pomoč, dežurni ambulanti v Kranju, UKC Ljubljana in stanovalcem Kuraltove ulice, kaplanu Martinu Lebanu za opravljen cerkveni obred in ge. Martinjak za molitev. Iskrena hvala tudi pogrebni službi Navček in vsem, ki ste jo imeli radi ter ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujoči vsi njeni

Glej, tista daljna zvezda
iz misli mi ne gre,
ki čez dan je ne vidim,
vendar vem, da je.
(Svetlana)

ZAHVALA

Tja, kjer tišina šepeta, je odšel naš dragi mož, oče, stari oče, brat in tati

STANE CUDERMAN

iz Stražišča

Iskrena hvala vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in sodelavcem OŠ Stražišče za besede sočutja, izrečena sožalja, darovano cvetje in sveče. Zahvala velja tudi dr. Silvi Kozjak, g. župniku Bojanu Likarju za lepo opravljen obred, pevcem in pogrebni službi Komunale Kranj. Hvala vsem, ki ga boste ohranili v lepem spominu.

Žalujoči: žena Jožica, sin Bojan, hči Alenka z družino in sestra Marta z družino
Stražišče, 16. aprila 2021

Ko tvoje zaželimo si bližine,
gremo tja, v ta mirni kraj tišine,
tam srce se tiho zjoče,
saj verjeti noče,
da te več med nami ni.

V SPOMIN

Danes, 16. aprila, mineva žalostno leto, odkar nas je za vedno zapustil naš dragi sin, brat in stric

RAJKO VARJAČIČ

z Brega ob Savi

Hvala vsem, ki prižigate sveče v njegov spomin. Zelo te pogrešamo.

Mami Mira, brata Igor in Bojan z družinama

ZAHVALA

V 92. letu se je poslovila naša draga mama, babica in prababica

VERONIKA REHBERGER

Kovačeva Vera iz Nove vasi

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom in društvu upokojencev za izrečeno sožalje, sveče, cvetje in spremstvo na zadnji poti. Hvala tudi dr. Nataši Kern in patronažni sestri Mateji za nego.

Žalujoči: hči Eda, vnukinja Ana z možem Markom ter pravnuki Goran, Dorijan in Ožbej

Sulci privabljajo opazovalce

Drstišče sulca pri Savskem otoku v Kranju je ta čas deležno precejšnje pozornosti. »Prizori, ki jih lahko opazujemo, so redkost v svetovnem merilu,« pravi predsednik Ribiške družine Kranj Jure Meden. Ni mu znano, da bi še kje na svetu sredi mesta imeli veliko populacijo sulcev in bi lahko tako opazovali drst.

ANA ŠUBIC

Kranj – Pod mostom pri Savskem otoku v Kranju je eno od drstišč sulca, ki ta čas privablja številne opazovalce. Ker Wikipedija navaja, da drst sulcev poteka od oktobra do sredine februarja, smo se z vprašanjem, kako redek pojav je drst sulcev v tem času, obrnili na predsednika Ribiške družine (RD) Kranj Jureta Medena. Poučil nas je, da je zapis na spletu napačen; omenjeno obdobje se namreč nanaša na lovni čas sulca, drst pa poteka spomladi. V vodah, s katerimi gospodarji RD Kranj, je to praviloma v aprilu. »Istočasno se lahko opazuje tudi drst lipanov, kmalu pa se bo začela tudi drst podusti ter kasneje klena in mreje. Na splošno drst rib poteka v različnih časovnih obdobjih, odvisno od vrste,« je pojasnil Meden.

Drst sulca, ki v kranjskih vodah naseljuje Savo, zahaja pa tudi v spodnji del Ko-

Pod mostom pri Savskem otoku v Kranju si je ta čas možno ogledati drst sulcev. Na drstišče prihajajo tudi ribe, večje od enega metra. / Foto: Primož Pičulin

populacijo sulcev in bi lahko tako opazovali drst. To je vsekakor dokaz uspešnega dela RD Kranj in pravilnega upravljanja populacije sulca,« meni Meden. Ob tem je opozoril na problem nestabilnih drstišč, uniče-

Prizori, ki se nam razkrivajo, so tudi za ribiče redkost, kajti izredno redko je mogoče opazovati sulce med drstjo tako rekoč na dlani pred sabo. Velikostni razpon rib, ki prihajajo na drstišča, je od 55–65 centimetrov, ko sulci spolno dozori, do orjakov, ki so lahko veliki tudi 130 cm in več. Eden od takih je bil prisoten tudi na tem drstišču ob začetku drsti. Ribe, tudi krepko večje od enega metra, pa so prisotne dnevno,« je razložil. Pozorni opazovalci, ki drstišče spremljajo daljše časovno obdobje, bodo opazili, da se samice z drstišča umaknejo, ko odložijo ikre, dominantni samci pa vztrajajo in se za dober položaj na drstišču tudi spopadajo s tekmeči. »Zanimivo je tudi opazovati manjše samce, kako se skušajo prikristi do samic, da bi oplodili ikre, vendar taki poskusi doživijo buren odziv dominantnega samca, ko ta ugotovi, kaj se dogaja. Opaziti je tudi ribe, ki se obrnejo na bok in kopljejo po dnu.

To so samice, ki čistijo drstno jamo, kamor bodo kasneje odložile ikre.«

Zgodba o sulcih na drstišču pod mostom pa ima tudi svoj žalostni del. »Ker prag ni bil pravočasno saniran in je nato po začetku obratovanja tudi odpovedal, se sedaj sulci drstijo na nestabilnem produ, pravzaprav poplavljenem gradbišču. Obstaja velika verjetnost, da bo naslednja visoka voda to drstišče uničila,« meni Jure Meden. Podoben se je dogajalo tudi v predhodnih letih, ko je bila Sava zaradi proda, naneselega iz območja zbiralnika Majdičev log, popolnoma zasuta, dno in drstišča pa nestabilno, zaradi česar je RD Kranj tudi zahteval odstranitev proda, s čimer smo dosegli vrnitev ustreznih habitatov za ribe in stabilizacijo drstišč v prihodnosti. Tako so se lani sulci drstili na naneseni sipini pod Jelenovim klancem, ki jo je odnesla prva visoka voda in v celoti uničila drst,« je še povedal Meden.

Zgodba o sulcih na drstišču pod mostom pri Savskem otoku pa ima tudi svoj žalostni del. »Ker prag ni bil pravočasno saniran in je nato po začetku obratovanja tudi odpovedal, se sedaj sulci drstijo na nestabilnem produ, pravzaprav poplavljenem gradbišču. Obstaja velika verjetnost, da bo naslednja visoka voda to drstišče uničila,« meni Jure Meden.

kre, se je letos začela v zadnjem tednu marca in še vedno poteka. Glede obiskovalcev ob drstišču pri Savskem otoku je povedal, da so njihove pozornosti veseli, dokler vzdržujejo primerno razdaljo. »Prizori, ki jih lahko opazujemo, so redkost v svetovnem merilu, zato ljudi tudi vabimo, da si drst ogledajo. Ne poznam drugega primera na svetu, kjer bi sredi mesta imeli veliko in stabilno

nih habitatov, nenaraven pritisk ribojedih ptic, v zadnjem času pa sulce napada tudi vidra. Izgube nadoknadijo z vlaganji rib in rednimi nadzori drstišč, tudi ponoči s pomočjo opreme za nočno opazovanje.

Na drstišču pri Savskem otoku je možno opazovati različno velike primerke. »Večina drsti poteka ponoči. Podnevi vidimo zgolj manjši del drstečih se rib.

Vandali tudi nad drevesa

MAJA BERTONCELJ

Medvode – Središče Medvod je v zadnjih letih močno spremenilo svojo podobo. Na občini se trudijo, da bi bilo čim lepše urejeno in prijazno občanom in obiskovalcem. Zato jih še toliko bolj žalosti vandalizem, ki ga je v zadnjem obdobju vse več.

Javno se je nanj odzval župan Medvod Nejc Smole. »Veseli smo, ko vidimo, da so javne površine, ki se jih trudimo urejati tudi v centru mesta, polne sprehajalcev in uporabnikov, saj je to potrditev, da delamo v pravi smeri. Prav zato pa toliko težje razumem tiste, ki predvsem v zadnjem času uničujejo vse, kar jim pride pod roke. Smeti na mizah in pod njimi na tržnici, vlomi v manjše prodajne kioske, razmetani zabojniki na ekološkem otoku ... Najbolj pa nas je razžalostilo včerajšnje dejanje, ko se je nekdo spravil na drevesa na sotočju Sore in Save. Sam sem najprej pomislil, da smo dobili nove živalske goste v obliki bobra, a so mi strokovnjaki pojasnili, da na žalost ne gre zanje. Zakaj? Komu so v napoto drevesa in kaj so mu hudega storila, da svoje frustracije izživilja na njih?«

Foto: arhiv Občine Medvode

»Komu so v napoto drevesa in kaj so mu hudega storila, da svoje frustracije izživilja na njih?« se ob zadnjem primeru vandalizma v centru Medvod na sotočju Sore in Save sprašuje župan Nejc Smole.

je na družbenem omrežju zapisal v sredo in poudaril, da moramo kot skupnost jasno in glasno povedati, da tovrstna dejanja niso nekaj, kar sprejemamo. »Vse pozivam, da se obnašamo odgovorno, tistim, ki so drevesa uničili, pa predlagam, da se javijo na občini, se opravičijo in poskrbijo, da skupaj saniramo nastalo škodo.«

Marijan Križman pri oskrunjenem spomeniku

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Škofja Loka – Ta teden je predsednik ZZB NOB Slovenije Marijan Križman skupaj s predstavniki Združenja borcev za vrednote NOB Škofja Loka obiskal nedavno oskrunjen spomenik NOB na Pasji ravni, ki je posvečen borcem Cankarjevega bataljona in dogodkom, povezanih z legendarno Dražgoško bitko.

»Uničenje spomenikov je tako zavržno dejanje, kot bi nekdo mrtve poskušal še enkrat ubiti. To je tako dejanje, nad katerim bi se morali posamezniki, ki to počno, resno zamisliti nad seboj,« je ob obisku oskrunjenega spomenika dejal Marijan

Križman. »Skladno s tem, kar se dogaja v naši državi, od sovražnega govora in diskreditacij, ki jih je aktualna politika vnesla v naš vsakdan, je to dejanje samo še en korak naprej v rušenje pomena vrednot NOB, ki so postavile temelje te države.« Oskrunitev spomenika na Pasji ravni pa ni prvi primer. Predsednik ZZB NOB Slovenije je spomnil, da je na območju Slovenije več kot šest tisoč spomenikov in znamenj NOB, ki jih s prostovoljnimi delom vzdržujejo članice in člani zveze borcev. Za njihov požrtvovalno vzdrževanje dediščine NOB se jim je predsednik Križman ob tej priložnosti tudi javno zahvalil.

Zapori cest v Kranju in Mavčičah

Kranj – Zaradi polaganja obrabnega asfalta bo jutri med 7. in 19. uro veljala popolna zavora prometa na cesti od gasilskega doma v Mavčičah do objekta Praše 4. V nedeljo od 6.30 do predvidoma 17. ure pa bo zaradi preplastitve veljala popolna zavora tudi na Bleiweisovi cesti v Kranju, in sicer med križiščem za vojašnico in nadvozom nad avtocesto (proti Kokrici). Te dni potekajo tam pripravljala dela, zato promet na regionalni cesti poteka izmenično enosmerno. V primeru slabih vremenskih razmer bodo dela prestavili na kasnejše obdobje.

vremenska napoved

Danes bo pretežno jasno, sredi dneva in popoldne bo občasno zmerno oblačno. Jutri bo pretežno oblačno, pihal bo vzhodnik. V nedeljo bo oblačno, občasno bo rahlo deževalo.

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

